

Riosi Kaaweruma Tuuyewari Waani Iyoteria

Riosi Naera tijoe tijoetukame

¹ Kúíra, yomatiamé wehjoarichi mochikame ti'tijoe, ooweru kukuchi tiamé. Neeea Waani tewaniamepua, piiripi puuu Eesusi ajawaria, Riosie Weratiame weratiamenia. Ihji no'o iyoterichio, taamo te'pa kahtiamé Noonochi simiyame nayewamania, aachin teereriopua i'ka weeechi eenariao. Paikapioi nayewama neeea, ihtana yooraka oikame Eesusio, i'ka wehjoarichi mochirachiopua.

Wee, i'wa o'inemania paikapioi taamo Noonochi te'pa kahtiamé, no'o pahteteria. Ihji no'o iyoteri chiiaa, ihjipua:

Pukeri o'iniao ke'chukoipua i'ka wehjoarichio, Riosi tiariraa ahjaka yasariai puuupa, puuu tiarirachi kahtiamé, Naera tewaniame enerepua. Puuu Naera tewaniamea, Riosi te'ta tiarirachi teerewaeme enerepua; puuu te'ta tiari Naeraa, Apoe te'ta Riosikai teererepua. ² Puuu Tiiari Naeraa, wa'apitia kahtiamé enekamepua Riosichio, Riosi tiarichi teerekao. ³ Riosia pukae te'ta tiarichi tiame Naeraeo, yooma ihtaoi iintuame enepaterepua; yooma ihtaoi iintuamea, piiripi ihtaoi ki'tiamé, ki pukae enepatetiamea, Naerae.

⁴ Pukachi Naera tiiarirachio, te'ta ahjari teere-niame enerepua, ti'tijoerichi tahjiame enerepua, puuu ti'tijoerichi Tahjewaria ti'tijoeri pahtepatiame puuu; yooma ti'tijoe ooweru tiame i'ka wehjoarichi mochikameo, taamo Noono Riosichi simiyame pahtemichiopua. ⁵ Puuu Pahtewari Tajayamea, i'ka wehjoarichio, ti'tijoeri tukapachi mochitoamechi eenarepua. Puuu tukaparia ka'chi iika cho'wakamekopapua pu'ka wa'a eenakame Tahjewario, puuu Tahjewaria wa'api tiamepua ti'tijoerichi tahjewakao.

⁶ Pu'ka taawechiami pu'ka Pahtewari Tajayame tukapachi te'teriami eenoio, pi-irechi Waani tewaniame ki nee, yasariaipua, Riosie uhjuratiame. ⁷ Puuu Waani Riosie uhjuratiamea, pu'ka Pahtewari Tajayamechi simiyame nayewekamepua, aatanakoo puuu Pahtewari Tajayamea. Puuu Waania ti'tijoerio, pu'ka Pahtewari Tajayamechi paparanurekapua, keepuka pichikemichiopua pu'ka Pahtewari Tajayame chiiao. ⁸ Wa'a tiiachio Waania, ki puuukamerakai enerepua, Pahtewari Tajayamea. Puua ti'tijoerio, oowera Pahtewari Tajayamechi simiyame nayewemia eenakame enerepua, aatanakoo puuu Pahtewari Tajayamea. ⁹ Puuu te'ta Pahtewari Tajayamea, i'wa wehjoarichi eenakamepua yooma ti'tijoerichi tahjepamia, Riosichi simiyame pahtetemia.

¹⁰ Puuu Pahtewari Tajayame i'wa wehjoarichi eenakamea, Riosi Naera puuu, Riosi inataka naewamia. Nape pu'ka taawechiami ti'tijoeria, pu'ka Riosi Naerao tewekachi o'inia eenakameoipua ahpo wee neteriachio,

ki machika tetewarepua pu'kao, apoe iintokamekoipua, yooma ihta weeechi iintuame netekaopua. ¹¹ Ihjia, ahpo weeechi eenakame eneriaipua, apoe ahpo neteriachi, nape weeechi mochikame ti'tjoeria, apoe iintokamekoipua yooma ihta itapiti iintuame netekao, kiisi nakika tetewarepua pu'kao. ¹² Nape muuwaeme ti'tjoeria ki wa'a erakoka tetewarepua pu'ka te'ta Pahtewari Tajayameo i'ka weeechi eenakameo. Nape te'ta apoe i'wa wehjoarichi eenakamea, kaawe uuka ahpo tetewikameo, ahpo chiia pichikekameopua tiame, Riosia ahpo tatanara enepaterepua pu'kao. ¹³ Ihji Riosi tatanara enepatetiamea, ki ooweruchi naawamekapa Riosi tatanara tiamepua, Riosie uutiamekapa Riosi tatanara puuua.

¹⁴ Puuu taamo Noonno Riosi tiaria ahpo Naerao, tijoe iintapamo eraparepua pu'kao, i'ka weeechi oimichiopua ahpo e'rari naewatukao. Pukaepa oowitiamechi naawaterepua pu'kao, i'ka wehjoari mochiwachiopua. Wa'a iika Riosi Naeraa, tijoetusaapa tamochi yaajatokamepua, te'ta apoeche Riosi Taanarachitia. I'kao teemea, Eesusi ajawariaa, ma'chiametewamepua, Riosi tisiwarichi o'inia eenakamekopua pu'kao, ki nu'unti Riosi utewari yachatoka. Puuua i'ka weeechi oiaio, i'ka weeechi mochikameopua, tisia ahpo nakiya tetewiterepua, kihta wihtuki nayewaka, te'ta Riosi pichiwarichi simiyameche nayewasika. ¹⁵ Waika taawechiami Oorani akichiko oikame Waania, ti'tjoeri paatokao, pu'kachi naewaka cheekame puuuai cheekao:

—Ihji Eesusipua, puuu tapanara no'o

nayewaka cheeriaa no'o neipa enamio tuukao, puuua epeche weruma teerewi iinuemeko tuuriaa ki noochitiao, ihji tijoea ke'chu no'o ki'tioio, ki ehpesi o'inia yasariamepua wa'asi.

¹⁶ Ihji Eesusi Riosi Tijoetukamee, kiatiame teemea te'ta kaaweruma teerepuamepua Riosichio, taamoo senepi taawechi piipatesipuameopua, tatakorsiswaopua taamoo. ¹⁷ Pu'ka ehkoriaami animari manaka kosotiamea, Moise nuurari yoorakao tatakori ahpo cheriwepuawichioo, kihta tatakori kokosarira natetekamepua. Nape Riosia tisia taamo nakiyapao, ahpo te'ta Taana mukirae nateteterepua taamo tatakori kokosapuameopua. Wa'a tiiachipa tatakori cheriwewaa, Eesusi iintoriawichioe, kianiame teemea Riosieo. ¹⁸ Riosio, aaataai ki tetewamepua pu'kao. Apoe Riosie Tijoe Tijoetukamechiche tetewiniamepua. Wa'a tiiachio ihji Eesusia, apoe taamo Noono Riosi wa'apikaitepua, tijoe weerewaeme enepakame.

Waani Paatoamera, Eesusi Riosie Weratiame nayewanipua

(Maateo 3:11-12; Marako 1:7-8; Ruuka 3:15-17)

¹⁹ Waaniai paatoka oiaio, ma'chiam e ahpo ka'itakame puuua, ki apoeko tuuka Riosie uhjurapo tuutiameo. Wa'a cheekame Waania ahpo ka'itakao, piie taawechi i'isaeri ya'yawichioe iinatuketiao aatanakoopua ahpoo. ²⁰ Waania pu'kao, ma'chiam e cheeka nehjiakamepua cheekao:

—Ka'i, ki Riosie Weratiame neeea, Riosi apoe uhjuramo tuuriao, Meesia tewaniameo.

²¹ Waikao uhjuratiamea, eenechi iinatukekao, chaachapakapua:

—¿Aatanakamera muuua naaju? ¿Ki Eeriatarukosamua naaju, puuu eenechi ahjakame?

—Ka'i, ki puuu neeea —cheeka nehjiaka Waania.

—¿Ki muuukosapua naaju Eeriaa, Riosi naewatura te'ta uhjurapo tuutiame?

—Ka'íí, piirechi neeea ki puuu —cheeka nehjiakapu Waania.

²² —¿Aatanakosa muuua naaju? ¿Aatanakoti muuua? Taamo tuuyepuapua, wa'a taamo chaachapamichio taamo uhjurario.

²³ —Neeea aatapua, wahka siinachaniame ihkepaka, puuua wahka ooruchi cheechaniame: “Kaaweruma poee wahjonamitia eemea, aamo iikachio, pu'ka te'ta taamo Paamirao amochi eenaka pakimichiopua, aamo iikachio.”

Wa'a cheeka nehjiaka Waania, ahpo iinatukeka uhjuratiameopua. Puuu wa'a cheeka nehjiatiamea, ehkoriaami o'inia, wa'a cheepo tuutiamepua Isaiaeo, Ehkoriaami ahpo Iyoterichiopua.

²⁴ Waikao pa'pariseroe uhjuratiamea,
²⁵ chaachapakapua Waanio:

—¿Achinikai paatona muuua wa'a teeresoo, ki Riosie Weratiame enesaa, Eeriaoi ki muuu enesaa, Riosie uhjuratiameopua, aataoi Riosi nayewaturao?

²⁶ Waania waikao chaaneka nehjiakapua:

—Neeea ki aata werumakaitenia, oowera neeroie paatoame neeea. Nape amochio oiyaitepua aatao, pu'kao ki machiyame eemea

pehjo, puua ahpo Riosiwari paatomeri puua, ki neeroiye. ²⁷ Pu'kaonia kakajoyaraoi ki nateyamenia no'o na'sonemiao, no'oo, neipa naawakamekoipua pu'kao.

²⁸ Yooma i'ka wa'atiame teerekame Wetania tewaniame mochiwachiopua, Waanio, Oorani akichi paonamina paatoka kahtioopua.

Eesusia, Riosie Po'wachitia teteiwame

²⁹ Pu'ka meerekachio Waani Paatoria, wa'ana ihtoame tetewapa Eesusio, cheekapua:

—Nee, wa'ana ihtoame puua, Riosieo po'wachitia tetewiniamea, taamo tatakoriwichio pejana oowewapuame. Puuupua, te'ta taamo pejana mukimeria, yooma taamo tatakorieka mochikao, natetekao. ³⁰ Ihji puuujupua, no'o tapanara cheeriao, no'o neipa naawakameoipua, ki nu'uti tiari iinuemekai tuuriaa, pu'kao ke'chu no'o naaoio, ki ku'itapisi yasariameko tuuria. ³¹ Nee wa'api ai ki nane'riamekainia, aatanakoopua enemerio, nape wa'a tiiai neea, neeroiye paatosiameainia i'isaerio, i'ka enameri eenachisio.

³² 'Nape ehpeonia Riosi Riosiwario kooroka tiame ahjachi tekikopao Eesusichio, ma'chiam machikamenia pu'kao, puuukoopua. ³³ Neeai ki nane'riamekainia aaata enamerio; nape apoe no'o uhjurakamea, neeroiye no'o paatonurekaipua ti'tijoerio, puua no'oo, eee no'o chaanekamekaipua tiameo: "Aaata Riosi Riosiwari ahjachi tekikameo, puu enemerikopua apoe, Riosi Riosiwari paatomerikoopua, ti'tijoerio." ³⁴ Nee pu'ka wa'a tiameo tetewikapao, puuko tuuyamenia

weeichi uhjuremo tuutiameo, puuuo pu'kaonia, Apoe Riosi Taanarakotinia, Apoe weeichi tijoe tijoetukame.

Pukeri simiyame Eesusi ma'masitewara

³⁵ Eenechi meereo wa'api wa'ao, Waania ooka ahjama weeriaiopua ahpo masitia, ³⁶ ahpo weeriachiami u'matoi Eesusio, cheekapua:

—ǀNee, waami ihtona Riosi Po'wa teewataniamea, taamo pejana mukimeria!

³⁷ Waikao masiteraa, na'pa Waani ahjama ajakamea, wa'a chiiame inamukapaopua ahpo masitari Waanio, na'pahka na'naritokapua Eesusio, wa'amio. ³⁸ Eesusi ahpo pukamina noki-siopao, ku'rika ne'nepakao, iinatukekapua:

—ǀIhtana erakotona eemea noochio?

Waikao aapoeo chaachapakapua:

—Masitari, ǀakana checherepame muuua?

³⁹ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—ǀNane'renare eemea? Nahpeo naaju, nane'retai no'o checherepachio.

Ahjama siimpakapua waikao checherepachio. Nape tísia aarikopa wa'asio, wa'a che'repatiapua waikao Eesusi checherepachi.

⁴⁰ Piiripi puuu ooka Eesusi na'naritokamea, Anteresikapua, Siimoni Peeroo poonira, Waanio puuua chiiame inamukame, Riosi Po'wa teewataniameko tuuyame Eesusio.

⁴¹ Wa'a che'repasaopua pu'ka meereo, ke'chu ihta yooraiopua pehjo, ahpo pa'chi Siimoni Peero i'yamia akipakapua. Waikao Siimoni tewisaapua, chaanekapua:

—Tewakame teemea Riosie Weratiameo, puuu Riosi uhjuramo tuuriaa, puuua Apoe Meesia.

⁴² Wa'a chaanesaapua, Eesusi kahtiachi upatiapua. Eesusia Siimonio, ahpo kahtiachi upatiame tetewapao:

—Kúíraa —cheeka teepotesaapapua, chaanekapua— Siimoni teewaeme muuua te'ta teewarao, Waani taanara, nape neea Seeja aamo tewamania.

Ihji Seeja chaniwamea, Peero chaniwamepua rieko naewaniachio.

Eesusia ahpo ahjama ojomichio paajutena-pua Eeripeo, Natanaériopua tiameo

⁴³ Eenechi meereo Eesusia, Arirea weeechiami oinarepakapua. Wa'ami nokisinioi pooechio, Eeripe natepatiapua. Wa'a tetewikapa Eeripeo, chaanekapua:

—Nahpe no'o ahjama, no'o ahjama oitai.

⁴⁴ Ihji Eeripea, We'saira mochiwachi ohjoeme eneriapua, Anteresi ohjoekachiopua Peero tiame. ⁴⁵ Waikao Eeripea Natanaéri i'yamia simikapua. Natanaéri tewisaapua, chaanekapua:

—Eesusi Nasare ohjoeme natepaka teemea Oose taanara. I'ka Eesusi nayewaka cheeriai Moiseai ahpo Iyoterichio, aaata naewakaoopua, ehkoriai Riosi nayewaturaa, wa'achi chaachapakamepua tiameo ahpo iyoterichio.

⁴⁶ Natanaéria wa'a tiame tuuyetiaapua, cheeka nehjiakapua:

—¡Aa Nasare? ¡Naakonakosa puuua? ¡Aaata kaaweruma machenamii teerepua wa'a?

Eeripea chaanekapua:

—Nahpeo naajuo, amoe wa'api tetewitai.

⁴⁷ Waikao Eesusia, ahpo kahtiachiana tete-wapa ihtoame Natanaério, chaanekapua pu'kao:

—Néé, wa'ana ihtona isaeri tijoe, tísia kaaweruma, kihta a'chi tiame wihtuniameo.

⁴⁸ Wa'a chaanetiao Natanaéria, chaanekapua Eesusio:

—¿Achini ihsika no'o machikamemua?

Eesusia chaanekapua waikao:

—Neeea ke'chu Eeripe aamo noochi enanurioio, chuunatere kahtiamé aamo tetewikame neeea.

⁴⁹ Natanaéria, chaanekapua waikao:

—¡Aa muuua, Apoe Paamirakaitemua wa'a teesoo, Apoe Riosi Tijoetukame! ¡Muuúa, isaeri yawichiwaramua, te'ta enameriko tuutiamera!

⁵⁰ Eesusia wa'a chaanetiapao, cheekapua:

—¿Muuua chuunatere aamo tetewario tuuriamekopa, wa'a e'ramemua noochio? Muuua no'o ahjama oiyame enesaa, epeche tiame tetewimamua, no'oo aamo tetewitemia.

⁵¹ Wa'a cheesaapa Eesusia, yooma ahpo paajuteriao, chaanekapua:

—Pichiwa chiiamenia i'kao, eemea tewekachio, wahjokame tetewimiitepua, Riosi tewekachi ku'kuiwario, no'o Riosi Tijoetukamechi tetekisika, eenechi tewekachi mooenapame.

2

Eesusi iintoria Kaanani mochiwari aaata newinioio

¹ Paika taawechi simiyachi Kaanani tewaniachio, nenewiwa enekapua wa'ao, ookapi mochiwachi Arirea ye'karirachi. Wa'a ihsiapu tiame, Eesusi yeeyeraai. ² Eesusia ahpo masitera ahjama, paajuteretiapua tiame wa'a nenewiwachi. ³ Eesusi yeeyeraa, wahjipasooa wiinoo, ehpeche nakiniamekoopa wiinoo nenewiwachio, chaanekapua Eesusio:

—Sooparetupa wiinoapa.

⁴ Eesusia nehjiakapua waikao:

—Ye'ye, ¿ihtana no'o iintojeraka chiiamemua wa'a cheekao? ¿Eenechi iintujeraka chiiamemua wiinoo? Ki asiyame neeea pehjo, wa'a iintomiachio.

⁵ Ihji yeeyeraa wa'a chiioio, chaanekapua wa'a nokayameo naachutakao:

—Eemea oowera e'wemitiachepua pu'kao chiaio.

⁶ Wa'a ajariapua tiame puhsani sikori, tehte netetiame. Puuua neeroi ahjachi toaniame piipaniamewichio eneriapua, isaeri ti'tijoerio. Pipiripi puuu sikoria, piire siento ritiro ahka uuyame eneriapua. ⁷ Nape wa'a cheekai Eesusia, chaanekapua pu'ka naachutameo:

—Neeroiye pochiwamitia naaju pu'ka weeweruma tehte sikorio, eeme naachutamea.

Waikaopu puuu naachutamea pochiwakapua pu'ka sikorio, póóchikame. ⁸ Wa'a noonowisooapua pu'kao, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Ehpeo ku'wita itusao, pahko paamiratuame i'yetomitiapua.

Waikao wa'a ikiretupua. ⁹ Waikao puuu pahko paamiratuamea, ki nane'rekaopua

achini teereriopua wiinoo, naachutameche nane'reriameopua, yenasaopua pu'kao, chaanekapua pu'ka wa'a neewiameo:

¹⁰ —Ahkai pahcha naachutaniame wiino epeche ta'yameraa, neipa tehpe iijinioi nanachutaniame wiino ki te'ta ta'yameraa, nape muua, neipawichio katewekamemua pu'kao.

¹¹ Wa'asa iintoka Eesusia Kaanani tewaniachio, Arirea weechiopua. Puu ki mae-naria pukeri pahcha simiyame iintoriamekapua, puu iintoriaa ahpo aatanako ne'netiamekapua. Pukachipa masiteraa, epeche pichiwa tewekachi o'inia eenameko, erapakapua waikao.

¹² Neipao, nenewiwa u'matsoopa wa'asi Eesusia, Kapenaumi siimpatiapua waikao, Eesusi yeeyera ahjama, poponira tiame; wa'ao, ookapi taawe mochitiapua.

Eesusie ujumaputiame tiopachio, ki ka'karuma ti'tijoe

(Maateo 21:12-13; Marako 11:15-18; Ruuka 19:45-46)

¹³ Amori asiyachi Semejenato pahkoopa, Eesusia taamo ahjamao, Eerusarenite mo'moenatiapua. ¹⁴ Eerusarenioa tiopachio

Eesusia, wa'a tiopachio ki ookapi tewakapao weeka itapiti nehjameo, oisi, po'wa, kooro, wa'a ikisa toomi naakuriwame tiamé ti'tijoe. ¹⁵ Waikao Eesusia wepjoera

netesapaopua, yooma weweka puuyanapakua, wa'a mochikameo nehjakaopua, pu'ka puhkura oisio po'waopua tiamé, yooma ma'chi uhjurakapua pu'kao, wi'wiyaka. Pu'ka wa'a toomi naakuriameo, yooma ru'minekapua

meesao, toomiopua tiameo yooma wi'sunekapua wehchio, chi'rineka. ¹⁶ Pu'ka kooro nehjame naaepakao, chaanekapua:

—¡Yooma puuyanamitia i'ka i'wao! ¡Ka'te weruma itapiti nehjiwachi iintamitia eemea, no'o Noono kariwarachio!

¹⁷ Waikao masiteraa, inatepare puuuapu pu'ka Ehkoriaami Iyoterio, chiia: “No'nóo, ki tisiwa nu'nuti wa'inaka tetewamenia kahtine, kariwao.”

¹⁸ Isaeri ya'yawichia, chaanekapua nekakoka:

—¿Aatana puuua, aamo wa'a ihsitiamea? Yorasao naaju, ihtaoi itapiti Riosichi eename, taamoo aamo tetewimichioo, pichiwa Riosichi eenamekoo.

¹⁹ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Ru'misoo i'ka tiopao, neeea, paika taawechi weramania eenechio.

²⁰ Waikao Isaeri ti'tijoea chaachapakapua pu'kao:

—Ooka weerewa aampa puhsani paamupari ariwatiameoi i'ka tiopa weerakao, ¿muuua, paika taawechi wa'apiche werataremua eenechio?

²¹ Nape Eesusia, tiopa naewakao, ahpo wa'api weerewa naewaka cheeriapua. ²² Waikao teeme Eesusi masiteraa, inatepakapua ke'chu oije-naio wa'a cheeriaopua Eesusia; waikao teemea, pichiwapu puuu Ehkoriaami Iyoteri chiiaa, erapakapua; waikaopua tiameo, pichikeka teemea, Eesusi taamo masiteriao.

Eesusia yooma machiyamepua, aatia tiamekopua iikachio

²³ Eerusareniopa, Semejenato pahkochi Eesusio, muuwaeme pichikerepu pu'kao aatanako, apoe ki ookapi ki maaenari yooramekopua, itapiti. ²⁴ Nape Eesusia, ki pichiwako erapakapua pu'ka chiiao, machiyapa aachin erakoamekopua pu'kao. ²⁵ Puuua ki tuuyeniai nane'riamepua aatanakamera apochi paparamekopua, machiyamekapapua ihtana inatamekopua ahpo iikachio.

3

Eesusi Nikoremo tiame

¹ Wa'ao yasariaipua tiame piiripi tijoe, Nikoremo tewaniame, parisero tijoe enepakame.

² Ihjia, tukao eenakaopua Eesusi kahtiachio, chaanerepu:

—Masitari, nane'rena teemea, taamo masitemichio uhjuratiameko, Riosieo. Ki'tepu aaataaio, aamo yooraria yooramea, ki ahjachi yasisoo Riosio.

³ Waikao chaanerepu Eesusia:

—Ki waapisi noochi eename e'raka, aamo chaanenania i'kao, pichiwa kiisi sewina tiame ihjia, ki eenechi naawakamea, ka'chitia muimpua Riosi ye'karichio.

⁴ Nikoremoa iinatukerepu waikao:

—Nape, ¿achini iika tijoetuta teeme eenechi, oochetiameapa? ¿Achini iika ahpo yeeyechi pakika, tijoetuta teeme eenechi?

⁵ Eesusia nehjiarepu pu'kao:

—Kiisi sewina tiamepua pu'kao. Ki oowitiame yeeyechi tijoetukao, Riosi Riosiwariichi

tijoetukamea, ka'chi iika machimapua Riosi ye'kariwao. ⁶ Tjoechi tjoetuyamea, tjoepua; Riosi Riosiwarichi tjoetuyamea, Riosi Riosiwarichi ihchiamepua, ahpo naawariao. ⁷ Ka'te ka'chitiachitia tetewa muuua i'ka no'o chiiiao: "Weemera tjoetumerimua, eenechi." ⁸ Eekaka tiame puuua, ahka kahtioio ki teteiwame; ahkaminaoi simiyoi ekayo, ki tetewamemua pu'kao, nape ki tetewaiopua eekao, amochi saayamepua ekayoo. Wa'achi teeka saaeniamepua tamochio, Riosio taamo eenechi naawatekame enesoopua, ahpo Riosiwarieopua.

⁹ Nikoremoa, chaaneriapua eenechi:

—Kiisi pahtenania pu'kao.

¹⁰ Eesusia chaanerepu waikao:

—Nee, muuua isaeri masitarikai, ¿ki pahtiamemua? ¹¹ Kiisi se'wi no'o chiiiaa, pichiwarichi simiyamea. Neeea no'o Noono tewekachi ahjamao, teemea aamo i'ka weechi mochikameo, tewekachi simiyame itapiti chaachapamepua, nane'riamekapa teemea, te'ta pichiwarichikamera simiyamekopua pu'kao. Nape eemea, kiisi pichikenariamepua pu'kao, taamo chiiiao. ¹² Ki no'o pichikiamé enesaamua, i'ka weechi iintuame aamo nayewiao, ¿achini iika pichiketa muuua, te'ta tewekachi iintuame aamo no'o nayewiao?

¹³ 'Aaataai te'ta tewekachio ki moenamepua, naatiche puuua, te'ta tewekachi o'inia eenakameche, te'ta tewekachi Riosichi teereka yasitoameche, ehpe taawechiamio puuua, weechi tekika tjoe tjoetukame. ¹⁴ Yepowechio, wa'achitia Moise apechunarichitia siinowe

tetewipuawichioo, wa'achitia apechunaniame tetewipuame neeeai Tijoe Tijoetukamea. Waikao yooma noochi paparakamea, saupukame itipimapua ahpo tatakoririao. ¹⁵ Wa'a iikoopua, yooma puuu noochi paparakamea, ki wahjiamesi ahjari te'teremeri puuua, ki wahjipaka oosa simiyame wahjiparichiopua.

Riosi nakika kahtia yomatiame wehjoarichi

¹⁶ 'No'o Noono Riosia tísia nakikamepua weeechi mochikameo, ahkasi ahpo piiripikoi ahpo Taanao, pu'kawichio nehjakamepua, aaataoi weeechi mochikame ahpo Taanachi paparakameo, ki kokosari saaemichiopua no'o Noonoeo, ohso kaawe ki wahjiame ahjarikamera kiapuawichiopua. ¹⁷ Riosia ahpo Taanao, ki aaata ti'tijoeri kokosamichio uhjuratiamepua i'wa wehjoarichio, ohso kaawe puuua, ti'tijoe ooweru tiame newipatemichiokamera, uhjuratiamepua.

¹⁸ 'Riosi Taanarachi pichikeka paparakamea, ki aiwatepuamepua Riosi kokosario; nape ki ahpo Taanachi paparakameo Riosia, ahpo kokosari aiwapuachi teerepakamepua wa'asi, ki Riosi te'ta piiripi Taanarachi paparakopa. ¹⁹ Pukachipa aiwamerapua Riosieo, na'arachikamera mochinarekapapua tukapachi, ki e'enanariapapua, Riosi Taanara tajayachio. ²⁰ Yooma ki kaaweruma nokaka mochikamea, ki uunariamepua Riosi te'ta kaaweruma chiiiaa, uutaparichi enepaniameopua, ki ahpo ma'chitapuaichio ahpo ki kaaweruma nokayao. ²¹ Nape ka'karuma nokiwame nokaka

mochitonariamea, Riosi tahjewa kaaweruma uutaparichi eenepamepua, ahpo Riosichi kaawe nokayao, ma'chiame tetewipuawichiopua.

Waani Paatoamea, eenechi Eesusi nayewanipua

²² Neipa i'kaopua Eesusia, Uurea weewachi simikapua taamo ahjamaopua masiteramao, wa'ami nokisinioio paatosikapua, ti'tijoe ooweru tiame. ²³ Waania waikamio, Eenoni tewaniachi pa'paichi ihsirepua paatokaopua tiame, Saarimi tewaniachi waapio, weeru maaniopa neroio. ²⁴ Yooma ihji wa'a tiame simikapua, ke'chu Waani pachanioiopua karichio.

²⁵ Piie taaweo, Waani na'naritoamea ookapi, piiripi isaeri tijoe ahjama chaachapakapua, tatakori piipaniamechi simiyame. ²⁶ Waikao wa'a chaachapasaopua, Waani na'naritoamea, Waani kahtiachi e'enakapua tuuyemia, pu'kao chaanekapua:

—Masitari, puuu waami yasakameopua taamo ahjamaopua Oorani akichi cherayachiminao, pu'kaopua epeche werumako tuuriaopua amochio, paatoatapua ehpeo, muuwaemea, yooma wa'a enapatapua ahpo paatotemiao.

²⁷ Waikao Waania chaanerepua ahpo masiteraao:

—Pe'yachipua, aawataai kihta yoratarepua, ki Riosie kiatiame enesaapua ahpo ihsimiao.

²⁸ Eeme wa'api inamukamepua no'o cheerio, ki Riosie Weratiameko tuurio no'oo, aaata Riosie uhjurapo tuutiameo, neeea no'oo, pahcha uhjuratiameko tuurioo, ke'chu pu'ka eenoiopua.

²⁹ Nenewiwachio, moniawá ahjama neewimeria,

mo'nera enemeripua. Mo'nera kaawe e'ria, nee puuua, kaawe e'raka yorakiamerapua ihtaoi ahpo yorajekeraopua. Wa'a tiiachipa neeeai ki nu'uti kaawe e'raka tetewaninia pu'kao. ³⁰ Ehpeo puuukamera, epeche weruma enetoaopua, no'oo epeche nu'uti enetoiopua, pu'ka apoeo te'ta tewekachi eenamekopapua, no'oo weeechiche tijoe naawakamekopa.

Te'pa tewekachi o'inia eename

³¹ 'Apoe te'ta tewekachi eenameopua, yomarika aampa tiamepua. Teemea, weeechi ohjoemea, weeechiche simiyameche nayewamepua. Nape tewekachi ohjoemea, tewekachi tiame nayewamepua, yomachi aampa tiame itapitichio, ti'tijoechiopua tiame, ³² ahpo te'ta tetewaria nayewamepua, te'ta ahpo Noono ahpo nayeweria inamuria tiame; nape wa'atoui pu'kao, ookapipupua, pu'ka chiiiao uuyamea. ³³ Nape pu'ka chiiiao uukamea, pichiwa chiiame nane'rekamepua pu'kao, pu'ka chiiiao, te'ta tewekachi eenamekopua, te'ta tewekachi Noonora o'inia eename. ³⁴ Puuu Taanaraa naawesaa, ahpo Noono chiiia chu'warachitia naewamepua, yooma apoe Noonora tiiaa, ahpo Taanachi yasitoamekapa, ahpo Riosiwari. ³⁵ Noonoraa, ki teesa nakiyamekapapua ahpo Taanao, ki nu'unti utewari ki'yarepua pu'kao, yomachi aampa tiame ihtao. ³⁶ Pukaepa pukachi paparakamea, tewayamepua pukachio, ki wahjiamesi ahjaniame, nape ki pukachi paparakamea, kiisi tewayamepua pukachio, ki wahjiame

ahjaniameo, ohsotia puuua, Riosi kokosario, apochi petereka mochitoamepua.

4

Eesusi oowitiame nayeweria, Saamaria weeechi ohjoeme

¹ Waika taawechiamio pa'parisero ti'tijoea, Eesusio epeche muuwaeme paatoame inamurepua ki Waanichitiao, ² ki apoe Eesusi paa-toamerakamekoipua, teemekamera paatioopua masiterara. ³ Pukaepa Eesusia machenakapua wa'a Uurea weeechio, Arirea no'rakapua taamo ahjamao.

⁴ Saamaria weeechiami u'matosaapa, ⁵ wa'atumi nokisikaopua, Siikari tewaniachi ajasitiapua, ma'chi ke'chu muiwachi. Wa'a ke'chu asiwachio, ehkoriami Aakowo weewarachi eneriapua, Oose ki'yariachi weeeopua ahpo taana, wa'ao, neropaira neteriachi tekoritaka. ⁶ Wa'ao, resipakamekapa Eesusia, paira tekoritatiachi yasipakapua resipumiao, oowetawe wa'asi. ⁷ Waikao teeme Eesusi ajawariaa, piineri toisa Eesusio, Siikari mochiwachi siimpatiapua koame tarimia. ⁸ Wa'a piineri itipirioi Eesusio, wa'a eenaria aaata oowitiame, neeroi paimia. Eesusia pu'kao chaaneriapua:

—No'o kiamitia ku'ita neeroi. Paramuna nee.

⁹ Nape Saamaria oowitiamea, chaaneriapua Eesusio:

—¿Achini iikame muuua naaju, muuua isaeri tijoekai no'o itanenamua neeroio, no'oo Saamaria ohjoemekooi?

¹⁰ Eesusia nehjiariapua pu'kao:

—Muuua nane'riame enesaamua no'oo aatanako, ahka eenameoio, nane'riame enesaamua tiameo, Riosio aamo ihta kianareka kahtiamekoo, muuukamera no'o itanemiipua neeroio, nape neeroi ki wahjiame ahjaniame.

¹¹ Puuu oowitiamea chaaneriapua waikao:

—Nape Paamira, muuua ki iinuemepua aamo ahjae ma'chipapuameoipua neeroio, itapiti witaroioipua, kai waapisi teere maaniameopua neeroi ma'chipapuameopua ahjaeo. ¿Akana uuka no'o kiatamua pu'ka neeroi ki wahjiamesi ahjaniameo? ¹² Ki ehpesi nerojiniachi ihji neeroia, taamo ehkoriami Aakowoo, taamo tooweriachisiopua i'ka tekoritiachi pairao. I'wa nerojikamepua Aakowoai apoe, wa'api tatanaraa tiame, yooma puhkura ahjama wakasi. Ki ehpesioi, ki teiwachi i'wao, neeroi ki wahjiamesi ahjaniameopua, aataaeoi. ¿Epechekosa iintotaremua naaju, ki te'ta taamo ehkoriami Aakowo weruma tiamechitia?

¹³ Eesusia nehjiariapua waikao:

—Aamo pairachi ma'chipaka nerojiniamea, yooma paramumeripua eenechi, ¹⁴ nape no'o aamo ki'ya nerojitemiaa, ki oosa aampa paramumerimua. Ihji neeroia aamo no'o nerojitiaa, amochi wa'api pajenameka teeremeri puuuu, ahkasi ki wahjiamesi, aamo ki wahjiamesi ahjateka.

¹⁵ Puuu oowitiamea wa'a chiioipa Eesusio, chaaneriapua:

—Paamira, wa'a teeresoo no'o kiamitia naaju muuua, pu'ka neeroi ki wahjiamesi ahjaniame,

ki oosa paramumichiopua no'oo, ki oosa no'o enamichiopua i'wa neeroi paimiao.

¹⁶ Eesusia waikao chaaneriapua pu'kao:

—Kaawepua, nape paaemitia naaju aamo ku-unaoi, wa'a ikisaomua, noochi e'enamitiapua na'pahka.

¹⁷ Nape oowitiamea nehjiariapua:

—Ki kuunaemekoi neeea.

Eesusia chaaneriapua waikao:

—Pichiwa chaanimua, ki kuunaeko tuukao.

¹⁸ Mariki tijoe ahjama ohjoekame muuuapa, ihji ehpe aamo ahjama kahtiao, ki aamo kuunakopa. Wa'a tiichipao aamo chiia, pichiwapua.

¹⁹ I'ka inamukapa oowitiamea, chaaneriapua:

—Naatiko erapaninia aamoo, Riosie ne'neteniamie. ²⁰ Taamo ehkoriaami Saamaria ohjoekamea i'wa wa'api paparaweriaipua Riosio, i'ka wa'api kaawieka tiichi, nape eeme i'isaeri ti'tjioeria, Eerusareni siimpapo tuunapua Riosichi paparamiao.

²¹ Eesusia chaaneriamepua:

—Pichikemitiamua i'kao, akanache Riosichi paparaniamea, ki nateyamepua Riosiwichioo, Riosichi paparaniameo ahkakoikopua. Enamitepua meere ahka taaweopua, aamoo, ki i'wa kaawichiche aamo Riosichi paparamericheopua, Eerusarenioicheo. ²² Eemea, ki machiyamepua aamo te'ta paparawiao. Teeme i'isaerikamera nane'riamepua aatanakamera paparawiao, Apoe te'ta aamo Newipatiameo, wa'akamera machenakamekopua te'ta taamo i'isaeri tetejimarichi. ²³ Nape asikamepua wa'asi, ki wihtuka te'ta paparapuameopua ahpo iikachio,

ahpo Noonoopua tewekachi kahtiameo, wa'a teeka paparajeriamekopua apochio. ²⁴ Riosia, ki pusie tetewiniamekopao, iikachi eraniamee paparaniamepua, pukachio.

²⁵ Waikao oowitiamea chaaneriapua:

—Wa'a teeremerijoarepua tiiao, nape teemea, pu'ka enameriche puuyamepua, Riosie Uutiame, apoeo enasaapua, ma'chiame taamo chanimichiopua aachin teeremiao, yooma itapitichi simiyameo.

²⁶ —Neeekaite puuua —chaaneria Eesusia— . Pu'ka ahjama nayewaka weeriaitemua —chaaneriapua.

²⁷ Wa'a chiioio Eesusio, teeme masitewaraa e'enatiapua itipiriachio. Masiteraa, a'chi erapakaipua, pu'ka oowitiame ahjama nayewaniameo, kihta iinatukeka teemea, pu'ka ahjama nayewao. ²⁸ Waikao, puuu oowitiamea, ahpo pairiachi toisapaopua ahpo sikorio, wa'atia u'masikapua mochiwachio. Wa'aopua yooma, paaekaopua chaaneriapua:

²⁹ —U'masio pahchu. E'enasao, ne'nemia i'ka tijoe, yooma no'o yoorario, tuuria. ¿Ki Riosie Weratiame ohjoarepu?

³⁰ Waikaopua, puuyaka mochiwachio, e'enariapua Eesusi kahtiachi. ³¹ Ke'chu asikoi pu'kao, teeme masitewaraa, ko'konurekai teemea Eesusio.

³² Nape Eesusia taamo chaanekapua:

—Ko'kakame neeepa.

³³ Teemea waikao taamo chaachapakapua:

—¿U'yeparetiarepua naaju, ko'kopuameo?

³⁴ Eesusia wa'a taamo chaachapopao, taamo chaanekapua:

—Neeea itapiti kooame ko'kakamepua, aamoo, ki machiya pehji. No'o koayaa naatipua tiameo, No'nowichio tehki, kajumichio uhjuratiame. ³⁵ Eemea chaachapaniarepu, naao meecha toinapa i'ipapuachio, nape neeea aamo chaanenapua, i'ipapuamea asikame puuupa. Pukaepa neeea aamo chaaniamepua, i'ipapuameo, ti'tjoeri Riosichi e'enapupuame naewaka chiamepua.

³⁶ I'ipaniachi tekipanakamea yowimeripua; pu'ka Riosiwichio i'ipamechitia tekipaname yowiraa, Riosichi upapania weemera ahjari uumichio peenia eraniamepua; pu'ka weemera ahjari uupuawichio echakamea, i'ipakame ahjama kaawe erakoamepua, puuu yowiraa, ahpo kaawe erakowarapua. ³⁷ Wa'a tiachipao, ki ahpo echariachi i'ipaniapua. ³⁸ Wa'a aamo uhjurakame neeea, ki aamo echariachi i'ipamichioo, Riosi tehkirachio, wahjachi ohjoriachi pahchaopua tiameo, eemeai ehpeo i'ipamea, ku'ipanipua tiameo wahja ohjoriachiopua, tehkiwachio.

³⁹ Pu'ka oowitiameo cheeriopao: “Yooma no'o tuuyekapua no'o ihsiriao”, Siikari ohjoemea waikao, ki ookapi ahjachi erakokapua Eesusichio. ⁴⁰ Siikari ohjoemea, wa'a iikapao, ajasisaapa Eesusi kahtiachio, itipinurekapua ahpo mochiwachi che'repamichioo. Waikao Eesusia teeme tiame, wa'a itipitiapua ooka taawe. ⁴¹ Waikao wa'a itipitioio epeche weeka Eesusichi paparapakapua pehji, apoe inamukapapua

Eesusio, apoe wa'api chiia. ⁴² Puuu Saamaria weamera paparakamea, chaanekapua waikao pu'ka oowitiame:

—Ki aamo cheeriowichioche pichikena teemea ehpeo, tamoe inamukapa tiame, te'ta pichikena teemea, pu'ka chiiao. Nane'rena teemea ehpeo, i'ka tijoeo, pichiwa te'ta Riosie Weratiamekopua, yooma wehjoarichi mochikameo newipatemia eenakamekopua.

Eesusia, yawichi seekaerewa taanara sautena

⁴³ Eesusia pu'ka ooka taawe i'toai Saamariao, taamo ahjama u'matokapua Arireami. ⁴⁴ Eesusia ki Uurea weechiche itipinarekapua tekipanakao, Apoe wa'apio cheekapa: “Riosi naewatoamea ki peenia e'raka uuniamepua ahpo wa'api weewachiohua, te'ta ahpo machiwachiohua.” ⁴⁵ Arirea weechi asiyachiamio, kaawe e'raka tetewiretupu wa'ao, wa'achi nonorakamekapapua tiame, Eerusareni pahkochi, tetewakamekapapua tiameo, itapiti yooriaopua wa'ao.

⁴⁶ Wa'a o'iniaio Eesusia, Kaanani e'enatiapua eenechi, pukeri simiyachio ahpo machenariachi, Arirea weechi, neroio ahpo wiino iintapariachi. Wa'a Kapenau yasariaipu piiripi tijoe yawichi seekaerewa, ahpo taana kokoriame iinueme. ⁴⁷ Waikao ihji tijoea, inamukapao Arirea eenario tuuopa Eesusio, Eesusi kahtiachi eenakapua i'tomia. Wa'a enasaapua, utewa yoorakapua Eesusio, ahpo ta'pechi enamichiohua, ahpo taanao tisia kokorio tuukaopua, amori mukuyo tuuka wa'asi. ⁴⁸ Eesusia pu'kao chaanekapua:

—Eeme ti'tijoeri i'wa ohjoemea, ki noochi pa-paranariamepua, ki tetewaa pehjo no'o peenia ihsiwaopua Riosieo.

⁴⁹ Nape yawichi seekaerewa tijoea simitekapua naaracheka utewa chaanekao Eesusio:

—Nape Paamira, no'o cheriwepuapua wa'atioi, nape yaapiti, amori mukuyamekapu no'o taanaa.

⁵⁰ Waikao Eesusia chaanekapua:

—Aamo taana ahjanipua pehjo, saukame kahtipua wa'asio, kaaweruma. Simika ne'nemitiao.

Waikao yawichi seekarewaa, Eesusi chiia paparakapaopua, kaawe eratoka no'rakapua.

⁵¹ I'ka no'roiopua pooechio, ihji tijoe nuurewaraa amori ta'pechi asioi natepakao, chaaneriapua:

—¡Ahjame aamo taanaa, yachapakame kahtime puuuapa!

⁵² Waikao apoeo iinatukeriapua, achini keenako o'ineriopua yachapakao, ahpo taanaa. Puuu ku'kuyamea nehjiariapua:

—Tapana taaa kayeoi, toakapua che'eria — chaachaparepua.

⁵³ I'ka noonoraa waikao, inatepariapua Eesusio, achini keenako yachapakame kahtio tuuriopua, pu'ka kokoriameo ahjakame kahtio tuuriopua. Wa'a iikapapu kokoriame noonoraa, tísia Eesusichi paparakapua. I'ka noonorao ta'pechi asisoopua, yooma pu'ka ta'perachi mochikamea tiame, Eesusichi papararepua.

⁵⁴ Ihji Eesusi ki maaepori iintoriaa, oosa simiyachi iintoniamekapua, Uurea o'inia enasapaopua, Arireao.

5

Eesusia tu'ikame yachapatena, We'seta ohjoeme

¹ Pu'ka neipachiami Eesusia, Eerusarenite moenatiapua isaeri ti'tijoeri pahkotachi siimpaka. ² Eerusarenio, waapi Po'wa Yeeta tewaniachiopua, wa'a tootoaretiaipua neeroi tekopatetiachio, euroo nayewaniachiopua We'seta tewaniachi. Wa'a neeroi maniteniachio, mariki arakokari ajarepua wa'a norikameo, neerochi pakiniachio. ³ Wa'ao, ki ookapi mochikame tetewitiapua kokoriame, puuu: ki mamachiriame, rojomi, chookopakame, tu'ikame, petika puuyamekapua wa'ao, neeroi maaniame noonoachisi. ⁴ Ti'tijoeria aaata Riosi tewekachi ku'iwari, eepi wa'a eeenaka noonotiame maayame enerepua neeroio, pahcha pakikamea pu'ka neeroi noonosocheo, saukame machenaniamekopua ahpo kokoriao. ⁵ Piiripi puuu kokoriame wa'a po'yamea, piire weerewa oosa mariki aampa osanao paamuame eneriaipua kokorekao, uwanapakame. ⁶ Eesusia wa'a po'yame tetewaopua ki ku'itapisi kokorerioopua pu'kao tiame, iinatukekapua:

—¿Yachapanariame muuuai naaju?

⁷ Kokoriamea yaapiti nehjiakapua Eesusio:

—Eje'e, nape ki'tiapu no'o neerochi pachamerio, neeroi noonosoopua. Senepi no'o pakimio o'roio, piirechi paapakiapu pahchao, i'wa neerochio.

⁸ Eesusia chaanekapua waikao:

—¡Werisisao naajuo! ¡Apechunasa pu'ka aamo ipetao! ¡I'toka no'rasa naajuu!

⁹ Pu'ka cheesochepea Eesusio saukame itipikapua tijoea. Waikao sautetiamea ahpo e'tapara apechunasaopua, mookeka no'rakapua. Nape resipuniachi taawechnikopa pu'ka taawechio,
¹⁰ yoorewa inatewa i'isaeria, chaachapariapua sautetiameo:

—Resipuniachi taawechnikoi ehpeo; ¿achinikai mooketonamua aamo ipetao, ki reesiseniachikoi itapiti tehki yoraniameo?

¹¹ Waikao sautetiamea chaaneriapua i'isaeri yoorewa inatiameo:

—No'o yachapatekamea, no'o e'taparawa apechunaka mookeka no'ranurekapua.

¹² Waikao yoorewa inatiamea i'isaeri iinatuke-riapua sautetiameo:

—¿Aatanapu puuuu, aamo e'tapara mookeka no'ranurekamea?

¹³ Nape puuu tijoe sautetiamea, ka'chi iika nehjame e'rarepua pu'kao, ki nane'riapa puuuu, aatana ihsiriopua ahpo sautekao, pu'ka Eesusio ki naania ikiriamekopua muuwaeme ohjoachio. ¹⁴ Ehjepamio Eesusia, eenechi tiopachi natepasaopua sauteriao, chaanekapua:

—¡Nee, saukame muuuapa! Ehpeo ka'te oosa aampa tatakorimitia, ki eenechi ki kaaweruma aamo ikimichiopua, epeche tiameopua.

¹⁵ Waikao saukame tijoea ahpo iinatukekamechi iyoriwa inatiamechio, aatana ihsirio tuuka ahpo sautekao, Eesusiko tuuyere pu'kao ahpo sautekameo. ¹⁶ Pukaepa isaeri ya'yawichia, Eesusi i'yasirepua aachin teeka

ahpo na'ara yoramiao, ki iyorioopapua pu'kao, resipuniame taawechio. ¹⁷ Eesusia, wa'a tiiachipa piie resipuniame taawechio, i'isaeri pa'pamiratuamee wa'a wa'ineniaipua aaata sautemichioo, chaanekapua pu'kao:

—No'o tewekachi Noonoa, a'chitia keenakooi tekipanamepua, pu'ka ihsia ihsiamе neeea, pu'ka tehkiwara yooraka. Yooma no'o ihsiaa itapitio, apoe Noonoo ihsiamepua no'oeo.

¹⁸ Pukaepa i'isaeri ya'yawichia, epeche neka-muchekapua Eesusio merinareka, ki resipuniame taawechiche tekeka tetewamekopua Eesusio ki iyorika. Ihji i'isaeria nenekarepua Eesusio tiameo, ahpo Noonoko tuuyopa Riosio, Riosichitia ahpo uuyamekopapua.

Riosi Taanara ahpo Noonoo utewari iinuewa, ihtaoi ahpo iintomiaopua weeechio

¹⁹ Waikao Eesusia, ehpeche epeche kaawe ahpo tuuwikaopua, chaanekapua:

—Pichiwa chaani neeea Riosi Taanaraa, ki nooe e'rachi yooramekopua ihtaoi. No'o Noonoo ihsia, yorasiamе neeeai. ²⁰ Riosia, nakiyamepua no'oo, ahpo Taanao. Pukaepa apoe wa'api tetewitenapua yooma ihta no'o yoranariao. Pukaepa ahpo Taanachi ihkepateka ahpo inatao yorasitenapua ahpo Taanao, pukaepa pukachi ihcheka inisiamе Taanaraa ahpo Noonoo erasia yorasikaopua. Puuua epeche tiame iintomitepua pehjo, aamo i'isaerio, epeche peenia erakomeri tiame. ²¹ No'o Noonoo aaata tatakorihi wahjipakame ahjatenario, neee yooramepua pu'ka, weemera ahjari piipari ki'yakao. Wa'a

tiiachiopua no'o Noonno ihsinariao, no'oe ih-siamepua. ²² Apoe Noonoraa, kihta apoe chiiamepua aataoi, aata cheenaresaa, ahpo Taanachi chiiamepua ihta ahpo chianariaopua. ²³ Noonoraa, yooma ahpo Taanae ihsiamepua, apochitia weruma tetewipuawichiopua. Wa'a tiiachipao, Noonno Taanara ki iyoriamea, apoe Noonora ki iyoriamekaitepua, apoe Noonora ahpo Taanachi yasitoamekai tiamekopua.

²⁴ 'Ki wihtuki aamo chaaniamenia, aata yooreka keepuamea no'o chiiiao, kaawe uuka tetewameopua no'o uhjurakameoi, kiamania pu'kao, weemera ahjario ki wahjiamesi; ihjia kihta seenampa iinuemeru puua, Riosie ahpo kokosapuaopua wa'asio ahpo tatakoriawichioo, paonakamekopa pu'kao weemera ahjarichio, tatakorika wahjiparichio newitoriopa. ²⁵ Ihjia te'ta pichiwapua, weeka tatakorichi wahji-pakameka tiamea, ehpe wa'api taawechiami inamumeripua no'o Riosi Taanara chiiiao, yooma no'o chiiiao yooreka inamukamea, no'oe kiapuamepua pu'ka weemera ahjario, ki wahji-amesi ahjapuameopua wa'asi. ²⁶ Pu'ka ki wahji-ame ahjari no'o Noonno tiameo, noochi teerepa-tiapa, no'o weechi tijoetutioio naawatetiaio. Pukaepa neeea, noochi tiamepua ki wahjiame ahjario, apoe no'o Noonochitia. ²⁷ Neeepua no'o Noonoe utewari kiatamea, yooma weechi ti'tijoerio nee katewemichiopua pu'kao, pu'ka kiisi kaawe noonoriaopua. Nee puua aawata wa'a iintomeria, tijoe weerewaeme naawateti-amekapa. ²⁸ Ka'te tahpitika erakomitiapua, i'ka no'o aamo chaaneriao, neeea, epeche tiame

iintomiitenia pehjio, ahkasi yooma wehtere toatiameoipua wahjipakame, ahjakame werisipumitienia, ²⁹ no'oche chaachasocheopua ahjapukao. Puuu no'o ahjateriaa, i'ka weeechi noochi paparaka kaaweruma iintokamea, no'o ahjama ohjoremichio kiamania, ahkasi ki wahjiamesi. Nape puuu no'o ahjateriaa, ki noochi paparapa ki kaaweruma iintokamea, ki teesa kokosapuame puua, ahkasi ki wahjiamesi.

Aatana nuurewachi Eesusi ihsiria

³⁰ 'Neeea, no'o tijoe weerewachi inataria, ki seenu inataripua no'o Noono inatario. Pukaepa neeea, ka'chi iika iintomerinia itapiti ki no'o Noono inataria enesoo. Yooma ihta no'o ihsiaa, te'ta kaaweruma puua, no'o Noono inatari iintonariopua pu'kao, Apoe no'o Noono uhjurakame ahpo iintonaria ihsimichiopua weeechio. ³¹ Eeme wa'api no'o chaachapachitia oowera tijoechitia chiia enesaane, kihta nateyame enemipua, no'o chiia aatanako tuuyaa, oowera tijoe oijeramechitia chiiame enemiinia waikao. ³² Nape kahtiaitepua piirechi aaata, noochi ihsika pichiwatame no'o aatanakoo, puuu noochi ihsiwa pichiwatamepua no'o chiiao. ³³ Waani Paatori nehjiariaa, pu'ka aamo uhjuraria iinatukemichio aatanakoo, pichiwaka tuurepua eee cheeka nehjiakao: "Ki neeepua Riosie Weratiamea, puua no'oo neipa enameripua", cheekapua. ³⁴ Nape Waanio no'o aatanako ma'chitariao, ki aaata weeechi tijoe pichiwataniame nakiyamenia no'o aatanakoo. Oowera wa'a chiiamenia Waani cheeriao, pu'ka no'o ma'chitatiamechi noochi

paparakameo, tatakoriria cho'weka cheriwenar-
iapa. ³⁵ Waania, tajayameka teerekamepua no'o
ma'chiame nayewakao, no'oo aatanakoo; eemea,
ku'witapisi oowera kaawe erakokamepua wa'a
kahtiachi e'enapakaopua, keepumiao. ³⁶ Nape
kahtiaitepua piirechi no'o ma'chitamea, no'o
Noono apoe puuua, epeche weruma tiari ti-
iaeme, ki Waanichitia; Apoeo no'o ihsitiae, te'ta
ma'chitamepua no'o aatanakoo. ³⁷ No'o Noono
no'o uhjurasapa, i'wa weechio apoe wa'api
pichiwataka no'o nayewakamepua, aamoeo ki
tetewaoipua pu'kao, ki inamuamekaipua pu'ka
iiyenario. ³⁸ Ki pichikere eemea pu'kao, apoe
aamo chaanenariaopua, ki pichikekapa eemea
pu'kao, noochi chu'wachie aamo nayewenare-
riaopua. ³⁹ Eemea kaawe iyonanipua pu'ka
Ehkoriami Iyoteriaopua i'yachikao, nape oow-
era iyonakache teimo orakokaopua ki wahjiam
ahjariopua. Nape eemea, puuu wa'api iyoterio
noochi simiyame nayewamekoipu, ki pahteka
iyonakame eemea pu'kao. ⁴⁰ Pukaepa ki noochi
e'enakame eemea, nooe aamo kiamichioopua,
pu'ka ki wahjiam ahjariopua.

⁴¹ 'Eeme ki uunariamea Ehkoriami Iyoterichi
noochi chiiiao, aamo kaaweruma nayewamekoi
no'oo, ki uuka tetewamenia. ⁴² Wa'a chaachapai
eemea no'o kaaweruma naewakao, nane'riame
neeeaa amoo, wihtuki chaachapamekopua
aamoo, kiisi nakiyai wa'a chaachapame eemea
Riosio. ⁴³ No'o Noono kaaweruma tuuyewari
aamo i'yetoka eenakamenia, nape eemea,
ki no'o kaawe e'raka tetewakamepua no'o
eenariao. Nape aata piirechi ahka enasoopua,

ki nane'riai ahka o'inia ahpo eenariachio, pu'seremii eemea puuukamera enasoo. ⁴⁴ Eemea ki no'o kaawe e'raka uuka tetewiniamea, aaataai wa'a te'teremiipua ki no'o machiyapa no'o aatanakoo. Eemea wa'a te'tiapao, aaataoi amochi asiyame kaawe e'riamekapao, ki no'o kaawe e'reka ukamepua no'o asikoio, no'oo te'ta Riosikoi, ki no'o machikamekapapua. ⁴⁵ Nape wa'atiori ka'te aamo no'o wenejimeri maaemitiapua no'o Noonochio, kajuyachi taawechi katewerichipua. Ki nee iintomeripua pu'kao, Moise wa'api aamo wenejimeripua ahpo nuurarieopua, Riosie ahpo kiaretiaepua ehkoriaimio, puuu wa'api Moise kiaretia nuurari nokisika mochtowa, aamo wa'api ahjachi erakoe. ⁴⁶ Moise chiia pichikesaa, noochi paparamera enemii eemea, Moiseo noochi simiyame nayewaka iyoteriopa. ⁴⁷ Nape ki pichikere eemea pu'kao. Waikao, ¿achini teeka pichiketa eemea i'ka no'o chiiao?

6

Eesusia mariki miiri muuwaeme ko'kotena
(Maateo 14:13-21; Marako 6:30-44; Ruuka 9:10-17)

¹ Neipa i'kao Eesusi ahjamao, paonatiapua Arirea pa'wechio, Tiiwerio pa'werachi tewaniamechiopua tiame. ² Muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, pa'we suuwerachiko taamo na'naritokapua taamo tetewitoka, pu'ka Eesusio ki nu'nuti ki maaenari yorasiamekopapua, ko'koame sautesikao. ³ Wa'a tetekitioopa Eesusia, teewi yasipakapua nahpuchi, teemea waikao,

norikame mochipakapua Eesusio. ⁴ Wa'a taamo nokayoio, amori asiyachikapua Semejenato pahkoa. Pukaepa pu'ka pahkochi simiyame taamo nayewemio maaekai teemea. ⁵ Nape Eesusia ki ookapi ahpo na'naritoriopaopua, chaanekapua Eeripeo:

—¿Achini iika tewita teeme kooame, yooma i'ka muuwaemewichioo?

⁶ Oowera wa'a cheekapua Eesusia Eeripeo, aatia cheetarepua e'raka, ahpochi paparaopua, nane'riai cheere Eesusia ahpo iintomiaio. ⁷ Nape Eeripea nehjiakapua:

—Ooka sienta taawe sotatiame taritiai kooame, ki ahsepatariaipua posaka ko'koniamiepua.

⁸ Waikao piiripi masitera Anteresi tewaniamea, Siimoni Peeroo pooniraa, chaanekapua Eesusio:

⁹ —Piiripi kuita temari nutukarache maanipua, nape mariki paani wa'api, seewara tewaniame tiiriko paani, ooka so'chi ahjama, nape ¿ihtanapua, ki ookapiwichioo?

¹⁰ Eesusia taamo chaanekapua ahpo ma'masiterao:

—Mochipanuremitiapua pu'kao, yoomahka.

Waikao mochipakapua paasepochi, weeru paasepochikopa wa'ao, mariki miiri ahkaka-pua mochipakamea, ti'tijoeapua ooweruapua tiame. ¹¹ Eesusia kiatiapa pu'ka mariki paanio, pu'ka ooka so'chiopua tiameo, cheriwema ki'yakapua ahpo Noono te'pa tewekachi kahtimeo. Wa'a iintosaapa Eesusia, taamo

ki'yakapua pu'kao yooma ti'tijoeri naachutemi-chioopua. Waikao teemea yooma naachutekapua, yoomahka ko'kotiapua ahkasi poposaka aiwaniachisi. ¹² Waikao Eesusia yoomahka aiwaka poposatioopa, taamo ahpo ajawariao, chaanekapua:

—Yooma na'poamitiapua chi'wapame soparakameo, kihta wa'atia wekamichiopua.

¹³ Waikao teeme na'poanuraretiaemea, oosa mariki aampa ooka waari weeweruma na'poatiapua chi'wapame soparakameopua, pu'ka mariki paani tiiriko seewara tewaniamee, paanitatiame. ¹⁴ Waikao yooma puuu ti'tijoe ooweru tiamea, i'ka ki nu'uti ki maaenari Eesusi iintoriao, ki nu'uti peenia tiame chaachapakapua ahpoo:

—i'Te'ta pichiwa Riosie tamochi ti'tijoerichi enamio tuutiamera ihjía!

¹⁵ Nape Eesusia nane'rekaopua ahpoo, utewachi i'topuamekoopua yawichi weramiaopua, poanachi akipakapua ki naania iika wa'ao, epeche teewiami ooruchi.

Eesusia nerojampa ihtoria

(Maateo 14:22-27; Marako 6:45-52)

¹⁶ Tukaoopua wa'asi, teeme masiteraa pa'wesuwe tetekisaapua, ¹⁷ pawekakerachi mo'moenatiapua. Pawekakerachi

mo'moenasaapa, wa'a pa'wechipo nokisiniapua, Kapenau muuwari mochiwachipoopua. Teemea Eesusio ki eenopa tukaokopaopua wa'asio, teemeche piineri uumatokapua, Kapenaukoo.

¹⁸ Wa'a keenako Tiwerio pa'wechipo nokisinioio,

ki muuenati eejekapua, ahkasi pa'weoi ki nu'unti pe'koteka, te'pasi wewerisitiapua pe'konio. ¹⁹ Téhpe nokisinioio pa'wechipoo, tehki nokisikaopua pawekakerao matakakesikao, taamo pukamina ihtoame tetewitia aaatao, nerojampa weritoame. Teemea, wa'a ihtoame tetewapao tísia majaka teemea, ki machikapa Eesusikoioopua, tukaokopa. ²⁰ Nape Eesusia taamo sisinachachapua cheeka:

—ǀKa'te majako eemea, neekaite puuua!

²¹ Waikao teemea majayaio kaawe erapakapua. Waikao tísia kaawe e'raka moenaputiapua pawekakerachio, wa'a ikitioopua, ikanati Kapenau pawekakera chuchupachi ajasitiapua.

Ti'tjoeria Eesusi i'yani

²² Pu'ka meereopua, wanamina pa'wechi itipikamea, ki tetewakapa puuuche pawekakera wa'a pa'a piari chuhkuameo, nane'reriapua pu'ka masiterao piineri uumatorioopua, ki Eesusi ahjama. ²³ Waikatakirio, piirechi pawekakerachi Tiiweria eename, chuchupakame tetewariapua, Eesusi ko'koteriachimina muuwaeme ti'tjoerio. ²⁴ Waikao ki tewakapa Eesusio pu'ka Tiiweria eename pawekakerachio, i'yamo oraparia puuua. Pukaepa pu'ka pawekakerachi mo'moenasa, Kapenau siimpariapua.

Eesusipua, kooame ahjatiamea

²⁵ Paonasaapa pu'ka neerochio, wa'a tewisaapa Eesusio Kapenau, iinatukekapua Eesusio:

—Masitari, ǀachinitio asikamua i'wao?

²⁶ Nape Eesusia cheeka nehjiakapua pu'kao:

—¿Eemea pahtekamekosa eemea no'o aatanakoo, ki maaepori iintokopao, wa'a tiachipa noochi paparanariame eemea? ¿Oowera aamo no'o ko'kotemichio e'nakamekosajuopua naaju, no'o i'yasikao?

²⁷ Ka'te resipamita eemea aamo kooameche ki tehpe e'rameche i'yakao, ohso kaawe eemea tehpe e'ramera kooame i'yame enepuapua, pu'ka kooame ko'kosaa eeme, ki wahjiamesi ahjari eneniame, pu'kao, nee Tijoe Tijoetukamea, nooe inisia aamo ki'yakao. Wa'a iintomichio no'o uhjurakame no'o Noonoa i'ka weeechio.

²⁸ Waikao aapoeo iinatukekapua:

—¿Ihtanakosapu taamo nokijera Riosi?

²⁹ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Naati puuuu, no'o ahpo uhjurariachi pichikeniame.

³⁰ Waikao aapoeo chaanekapua:

—¿Ihtatia ki maaepori tiame yoratamu, pu'kao tetewakapa, aamo pichikemichio? Yorasao naaju pu'kao. Árisa, eenechi ko'kotesao naaju.

³¹ Moisetarua wa'a iintokamepua, maana koi'ra ko'kotekao taamo ehkoriaami mochiriameo, wakiwechiami nokisinioio. Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoterichiopua, eee cheekao: “Apoeo, tewekachi eename koi'wame, ko'kotekapua.”

³² Waikao Eesusia chaanekapua:

—Nape neeea, ki Moisetaru iintorio tuunania pu'kao, Apoe iintorio tuunania pu'kao no'o Noonó, tewekachi kahtiame. Puuu Apoepua tiameo, pu'ka te'ta pichiware kooame ki'yameraa, tewekachi eenameo. ³³ Te'ta pichiware kooamea, tewekachi o'inia eenakamerapua,

Apoepua tewekachi o'inia tekikame; puuu te'ta tewekachi kooamea, tewekachi tekekamepua ah-jae te'ta weemera ahjari teerepuawichioopua.

³⁴ Aapoea waikao, wa'a chiiopa Eesusio, chaachapakapua Eesusio:

—¡Aa Paamiraa, naakonakosa wa'a tiamepua? ¡Pu'kakamera kooame taamo kiamitiapua ohso kaawe!

³⁵ Waikao wa'a chaachapakopa pu'kao Eesusia chaanekapua:

—Nape neeea, ki aamo kooame erakoa chiiamenia. No'o wa'api naewaka chiiaitenia, no'oo kooamechitia nayewakaopua. Neeekaite puuua, puuu kooamea. Noochi paparaka e'enakamea ko'komiao, kiisi chorowameripua wa'asi, noochi paparakamea, ki oosa paramumerioipua. ³⁶ Nape no'o aamo cheeriachitia, eemea ki pichikenapua no'o chiiiao no'oo aatanakoo, tetewaiopua. ³⁷ Yooma puuu no'o kiapuamea no'o Noonoeo, noomina e'eneripua; wa'a ikisoo pu'kao, neeea uumeripua. ³⁸ Neeea ki no'o e'ra yoramia eenakamenia tepoonaopua tewekatepao, naati e'ra yoramia eenakamenia, Apoe puuu no'oo uhjurakame. ³⁹ Apoe no'o uhjurakame e'raa, kaawe neesetopuamepua pu'ka no'o kiapuameo, neeea pu'kao, eenechi ahjatemerinia pu'kao i'ka weechio mukukoi, pu'ka kajuyachi taawechi te'ta asisooopua wa'asi. ⁴⁰ No'o Noonoeo nakiyaa, ki wahjiamesi ahjaniamepua, aaata pahteka tetewikame ahpo Taanaopua aatanakoo, ahpo Taanachikamera paparakaopua. Waikao yooma aaata noochi paparameo, wahjipakameoi i'ka weechio, waika

kajuyachi taawechiopua, eenechi ahjatemanian pu'kao.

⁴¹ Waikao puuu i'isaeri ti'tjoeria rurumurakao, kiisi kaawe chaachapakapua Eesusio, Eesusio chiipao: "Neeepua tewekachi o'inia tekikame koi'ra." ⁴² Wa'a cheekopao ti'tjoeria, chaachapakapua:

—¿Ki ihjipu Eesusi, Oose tewaniame taanara? ¿Ki machiyame teemea pu'ka yeeyerao, pu'ka noonoraopua tiame? ¿Achinikai tewekachi o'inia tekikameko tuunapua?

⁴³ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Tooa pu'ka aamo rumura chaachapao. Te'ta pichiwamekaite neeea no'o chiiao, te'ta tewekachi no'o eenamekoo, te'ta pichiwari pu'ua; neepua te'ta tewekachi kooamea, no'o ahjae te'ta ahjari aamo ki'yaa. ⁴⁴ Nape aaataai ki keepukame no'o Noonoo chiiao, noochi e'enanurawa paajutetio, ka'chi iika enameripua noochio, pu'ka Riosi kooame uhjuraria ko'komiao. Nape no'o Noonoo paa-jutewa e'waka e'enakamea, ko'komeripua pu'ka kooameo. Waikao neeea pu'kao, weemera ahjarichi te'terewa kiamania. Pu'kaonia wa'a iintoriaopua, kajuyachi taawechio, eenechi ahjatemanian wahjipariameoipua. ⁴⁵ Ehkoriaami Isaia Iyoteriachio chaanipua: "Yooma Riosi mochiwarichi mochimeria, Riosie masitetiame enemeripua." Wa'a tiichipa, yooma no'o Noonoo pepenitetiamea, yoorekamea tiame, noomina e'enamepua.

⁴⁶ 'Aawataai ki tetewai Riosi ahjae pepenipakamepua, Riosio ki aata puusie tetewiniamekopua, naatiche tetewikamepua

pu'kao Riosichi wa'api eenakame. ⁴⁷ Wa'a tiiachio te'ta pichiwa ihjia: noochi paparakamea, weemera ahjari iinuepakamepua, te'ta ahjari ki wahjiamesi. ⁴⁸ Neeekaitepu puuu kooamea, ahjaetiamea pu'ka weemera ahjario. ⁴⁹ Aamo ehkoriaamia maana koi'ra ko'kakaipua wakiwechi nokisiaio, wahjipakamepua. ⁵⁰ Nape neeea seenu kooame naewaninia, tewekachi o'inia tekikame, pu'ka ko'kakameo ki mukimapua seena aampa. ⁵¹ Neeju puuu kooame ahjatiamea, te'ta tewekachi o'inia eenakamea. Pu'ka kooame ko'kakamea, mukukai, ahjari teeremapua ki seena aampasi. Puuu kooame no'o weerewa puuua, i'kao, i'wa wehjoarichi mochikame kiamania pu'kao, ki seena aampasi ahjamichiopua pu'kao.

⁵² I'isaeri ti'tijoea ki pahtiapa puuua, ahpo chaachapakapua:

—¿Achini iintoka taamo kiatapua ahpo weerewa ko'kopuaopua?

⁵³ Waikao Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua:

—Neeea pichiwa aamo chaanenapua, ki aamo ko'kosoo no'o weerewao, iijisoo tiame no'o eeraraooi, ki iinuemeri eemea amochio, te'ta pichiwari ahjario. ⁵⁴ Ko'kakamea no'o weerewao, iijikamea tiame no'o eerao, iinueme puuupa, ki wahjiamesi ahjaniameo; pu'kao neeea kajurachi taawechio, mukukoiopua pu'kao, eenechi ahjatema neeea. ⁵⁵ No'o weerewaa ki oowera kooamepua, no'o eeraa tiame ki oowera iijiwaripua. ⁵⁶ No'o weerewa ko'kakamea, no'o eera iijikamea tiame, noochi

ohjoeka kahtieme puuua, neeeai pukachi kahtiamepua. ⁵⁷ No'o Noono ahjaria no'o ahjari puai, apoe no'o uhjurakame. Pukaepa, noochi koayamea, noochi uuka ahjamapua ahjario. ⁵⁸ Puuupua te'ta kooame tepoona eenamea tewekachi, ki puuuka tiamepua maana koi'ra taamo ehkoria mio ko'karia, pu'kao ko'kakaio wahjipatiame; nape i'ka kooame ko'kakamea, mukukai, ahjamapua, ki seena aampasi.

⁵⁹ Pu'ka wa'atiame masiteka Eesusia Kapenau napawikarichio.

Ki wahjiamesi ahjaniame naawesari

⁶⁰ Muuwaemea, yooma i'ka wa'a tiame inamukapao, ahpo ihchio chaachapariapua:

—Nape ihji pu'ka chiiaa, ki teesa tehki tiamepua. ¿Aaatatia pahteta pu'kao?

⁶¹ Nape Eesusia nane'riapa pu'ka ahpo masitia chaachapao, chaanekapua:

—¿Kiisi pahtena eemea no'o masitiao pehjo?

⁶² ¿Achipu erakotariamare eemea no'o aatanako pahtesaopa, no'oo Tijoe Tijoetukameo te'pa tewekachi tetewime teeresaapua no'o yasariachio, ke'chu i'ka weeechi no'o tekioiopua? Waikaope tísia pahtemerii eemea, i'ka aamo tuuyao. ⁶³ Taamo iikarakamera ahjatiamepua taamo weerewao; ki iikaeme enesaa teeme taamo weerewachio, ki ahjamii teemea taamo weerewaraa, oowera weerewachea piineri, kihtawichio kaawekamepua. No'o aamo nayeweriaa te'ta iikachi simiyamepua, te'ta pichwarikamera ahjari amochi teerepame, aamo

kaawe e'reka u'wisoopua. ⁶⁴ Nape iintuna eemea paikapi ki no'o pichikiame.

Wa'a cheere puuuapu Eesusia nane'riapa pukeri o'inia aatanako ahpo ki pichikemerio, wa'a ikisa aatanako tiame ahpo nehjimerio noriwi.

⁶⁵ Eesusi aampachi cheekapua tiameo:

—Pukaepa aamo chaanekamene ki aaata enamio tuuka noochio, ki no'o Noonoe eratetiame enesoo.

⁶⁶ Waikao o'inia neipao, puuu muuwaeme Eesusi ahjama ohjoamea keepuka, toakapua Eesusio, ki ohjokapua ahjamao wa'asi. ⁶⁷ Wa'a ijikikopapua pu'kao, Eesusia taamo iinatukekapua tiame, ahpo oosa mariki aampa ookao:

—¿No'o toitare eemeai?

⁶⁸ Siimoni Peeroa nehjiakapua yooma taamowichioo:

—Paamira, ¿aatanachi uumpata teeme? ¿Ki muuuchekosamu, taamo ki wahjiamе ahjari masitekamea? ⁶⁹ Aamokamera pichikiame teemea, aamo nane'riamekapa teemea, te'ta pichiwa tewekachi o'inia eenamekopua, aamoo Riosie, Te'ta Weratiamekopua.

⁷⁰ Eesusia waikao chaanekapua pu'kao:

—Nape Peeroo, ki yooma eeme wa'achi erakoamekopua. Piiripi eemea na'arame tijoepua, aamo oosa mariki aampa ookao, no'o poanataka uurioipua, no'o ahjama tekipanamichiohua.

⁷¹ Wa'a cheekao Eesusia, Uurasi nayewaka cheeriapua, Siimoni Ihkarióte taanara, puuu Uurasikamera enemerikopua te'ta na'aramerio, nanaaramechi ahpo nehjakaopua, noriwi. Eesusia nane'riame eneriapua wa'a iintomerikopua,

Uurasia wa'apikai oosa mariki aampa ooka uuti-amea.

7

Eesusi poponiraa ki paparariaipua Eesusichio

¹ Neipa i'kao Eesusi ahjama Arirea weeerachiami ohjotiapua. Eesusia ki oinarekapua Uurea weechiopua, i'isaeri pa'pamiratuameepua merinareniapao.

² Ekapora Pahko asiyopaopua i'isaeri papakotao,

³ Eesusi poponiraa ki nakiyapaopua ahpo pa'chio, chaachapakapua Eesusio:

—¿Achini iikai ki Uurea siminamua wa'a mochikame aamo na'naritoameai, aamo tetewimichiopua pahkochi, aamo ki maaenari tisia peenia tiame ihšiaopua tiame?

⁴ Aataai ahpo weruma tetewijeramea ki itipiamepua noriwio, ohso kaawe ahpo tetewitiamepua, ahpo peenia ihshiao, ahpo weruma tiaopua, machipuawichiopua. Wa'a simika iintometiaimua aamo peenia ihshiao, yooma wa'a pahkochi nokayameo, aamo pu'sereka tetewimichiopua.

⁵ Aapoe wa'api poponiraa, oowera wa'a chaachapamekapua, ki ahjachi paparapapua Eesusichio. ⁶ Nape Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Ka'i. Ki siimania pehji wa'ao, ki asiyame neeea noochio pehji, no'o te'ta ma'chiame oimi-achiopua; nape wa'a tiainia noochio, amochio ka'chi tiamepua aamo siimpamiao. ⁷ Eemea ki seepurawaemepua wa'ao, nape neeeape, neeea no'o seepurawao, ma'chitamekapapua pu'kao,

ki kaawe nokayao. ⁸ Eemea siimpanariaa si-impapua. Neeea i'wa itipimapua pehjo, ki asiyapa pehjo, no'oo te'ta ma'chiamе oimichioopua pehjo.

⁹ Wa'a cheeka itipika Eesusia Arireao, teeme ahjama ohjoameapua tiame.

Eesusia ekapora pahkotaniachi ihsiwa

¹⁰ Neipa ahpo poponi siimpasoopua, wa'achi siimpatiapua tiame, nape Eesusia noriwi teetoka.

¹¹ I'isaeri pa'pamiratuamea pahkochio, i'yaka ohjoriapua Eesusio, iinatukeka ti'tijoerio.

¹² Wa'a pahkochio, muuwaeme ti'tijoeri kaaweruma naewamekapua Eesusio, ooweru tiame, nape pu'kachepao noriwi teereka. Eesusi naewamea ookapi, kaawerumako tuuyamekapua Eesusio, nape wahjachia Eesusi na'araka naewamea, ki kaawerumako tuuyamekapua Eesusio, ti'tijoe wisikuiameko tuuyapua pu'kao.

¹³ Nape Eesusi kaaweruma chaachapamea, wichipa nayewaka kaawe chaachapaka nayewamekapua Eesusio, majayamekapa i'isaeri pa'pamiratuameo.

¹⁴ Naasipa simiyoipa ekapora pahkoo, Eesusia tiopachi pakikao, wa'a napawikame masitekapua, ti'tijoe ooweru tiame. ¹⁵ Waikao wa'a tiopachi i'isaeri wa'a e'enamea, peenia erakoka inamukapa Eesusi masitiao, chaachapakapua:

—¿Achini ihsika ki ookapi machiyame ihji tijoea, ki penitetiameaipua ma'masitarieo?

¹⁶ Eesusia inamukapa pu'ka chaachapao, chaanekapua:

—No'o masitiaa ki nooechi simiyamepua, apoe no'o uhjurakamee chanitiame ihjia. ¹⁷ Aaata te'ta Riosi e'ra e'weka mochikamea, machika inamumapua i'ka no'o chiiao, nane'remapua tiameo no'oo Riosichi eename nayewamekoopua; machika inamumapua no'oo, no'o nayewao oowera noochi machename enesoopua. ¹⁸ Aaata piire ahka apochiche machename masitiame enesaa, ahpokamera kaawe e'repuawichio masitiame puuuu; nape aaata ahpo uhjurakamekamera kaawe e'repuawichio i'yamea, te'ta pichiwari nayewamapua ahpo uhjurario, kihta ahpowichiokamera kaawe e'repuawichiopua i'yakao.

¹⁹ '¿Ki pichiwakosapu Riosi Moisetaruo ki'yaria nuuraria? Pichiwa tiame enerepua, nape eemea kiisi yooriamepua pu'ka nuurario. Eemea pu'ka Riosi nuurari te'ta yooriame enesaa, kiisi no'o merinaremii eemea.

²⁰ Waikaopu ti'tijoeria, chaachapakapua:

—Nawajikamepu muuuu, teekupakame muuuu chiia. ¿Aatanapu aamo merinariamea?

²¹ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Nee, piiripi tijoe sautekainia, nape eemea ki nu'uti no'o nekaweka tetewakapua, resipuniame taawechi no'o wa'a iintoriopa. ¿Achini tiachipa no'o nekawekame eemea? ²² Eemeai kiisi iyoriamepua, eemeai resipuniame taawechioi, aamo siichitepuwa nokayamekopapua, pu'ka noki-wao te'ta iyorimichio kiatiamekaipua, Moiseeo. (Nape ki Moisekamerae o'inetiamekoipua ihji

siichitepuwa nokiwaopua, aamo wa'api ehkoriaami noonorikamera o'ineriamekoipua, i'ka siichitepuwa nokiwameopua.) ²³ Waikao aamoo resipuniame taawechioi, aamo tijoe kohjakoi siichitepuameaipua, Moisetaru nuurari iyorikao, ¿achini iikai nekakona eemea no'oo aaata sautesoo resipuniame taawechio? ²⁴ Kiisi oowera wa'a teeremeche tiamechiche ne'nekache chaachapamete eemea. Eemea aaataoi ki kaawe iintorio chaachapanariaa, ke'chu aaata te'yaioipua, te'ta kaawe teeremio ne'nesapa, teripuapua terinariaa.

Eesusia ahpo eenariachi nayewania

²⁵ Eerusareni ohjoemea, Eesusi kaawe nayewame inamukaopua, ahpo chaachapakapua:

—¿Ki ihji ohjoare i'yaniamema merinareka?

²⁶ Wa'a ihsinapua yooma inamuachi nayewaka, aaataai ki a'chi chaanenapua pu'kao. ¿Wa'atia kaawe e'renakosapua i'isaeri yoorewa neesetoameai, pichiwa Riosie Weratiamekopua Riosichi eenameo, i'ka wehjoarichi mochikamechiwichio weratiamekoopua?

²⁷ Nape teemea i'ka tijoeo, ¿nane'riamekosa teemea, akana naawakamekoopua? Nape te'ta Meesia eenoiopua, puuua Riosie Weratiame tewaniameo, aaataai ki nane'remeripua, ahka i'ka weechi o'inia eenariachio, teemea tewekachi o'inia enameriko erakoapa.

²⁸ I'ka wa'a tiame inamukapao Eesusia, tiopachi masiteka weeru nayewakao, chaanekapua pu'kao:

—Eje'e no'o maachi eemea, maachi eemea no'o ohjirachiopua tiameo, nape eemea ki maachipua ki i'ka wehjoarichiche no'o ohjoemekoo. Neeea aaata aamo ki machiyamee, uhjuratiamepua. ²⁹ Neeea maachipua pu'kao, pukae uhjuratiamekapa i'wa wehjoarichio.

³⁰ Wa'a chiiopa Eesusio, iyoriwa inatiamea, chapisa i'tomo orapakaipua Eesusio, peereso yachamia. Nape wa'a erakokameai, ki chapikapua pu'kao, Riosieo wa'a tiame po'yopua pehjo. ³¹ Nape Eesusio muuwaeme ki nakiyoioipua, muuwaeme ahjachi erakoriapua tiame, wahjachia chaachapariapua:

—¿Aatana aaata epeche tiame iintotamarepua ki ihjichitia, i'ka eee tiame ki maaenari yoorakao? ¿Ki ihjijuare Riosie Weratiamea?

Eesusi chapimia uhjuratiame

³² Iyoriwa neesetoria, ihchi kaawe naewaniopa Eesusio, ki anachapariapua waikao, ikanati uhjurariapua waikao, Eesusi chapimichio. ³³ Waikao Eesusia ahpo chapimia e'enakameo, chaanekapua:

—Ku'itapi yasimeri neeea, aamo ahjamaopua pehjo. Wa'a ikisaapa neeea, no'ramerinia, no'o uhjurakame kahtiachi. ³⁴ Wa'a no'o no'rasoopua, no'o i'yaio eemea, ki no'o teimeripua. No'o yasimiachio ka'chi iika e'enameri eemea wa'ao, no'o ahjamao.

³⁵⁻³⁶ I'isaeria ahpo chaachapakapua:

—¿Achini cheeka chaanipua naaju ki ahpo teipo tuukao? ¿Wahka simika chiiarepua naaju seesenu weeechi, wahkami ahka mochikame,

ki isaeri ti'tijoerikamera masitemia? ¿Akahtia akipatapua ki teipua?

Aaki neeroi ahjame yeename

³⁷ Eesusia kajuyachio pahkoo, epeche iyoriwa taawechiopua pahkoo, werisika chaachanekapua:

—Aaata piire ahka paramuamea, noochi e'enaka nerojimeripua. ³⁸ Noochi eenaka nerojikamea, tísia kaawe erameripua ahpo iikachio, ki ku'ita neeroi u'mamechitia akichi. Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoterichio.

³⁹ I'ka wa'a tiame cheekao Eesusia, Riosi Riosiwari ku'iwa naewaka cheeripua pu'kao, Riosie Eesusichi paparakameo kiapuameopua pu'kao. Nape ihji Riosi Riosiwari ku'iwaa, ahkasi Eesusi eenechi tewekachi moenasopa, kiapuamepua Eesusichi paparamo.

Ahpo pi'pirena poanatuwari

⁴⁰ Wa'a cheekame inamukamea Eesusio, chaachapakapua:

—Pichiwa wa'a ikitiame ihjia, ehkoriaami enamo tuutiamea Riosi nayewaturaeo.

⁴¹ Nape wahjachia chaachapakapua:

—Apoe ihjia, Riosie te'ta uutiamera, Riosie Weratiame.

Epeche wahjachia tiame, chaachapakapua ookapi:

—¿Nape Arirea o'inia enatare puuua? ⁴² ¿Ki Weereni machenamerikai puuua, Raawitaru tetejimarichi, ehkoriaami yasakame Weerenichi wa'api? ¿Ki wa'akosa chaanipu Ehkoriaami Iyoteri?

⁴³ Wa'a chaachapakapa puuua Eesusio, aho poanatakupua. ⁴⁴ Ookapi puu ki wa'achitia aho inatamea, chapinareriai puuua Eesusio, nape ka'chi yoorakapua pu'kao, wa'a e'erakoaiopua.

Yoorewa ya'yawichia ki Eesusichi paparame

⁴⁵ Waikao iyoriwa inatiamea wa'ao, wa'atia nonowakapua parisero mochikachio, wa'ao te'ta ne'neserosi pa'pamuratuamea, iinatukekapua pu'kao:

—¿Achinikai ki chapika eemea pu'kao?

⁴⁶ —Seewepaka teemeapu pu'kao, ki nu'uti peeneka nayewamekopa, kiisi aawatachitia — chaachapaka nehjiariapua, iyoriwa inatiamea.

⁴⁷ Waikao te'ta ne'neserosi pa'pamuratuamea, chaachapariapua:

—¡Aa eemeai, sewina erapakapua naaju, ahjachi paparanarekao? ⁴⁸ ¿Akana inamuame eemea, aaata taamo pa'pamiratuameo, aaataai pa'pariseroai, pukachi paparanariamekoo? ⁴⁹ Ka'ii, wa'a nokayamepua, ki machiyamea taamo masitiao. Wa'a te'teriapa puuua, kokosapuamepua Riosieo.

⁵⁰ Nape Nikoremoa, puu piie tukaoo Eesusi nayewemia eenakamea, chaaneriapua aho napawiriachio:

⁵¹ —Taamo nuurari yooreka mochitoniamema, iinatuteka nane'renuriamepua pahcha, itapiti aaata a'chi iintoria katewenariaa.

⁵² Aapoeo nehjiariapua:

—¿Ki muuju tiame Arirea tijoe, puuuchitia? Ne'neo amoe, i'ka Ehkoriaami Iyoterichio ki wa'a

chiio, aawataai puuu Riosi na'nayewaturao, ki Arirea puuyakamekopua.

⁵³ Napawikamea, yooma i'ka chaachapasaapa, nonowariapua tiame, ahpo ta'pechiami.

8

Oowitiame suwepori ihsiame

¹ Nape Eesusia, teewi ajasitiapua roomosachite, Ooriwo tewaniachi. ² Pu'ka meereo, piari yasisisaapa, eenechi wa'a e'enatiapua i'isaeri tiopachi. Wa'ao, muuwaeme ahsekapua pu'kao. Waikao Eesusia yasipakao, o'inekapua eenechi, masiteka. ³ Wa'a ihsoipa Eesusio masitekao, Moise nuurari ne'nesetoria, pa'pariseroa tiame wa'a e'enakapua, piiripi oowitiame i'toka, suwepori ihsoi chapitiame. Ihjia pu'kao, naasipa werapakao, ⁴ chaachapakapua Eesusio:

—Masitari, i'wa weeri ihji oowitiame, suwepori ihsoi chapitiame. ⁵ Moisetaru nuuraria, pasaka merinuramepua wa'a iintokameo. Nape muuua, ¿ihtana iintopuameko chiiamemua i'ka oowitiame wa'a iintokameo?

⁶ Oowera wa'a chaachapakame puuua, Eesusio ki kaawe chaachasoo, chapinariapa. Nape pu'kao wa'a chaachapoio, Eesusia chukipaka wehchi iyotekapua. ⁷ Waikao, simiteniapaopua iinatukekao, riisasipakao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Aata eemea ki tatakorieme enesaa, pasipupuapua, i'ka oowitiameo.

⁸ Wa'a cheesapa, eenechi chukipaka simitekapua iyotekao, wehchi. ⁹ Waikao wa'a chaaneti-apa aaata pasipumeria, aaataai ki pasipukapua, piiripi o'inekaopua ahpo tehte makoyao, wa'atia ki pasipusa yooma pipiripi ahka ihpapasa nonorakapua, o'ochetiame pahcha o'ineka, ahkasi yooma. Wa'a ikitoopua Eesusia, piineri toitiapua, oowitiameche ahpo chokichi weerameche ahjama. ¹⁰ Waikao Eesusia oowitiameo, nanarichi ne'nepakaa iinatukekapua:

—¿Akana uumparupu aamo wenejiamea? ¿Piri-iripiai, ki aamo pasipurupua?

¹¹ Ka'i —cheekapu oowitiamea— aaataai, Paamira.

Waikao Eesusia chaanekapua pu'ka oowitiameo:

—Neeei wa'atia aamo toiyamepua, kihta terika. Neeea aamo ki kaawe iintoriao, cheriwetiame aamo itipitiamenia. Kaawe erakoka no'rasa naaju. Ka'te oosa aampa, tatakorimitia naaju.

Eesusia yooma wehjoarichi tajayame

¹² Waikao Eesusia, eenechi simitekaopua masitekao, ahpo masitiao, chaanekapua:

—Nee puuua, i'ka wehjoarichi mochikame tajayamenia, ki tukapachi ohjomichiopua. No'o na'naritoamea, ki tukapachi oimeri puuua, no'o tahjera uutapachi oiyapa. No'o tajaya pahtewari apochi uukamea, te'ta weemera ahjari iinuepamepua, ahkasi ki wahjiamesi.

¹³ Pa'parisero iyoriwa inatiamea, chaanekapua Eesusio:

—Amoe wa'api, nayewanimua, aamo wa'api. Ahpo wa'api nayewaniamea, kiisi pichiwapua chiiaa.

¹⁴ Eesusia nehjiakapua:

—Nape wa'atloi, no'o wa'api nayewainia, pichiwa chaaninia, nane'riapa no'oo, aatanako. Neeea nane'riamenia no'oo, akana o'inia no'o eenamekoo, akana no'o no'wamerikooipua tiameo; nape pu'kao eemea no'oo, ki nane'riamepua. ¹⁵ Eemea, ki no'o te'ta machiyamekai aatanakoo, ki pichikiame eemea no'o pichiwa chiiao, no'o weechiche ohjoeme maayamekapapua, oowera weechi mochikamechitia inatamepua. Nape aamoo wa'atia ki kaaweruma inatooipua noochio, kihta aamo iikachio i'yame neeea, kaawerumakoio ki kaawerumakoio, aatachioipua amochio. ¹⁶ Nape amochi i'yame enesaania, ki ookapi teimiinia ki ka'karuma noochi inatao. Wa'a ikimeri neeea amochio, ki piinerikapa neeea te'ta pichiwatamea, ookakapa teemea amochi i'yameria, neepua piiripia, no'o Noonopua piirea, Apoe no'o uhjurakamera, te'pa tewekachi kahtime. ¹⁷ Aamo yoorewa iyoriwachio, ooka tijoe wa'achi chaachapaka pichiwatameo, pichiwachitia uuyame eemea. ¹⁸ Wa'a teeresoo aamo yoorewa iyoriwao, waikao ooka pichiwatamea iniwae neeeai: no'o Noonopua piiripia, apoe no'o uhjurakamera, neepua piirea. Na'pa teemea, wa'achi chaachapaka pichiwatamepua, no'o chiiao.

¹⁹ Waikao aapoeo chaachapakapua:

—¿Nape akana kahti aamo noonoa?, ki naani-atepua i'wao.

Eesusia nehjiakapua:

—¡Aa, wa'a chaachapaka nayewame eemea, te'ta no'oo ki machiyapa, te'ta no'o Noonooi ki machiyapa! Te'ta no'o machiyame enesaa eemea, machiyame enemii eemea no'o Noonooi.

²⁰ I'ka wa'atiame cheeka masiteka Eesusia isaeri tiopachio, waapi toomi ihkokewa toaniachiopua, tiopachiwichio ku'iwariorpua. Wa'atiame masitioiopua, ki aaata a'chi yoorare Eesusio, chapinariaiopua pu'kao. Puuu Eesusi chapinariai ki chapitiamea, apoe wa'a teerere puuua, ki asiyapa pehji, Riosi nakiyachitia chapipuameo.

“No'o simiyachio ka'chi iika siimpamete eemea”

²¹ Eesusia eenechi chaanekapua:

—Siimerikaite neeepa. Waikao eemea, ahkai no'o i'yaio, ki no'o teimii eemea, wa'a no'o simiyachio. No'o simiyachio, ka'chi iika siimpameri eemea.

²² I'isaeri yoorewa inatiamea ahpo chaachapakapua waikao:

—¿Ahpo merimerijoarepua naaju, ka'chi iika siimpo tuukaopua ahpo simiyachio?

²³ Nape apoeo simitekapua chaaneka:

—Eemea i'wa teere tijoetukamepua weeechi; neeea, te'pa tewekachi o'inia eenakamepua; no'o te'ta ahjaria, ki i'wa weeechi o'inekamepua.

²⁴ Neeea aamo tatakoriichi wahjipamio tuukamenia, ki no'o machisaa no'oo, te'ta aatanakoo, aaata te'ta aamo tatakoriiria

cheriwiameraopua. Wa'a tiachipao, ki noochi e'enaka aamo cheriwenuresoopua tatakoririao, aamo tatakorie wahjipameri eemea.

²⁵ Aapoeo ki pahtekapao, chaachapakapua Eesusio:

—¿Aatana muuua naaju?

Eesusia chaanekapua:

—¿Aatia eenechi aamo chaanetania? Aamo chaanekame neeeapa aatanakoo. ²⁶ Neeea ki ookapi iinueme neee, aamo wenejime tiiao, nape ki iintomania. Puuu ki kaawe aamo noonowiria no'o wenejime tiiaa, aata no'o uhjurakamechi o'inia eenamepua, apoe te'ta nane'riamerachi o'inia, pukaepa te'ta pichiwari tiamepua.

²⁷ Nape aapoeo kiisi pahteriapua Eesusio, ahpo Noono tewekachi kahtiame nayewaka chioiopua. ²⁸ Pukaepa Eesusia kiisi pahteka inamuriopao, ehpeche tuuyekao chaanekapua:

—No'oo, Tijoe Tijoetukameo me'yakameo, te'pa apechunasapa kurusichi no'oo, nane'rema eemeapu no'oo, apoe tewekachi eenamekoopua, ki nooe ihsiameko tiameopua no'oo, no'o Noono naewasochi, chaachasiamekopua neeeai. ²⁹ No'o uhjurakamea, no'o ahjama yasitoamepua, ki piineri no'o toaka, no'oo ahpo e'ra yorasiopa, ahpo kaawe e'riakamera.

³⁰ I'ka wa'a chiame inamukapao, muuwaeme ahjachi oowe erapakapua.

Riosi tatanara nayewaniame; tatakori teeko-raeme nayewaniame tiame

³¹ Waikao Eesusia, pu'ka i'isaeri ahpo tuuya pichikekameo, chaanekapua:

—Wa'api te'teretosaa eemea, no'o masitewa penipakao, pichiwa no'o masitera enemapua waikao. ³² Wa'a te'teretoka epeche epecheche, no'o machipama eemea no'oo, aatanakoo, wa'api aamo te'teretosoo noochi paparakao, senepi aamo tatakoriioio aamo piipatesima neea tatakoriaio. Wa'a iintoka aamo, puhjesiame enema neea puhkuchitia chapitiame iinueniameo.

³³ Nape wahjachi Eesusi chiia ki pichikiamea, chaachapakapua:

—Nape teemea, ehpe taawechi Aurani tetejimara teemea, ki aawata puhkurachitia chapika mochitiame teemea, seenepioi. ¿Achini tiachipa taamo puhjemio tuunamua, taamo puhku mochiniachitiao?

³⁴ Eesusia chaanekapua:

—Pichiwa pichiwapua no'o aamo chaaniaa, senepi tatakorika kahtiamea, puhkuchitia kahtipua chapitiame. ³⁵ Aata puhkuchitia yasitoame piie ta'pechio, ki tejimarapua wa'a ta'pechio, nape te'ta tejimaraa piie ta'pechio, te'ta taanarakamera puuua. ³⁶ Nape nee Riosi Taanarao, aamo puhjesoo tatakorio, pichiwa na'soame itipima eemea, pu'ka aamo chapitiamechitia mochikao, tatakori puhkurachitiao. ³⁷ Nane'riamenia aamoo, Aurani tetejimari ti'tijoetukamekoopua, nape wa'a te'teriamekai eemea, no'o merinarepua, ki pichikiapa eemea, no'oko aamo tuuyao, tewekachi o'inia eenamekoo. ³⁸ No'o Noonochi simiyame tetewitenia nayewani neea, nape

aamo noonoa piirechipua, pu'ka aamo noono
aamo chaanesia yorasina eemeai.

³⁹ Aapoeo nehjiakapua waikao:

—Ka'i, Auranikamera tetejimari teemea,
pukachi puuyakamekopua.

Eesusi chaanekapua:

—Aurani tetejimari enesaa eemea, Auranichi-
tia mochimii eemea, wa'achi nokaka, Riosi chiia
pichikeka, ahjachi paparaka tiame. ⁴⁰ Nape
eemea, sewina nookapua, no'o merinarepua,
no'oo te'ta Riosi pichiwarikamera no'o nayeio,
te'ta apoe no'o Noonochi inamuriaopua. Apoe
Aurania ki wa'a tiame iintomii puuua. ⁴¹ Eemea,
aamo piirechi noono ihsia, yoorā nokayame
eemea.

Aapoeo nehjiakapua:

—Kiisi noonoeme teemea piirechio, piisi
noonoo; piiripi wa'apikamera taamo paamiraa,
apoe te'ta Riosiche.

⁴² Eesusia wa'a chaachapakopao, chaaneka-
pua:

—Apoe paamira Riosio, pichiwa aamo paamira
enesoo, no'o nakika uumii eemea waikao, ki
sewina Riosichi no'o eenakameko tuuka, ki
seenu neeea pu'kao, apoe wa'apikaite neeea.
⁴³ ¿Iiweta ki no'o pahtiamē eeme? Eemea ki
pahtiamēpua, oowera weeechi tijoe no'o tete-
wapa, pukaepa ki pichikenariame eemea no'o
aatanakoo chiia. ⁴⁴ Satanasipua, te'ta aamo
paamiraa. Pukaepa pu'ka aamo paamirae
nuurenia, nokisinare eemeapu, no'o merinare
eemea, aamo paamirao wa'api wa'a e'ropapua,
merijerario. Aamo paamiraa, kihta iinuepua

pichiwarichi simiyameo, pukaepa ki nakika tete-wanipua ihta pichiwarioro. Ihji wistuaa, apoe wa'apichi ikika machenamepua, ihjia, wistuni-ame apoe noonorapua. ⁴⁵ Pukaepa wa'achi te'te eemea, ki no'o pichikekao, no'o pichiwa chiiao. ⁴⁶ ¿Aatana eeme no'o chaanetapua, akana no'o a'chi ihsiriao, na'ara iintorio? ¿Kiisi wistuame enesoo, aatia ki no'o pichiketa eemea? ⁴⁷ Riosi ahpo paamiraemea, Riosi yoorenepua. Eemea, ki yoorenepua Riosio, seenukapa aamoo, paamirao.

Riosie Weratiamea ke'chu Auranikoi yasari-ame puuupa

⁴⁸ Isaeri tijoea chaachapakapua:

—¿Ki Saamaria tijoe muuua, reemowari yahchame amochio?

⁴⁹ Eesusia chaanekapua:

—Ka'i, ki reemowari yahchame neeea, no'o Noonochi kaawerumari yachatoame neeea; eemea wa'a chaachapakao, ki no'o yooretiamē eemea. ⁵⁰ Nape neeea, ki nooe no'o weruma iintani neeea, piirechipua wa'a tiame no'o iintamea, apoepua, Riosi; apoepua chanimeria, aamo chaachapao pichiwakoo. ⁵¹ Ihji no'o chiiaa, tisiwa pichiwaripua, pichiwachitia uukamea no'o chiiao, ki tetewimapua apochio mukiwarioro.

⁵² Isaeri ti'tjoeria chaachapakapua waikao:

—Ehpeo pichiwa erakoame teemea, reemo na'arame yahchamekopua amochio, aamoo chiipao: “Aata noochi paparakamea, kiisi mukumeripua.” Nape taamo ehkoriame Auranā, yooma Riosi na'nayewaturaapua tiame, yooma wahjipakamepua wa'asi. ⁵³ ¿Naakonakosa

muuua epeche tiame ohjoare muuua, ki mukimeriko tuumeriwichio? ¿Ihtanakoo aamo maayamemua?

⁵⁴ Eesusia nehjiakapua:

—Nooe wa'api no'o nayewasaane no'oo aatanakoo, kihtawichio natemii puuua no'owichioo. Nape no'o Noonokamera wa'a chaanipua, no'oo aatanakoo, aamo wa'api aamo Riosiwa teewa. ⁵⁵ Nape pu'kao eemea, kiisioi ahjama te'teriai chaachapani eemea amochio. NEEKAMERA, ahjama teereka yasitoamepua. Ki no'o Noono ahjama no'o teerewaeme tewasaania, wihtumii neeeai, amochitia. Nape neeea, ahjama teerewaamepua, pu'ka cheesia ikisiame neeea. ⁵⁶ Aamo ehkoriame Aurania, tisia kaawe e'rapapua no'o machiyapao. Pichiwa no'o machika puuua, peenia e'raka no'o tetewakapua waikao.

⁵⁷ Isaeri ya'yawichia chaachapakapua waikao:

—Ki weeka paamuamemua pehjio, ooka weerewa oosa marikioi paamupario, ¿achini tiiahipa tetewako tuunamua Auranio?

⁵⁸ Eesusia chaanekapua:

—Te'ta pichiwapua no'o chiia, ki ehpesi o'inia kahtiai tiame neeea; ke'chu Auranio ki tijoeturioi pehjio, ahjakame yasitoame neeea.

⁵⁹ Waikao wa'a cheesopa Eesusio ya'yawichia tehte uusa, papaka merimo erakoai pu. Nape Eesusia, ki tetewiniame enepakaopua weerewarao, newikapua wa'ao, wa'a isaeri tiopachio machejenakaopua.

9

Eesusia ki ma'chiriame ma'chirepateria

¹ Eesusia isaeri topachi machedasaapa ti'tijoeri mochikachi uumatonioio, aaata ki ma'chiriame tewitiapua wa'ao. Ihjia, wa'api teeka naawakame eneriapua. ² Waikao aaata teeme Eesusi ajawariaa, chaanekapua:

—Masitari, ɔaatia tiiachipa wa'a tiiare ihjia ki ma'chirekao, ahpo yayawa tatakoriropa wa'a tiiamejuarepua, apoekosaoi tatakoriropa, wa'a tiiare puuua?

³ Eesusia taamo nehjiakapua cheeka:

—Ka'i. Kihta pu'ka wa'a tiiachipua, ahpo yayawa tatakoriawichiooi, apoe wa'apioi tatakoriawichiooi; nape puuua, pukachi ikitiame ne'netepuawichio ikitiamepua Riosi utewarieo, kaawe ihsiamekopua ki ma'chiriame sautekao, Riosi ahpo utewarieopua. ⁴ I'ka kaaweruma yoorachitia nokisimeri teemea, no'o uhjuratiame te'ta nakiyachitia, i'ka weechi ajatoapua pehjio. Ki wa'a nokisisaa teeme, ki Riosi tehkiwarakamera nokisima teemea. ⁵ Neeea, i'wa wehjoarichi kahtiaa pehjio, neee inisimapua tahjetosikaopua, kaawe pahtemichiopua Riosi kaaweruma tuuyewario.

⁶ Wa'a chiiapua pehjio, wehchi akachupaka wesosaopua, pu'ka tijoe puichi chuhchepakapua.

⁷ Wa'a yorasaopua pu'kao, chaanekapua pu'ka ki ma'chiriameo:

—Ehpeo waami aamo i'tonurepuapua Siroe tewaniachi neeroi maaniachi pusitepuapua; wa'ao, Uhjuratiame cheeka chaniwame.

Waikaopu ki ma'chiriamea wa'a i'totiapa papakosaapua ahpo puichio, ma'chiriame eenarepua Eesusie ahpo uhjuratiachio. ⁸ Waikao pu'ka waapi ohjoemea, wahjachi tiameopua machiyamea, ki ma'chiriame tetewikamea, ahpo chaachaparepua pu'kao:

—¿Ki ihjipu tijoe, ahkai ihkoriwa itaka yayasame?

⁹ Wahjachi ookapia chaachapariapua:

—Eje'e, puuupua.

Nape wahjachi pehja chaachapariapua:

—Ka'i, seenu puuu, nape wa'achi tiamepua tijoe.

Nape puuu ki ma'chiriameai ma'chirepakamea, chaanerepua:

—Nee puukaitepua.

¹⁰ Aapoeo waikao, chaachaparepua:

—¿Achini iika ma'chiriamemua ehpeo?

¹¹ Waikao ki ma'chirekamea chaanerepua:

—Aaata Eesusi tewaniame iintokapua, no'o kawayame ma'chirepatekao. Puuu, ahpo a'kae wesosapa we'eo, no'o puichio chuhchesaopua, Siroe neeroi maaniachi no'o uhjurakapua, no'o puichi papakomichioo. Wa'ao pusitesache kawayame ma'chiriame itipikania.

¹² Waikao aapoeo chaachaparepua pu'kao:

—Ehpepe puuu, ¿akana kahtipua ihsisaa?

Sautetiamea nehjiarepua:

—Iiná. Ki tetewakania ahka akipariachio.

Parisero tijoea, utewaeme iinatukenapua, ki ma'chiriai yachapatetiame

13-14 Waikao ookapi puuu iinatukiamea, re-sipuniame taawe-chikopa, Eesusi sautioiopua pu'ka ki ma'chirerameo, kiisi kaawe erakoriapua Eesusichio. Waikaopu tijoea, parisero pa'pamuratuamechi u'pariapua, te'ta Moisetaru nuurari ne'nesetoamechi. ¹⁵ Waikao wa'a u'pasaopua, iinatukeriapua tijoeo, achini iikapa ma'chiriamekoopua pu'kao. Waikao ki ma'chirerai sautetiamea, chaaneriapua:

—Puuu Eesusi tewaniame no'o puichi wehsara chuhchesaopua, no'o pusitemichio no'o uhjurakapua Siroe neeroi maaniachi. Wa'a iintosache, kawiyame ma'chiriame oiyamenia.

¹⁶ Wa'a chiopua, ookapi pariseroa ahpo chaachapariapua:

—Puuu tijoe wa'a iintokamea, kiisi Riosichi eenamepua wa'a teeso, kiisi iyoriamepua re-sipuniame taawechio.

Nape wahjachi puuua chaachapariapua:

—Nape, ki Riosichi eenamea, ¿iintotariarepua wa'a tiameo, itapiti ki maaepori tiameo?

Wa'a chaachapaapua ki napati wa'achitia inatame eneriapua, pa'pamuratuamea.

¹⁷ Waikao eenchi iinatukeriapua sauteriameo:

—¿Aachin chaani muuua pu'ka tijoe aamo sauteriao?

Waikao sautetiamea, nehjiariapua pu'kao:

—Neeea, aaata Riosichi eenamekotinia pu'kao.

¹⁸ Waikaopu isaeri pa'pamuratuamea, ki pichikeriaipua pu'ka tijoeo ki ma'chirerio tuuyao, aaata sautetiameoi, ahkasi yayawara paaesapa pichikeriapua. ¹⁹ Ihjia yayawara paaesaopua iinatukeriapua:

—¿Pichiwa ki ma'chiriame naawakame ihjipu aamo taanaa? Wa'a teerekame enesoo, ¿ihtana ikirepua?, ma'chiamepua ehpeo.

²⁰ Waikao yayawaraa nehjiariapua:

—Eje'e, te'ta nane'riame teemea, ki ma'chiriame naawakamekopua, ²¹ nape ki nane'rena teemea aaata sauterioo, aatia tiiachipaoui ma'chiriamekopua pu'kao. Apoekamera iinatukepuapua, puichi sautetiamera, apoe nane'reme tiamepua wa'asi, ki temarikapa wa'asi. Apoe wa'api aamo kaawe nehjiamapua, pu'ka aamo iinatukeriaio.

²² Yayawaraa wa'a cheeka nehjiare puuua, parisero pa'pamuratuameo majayapa, nane'riamekapa pu'kao, Eesusi Riosichi eename sauterio tuusoo, ma'chipapuameko tuutiamekopua, napawikarichiopua wa'asi.

²³ Pukaepa yayawaraa, ahpo taanakamera iinatukenureriapua ohso kaawe.

²⁴ Waikao parisero pa'pamuratuamea, eenechi paaesao sautetiameo, chaaneriapua:

—I'ka aamo ikiriaio, Riosikamera kiapuapua cheriwemao, ihji tijoe aamo sautekamea kiisi Riosi nuurari iyoriamekopua, ki nu'uti tatakoriame.

²⁵ Waikao sautekamea chaanerepua pu'kao:

—Pichiwa tatakorikame enesoo aamo chaachapachitiaio, neeea ki nane'riamepua pu'kao. Nape i'kache te'ta nane'riamenia, pukerio neeea, kiisi ma'chiriamekainia, ehpeo neeea kawiyame ma'chiriamenia.

²⁶ Aapoeo eenechi iinatukeriapua pehji:

—Nape, ¿ihtana aamo yoorarupua? ¿Achini iintorupua aamo tetewitepuawichioo?

²⁷ Waikaopu sautetiamea, chaaneriapua pu'kao:

—Aamo chaanekasai neeeapa. ¿Ki no'o inamukamekosa eeme? ¿Eenechi aamo chaanejerani eemea naaju? ¿Epeche kaawe nane'renariamea naaju, ahjachi paparanariapa eemeai naaju?

²⁸ Wa'a chiipao sautetiameo, pa'pamuratuamea waikao, te'yariapua chaachapaka:

—Ihchiasamua pu'kao. Muuukamerapu ahjachi paparama. Teemea, Moisetarukamera chiia oowe e'riamepua. ²⁹ Pu'kakamera nane'riame teemea, Riosie nayewetiamekopapua, nape i'ka tijoeo, kiisikoi kihta nane'riame teemea, ahka machenakameo.

³⁰ Waikao tijoe sautetiamea chaaneriapua pu'kao:

—¡Naakonakosa! ¡Ki pahtime eemea akana o'inia eenamekoopua Eesusio, no'o puichio sautékame? ³¹ Aataai tatakoriamea, ka'chi iika wa'a iintomeriipua, ki Riosi utewarieme enesaa. Wa'a teesoo puuu no'o sautekamea, kiisi ihta tatakoriemera puua. Apoekamera puuu Eesusia wa'a teesoo, Riosi utewarae no'o sautekamea, puua te'ta tewekachi No'no utewarira iinuemepua, Riosio te'ta ahpo utewario, ki oowe aata tijoe ki'yamekoopua. ³² Aata oowera tijoea, i'ka weee yasipariachisi o'inia, seenepioi ki inamuamepua, aata sautiameopua, ki ma'chiriameo. ³³ Wa'a tiachipao, ihji tijoea ki

Riosichi eenakame enesaa, ka'chi iika iintomii puuuapu, ihtaoui i'kaka tiame iintowao. Wa'a teesoo ma'chiamé apoepua, Riosichi eename.

³⁴ Waikao chaachapariapua pa'pamuratuamea:

—¿Wa'a taamo chaaniame muuua? ¿Taamo masitiame muuua, tisia tatakorie pochikame naawakameai?

Waikao ki ma'chiriame sautetiamea, waika o'inia u'yeretupua reesiserio, i'isaeri napawikarichi pakiniameopua.

Ki apochi iinuekapa Riosi Riosiwario, ki ma'chiriameka te'teriamé

³⁵ Waikao Eesusia, pu'ka ahpo sauteria wa'a napawikarichi wa'a i'isaeri napawikarichio, ki reesiseniamé inamukapaopua pakimichioo, i'yasitiapua pu'kao. Tewisaopua iinatuketiapua Eesusio:

—¿Paparamé muuupa, Riosi Tijoetukamechío?

³⁶ Sautetiamea cheekapua:

—¿Pukachi paparatare neea, ki machiyameaipua pehjó? No'o tetewitepuapua pu'kao, no'o ahjachi paparamichioo.

³⁷ Eesusia chaanekapua waikao:

—Tetewani muuupa pu'kao, nee puuua apoea aamo ahjama nayewame.

³⁸ Waikao sautetiame ki ma'chiriamea, chaanekapua Eesusio:

—¡Naakona! ¡Muuupua? ¡Eje'e, wa'a teesoo, amochi paparamé neea!

³⁹ Eesusia waikao, yooma ahjama ajaka inamumichioo, cheeka nayewekapua pu'kao:

—Neeea i'ka wehjoarichi eenakamenia, ti'tijoe ooweru tiame ahpo iikachi pahtetemia, aachin te'tereka mochikamekopua ahpo iikachio, Riosichi ahpo te'terewa, pukachi kaawe te'terewao ki kaawe te'terewaoi. Puuu ki ka'karumachi nokayamea, ki ma'chiriameka te'teriamo puuu, puuu ki kaawe te'teriamoepua Riosichio. Pu'kawichio eenakame neeea, ti'tijoe ooweru tiame ki ma'chiriameka te'teriamoepua apochio, puhjemia pu'ka ki ma'chiriameka te'teriao, noochi e'enasoo ahpo tatakoria, cheriwejerakao. Nape puuu ki ma'chiriameka te'teriamoepua apochio, ki tetewamekapa puuu, ahpo ki kaawe te'teriaopua Riosichio, wa'api teeka itipimeriipua ahpo ki ma'chiriachitia.

⁴⁰ Wa'a chiioa Eesusio, ookapi pa'parisero wa'a waapi ajaka inamukamea, chaachapakapua Eesusio:

—jNaakona, ki mamachiriamekosa teemea?

⁴¹ Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Pichiwa ki mamachiriame maaeria enesaa eemea, aamo Riosichi ki kaawe te'terewa erakokao, noochi e'enamiipua aamo cheriwepuawichioo. Neeea waikao aamo cheriwemiipua aamo tatakoriwao. Nape eeme aamo mamachiriame erakoamea ki ka'karumachi te'teriaai, wa'api teereka itipimeri eemea ki mamachiriamechitia, aamo kiisi kaawe noonowiriachitia Riosichio, apoe Riosi tetewachio.

10

Po'wa ko'rerachi ichikoamea

¹ Wa'a cheeka kajusaapua Eesusia, ahpo simitewa masitewachiopua, i'ka masitekapua:

—Pichiwari chaaninia, ki yeetapuwachiami pakiyamea po'wa ko'rechio, ichikoameche puua; ² nape yeetapuwachiami pakiyamea, apoe tepuyakamerapua po'wao. ³ I'ka tepuyameo, wahjonenapua yeetapukiamea

waikao pakisaapao tepuyamea, nayewenapua po'wao ma'chi puuyanamia, yooma pipiripichi teewaka, po'waa i'ka iiyenao, machika inamuamepua. ⁴ Yooma puuyansaapa

ahpo tepuyao, pahcha weritoamepua ahpo na'naritopuawichioo, tepuyamea. Waikao po'waa, na'naritoamepua pu'kao, machika inamuamekapapua ahpo yeetotoameopua.

⁵ Aaata seenu enesoo, ki na'naritomapua pu'kao, ohsotia ujumamapua pukachio, ki machiyapa pu'ka seenu tijoeopua, iiyenao.

⁶ I'ka wa'a tiame nayewekai Eesusia pu'ka pa'parisero pa'pamiratuameo, nape puuu pa'pariseroa, kiisi pahteka inamukapua Eesusio, ahpo apochi paparapuame nayeweka chiioiopua pu'kao.

Eesusi po'wa tepuyamechitiao, kaawerumara tepuyame

⁷ Waikao wa'a cheesaapa Eesusia, simitekaopua pehjio, cheekapua yooma inamuachio:

—Weruma inataka inamumitiamua i'kao. Neeepua yeetapuraa, po'wa ko'rerachi

muiniachio. ⁸ Yooma no'o ke'chu eenoi e'enakamea, ahpokamera na'naritomichio ti'tijoeri yeetokamea, wi'wisikuame puuua, ichikoamepua tiame. Nape aaata no'o na'naritokamea, no'o puhku po'wakameka te'teriamepua, puuua, ki e'waka inamukamepua pu'ka wi'wisikuame chaachapao. ⁹ Neeepua pu'ka ko'rerachi muiniamea, wa'a pakikamea no'oe tepupuame puuua, tísia kaawe neesetopuamepua no'oeo, newipuatepuame puuua tiaméo. Ahkaoi no'o ohjotioioopua tepuka, kihta tooremumeri puuua.

¹⁰ 'Ichikowaria, na'ara iintoka ichikoemia e'enamepua, merimia, kajuka na'atamia; nape neeea, ahjamichio eenakamepua, no'o korewachi enepameopua, te'ta ahjario, paarasateka kiamania. ¹¹ Neeea, kaaweruma tepuyamerania. Kaaweruma tepuyamea, ahpo mukiwachisi nehpupamepua ahpo po'wa tepuyao. ¹² Oowera natetewachi tepuyamea, ki ahpo iinuwakopa po'wao, ki kaawe tepuyamepua pu'kao, itapiti oorie naaepatioopua ahpo tepuyao, piineri toisa u'mamepua po'wa tepuyao. Waikao ooraa, wa'a eenaka ko'koniamepua po'wao, chi'chiripatiamepua pu'kao. ¹³ Oowera tekipanaka tepuyamea, toisa uujumamepua pu'ka po'wa ahpo tepuyao, ka'chi e'rakapua wewekatekai, ki ahpo puhkukopua pu'kao.

¹⁴ 'Neeea, kaaweruma tepuyamerakamerania, no'o ijinuwakopa pu'kao, ahjama tiame neeea, aapoeai wa'achitia tiamepua noochio. ¹⁵ Neeea te'ta no'o Noonoo, wa'achitia no'o machiyao,

neeei wa'achitia machiyamepua. Neeea, no'o po'wa tepuyao, wa'achitia no'oe machiyachitia pu'kao, no'o po'wa tepuyaai wa'achitia no'o machiyamepua tiame. ¹⁶ Neeea pirenachiamio, iinuenia tiame po'wa no'o tepuyao, ki i'ka ko'rechi mochikame. I'noramerinia pu'kaoui, pirenapi ko'rechi iintapamiapa, piiripi wa'api enepuawichiopua tepuyameo. Aapoeopua no'o e'wekao, no'o na'naritomapua teetoachio. Wa'atiao, piiripi wa'api enemapu tepuyameraa, neeche, ki aaata piirechi tepuyame.

¹⁷ 'Apoe no'o Noonoa no'o nakiyamepua. No'o Noonoa i'kawichio no'o nakiyamepua: no'o ahjario no'o po'wachitia tepuyawichio pejana nehjimichiopua, wa'a iintosaapua noochio, eenechi no'o ahjatemiapa. ¹⁸ No'o ahjario aaataai ki no'o u'yemepua, nooe wa'api no'o kaawe e'rachi ki'yamepua pu'kao. Neeea iinuemenia utewario noochio, no'o ahjario wahjiparichi uhjurakaio, eenechi noochi enatemia no'o ahjario. Wa'a tiameo, no'o Noonoe yahchetiamenia pu'kao.

¹⁹ Waikao eenechi ki napati wa'achitia erakoka inamukapa Eesusi chiiao, o'inekapua ahpo poanatukao. ²⁰ Muuwaemea chaachapakapua:

—Rooroikamepu ihjia chiia, itapiti na'arari yahchamepua. Nape rooroikame enesaa ihjia, ¿aatia keepuna eemea pu'kao?

²¹ Wahjachia chaachapakapua:

—Nape ihjia, kiisi na'arari yahchameka chiyamepua. ¿Naakonakosa na'arari yahchameai sautetapua ki ma'chiriameo?

I'isaeri pa'pamuratuamea, ki nakika tete-wamepua Eesusio

²² Seenepi simikameo Eerusarenio tuuroi taawechiamio, i'isaeri ti'tijoeria pahkotakapua, ahpo weemera tiopawichio pahkotewa.

²³ Waikao Eesusio wa'a Saromoni Arakokari teeriami oiyoioipua, ²⁴ i'isaeri ti'tijoeri pa'pamuratuamea, taamo noorepakao Eesusi iinatukekapua:

—¿Achinatiosi wa'a taamo teeremamua, ki aamo aatanako taamo nane'retekao? Amoe enesaa Riosie Weratiameo, ma'chiamie taamo chaanepuapua.

²⁵ Eesusia nehjiakapua:

—Aamosa chaanekasai neeeapa, ki pichikena eemea. Yooma puuu no'o Noono utewarie no'o yooro, no'o nayewanipua, aatanakoo; ²⁶ Nape eemea, ki no'o pichikenapua, wa'a te'te eemeapu, ki no'o tepuyakapa. ²⁷ No'o ijinuwa no'o puhku po'wachitiaa, no'o machika inamuame puuua. Neeeaio, te'ta machiyamepua pu'kao, wa'a te'teriamekapaopua, aapoeo kihta seeweka no'o na'naritoamepua. ²⁸ Neeea ki'yamepua pu'kao, ahjari ki wahjiameo, ki seena aampasi wahjipaniameo, ki seenampasi wahjipameripua, puuua te'ta wahjiparichio, kiisi wahjipameripua; aaataai no'o seepurawaa, kiisi no'o u'yemeripua pu'kao. ²⁹ No'o Noonoa, yooma no'o na'naritoame ki'yakamepua. Puuu apoeo, epeche weruma tiamepua ki aaatachitia. Pukaepa aaataai ka'chi iika u'yemetepua ahpo sekachio, no'o ki'yaopua pu'kao. ³⁰ No'o Noonoa, neea tiameo, piiripikaitepua.

³¹ Waikao, pa'pariseo pa'pamuratuamea, eenechi pasipumo o'rariaipua Eesusio, ³² nape Eesusia chaanekapua:

—Ki ookapi itapiti ka'karuma aamo tete-witekame neeea, no'o Noonoeputa. ¿Aachin tiamera pu'ka kaaweruma itapiti aamo teteweteriawichio, no'o pasipunariame eemea?

³³ Waikao i'isaeri pa'pamuratuamea, chaanekapua Eesusio:

—Ka'karuma yoratiamewichioopua ka'ii, aamoo, Riosi aamo teewamekopapua, taamochitia tijoekaio, pu'kawichio aamo pasipunariame teemea.

³⁴ Waikao pa'pamuratuame wa'a chaachapakopao, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—¡Naakonakosa! ¡Naakonakosa ki pahtiam eemea, wa'a chiiamekopua Riosi Ehkoriaami Iyoterichio? Puua, eee cheeriaipua aho na'nayewatura nayewakao: “Eemea, riosipua, no'o Riosi, tatanarapakapa.” ³⁵ Nane'riame teemea Ehkoriaami Iyoterichi Riosi cheeriaa, pichiwakopua pu'kao, Riosi aho chiiio kiisi wihtuamekopa, teemea pu'kao kihta ka'itame tiamekopua pu'kao. Pu'ka aho na'nayewaturao riosi teewariaopua Riosia, te'ta pichiwapua, pu'ka na'nayewaturao aho chii chu'waremichioopua ti'tjoerichi tu'tuyesikao.

³⁶ Weh, Riosi iintorioo, no'o aho chii ti'tjoeri nayewatumichio weerakamekoipua, ¿achini iikai nekakoame eemea noochio, no'oo Riosie Tijoe Tijoe tukameko tuuyoo? ³⁷ No'o yoorao, ki Riosi ihsia yoorame enesoo, ki no'o pichikepuapua no'oo, no'o Riosichi eenameko

tuuyao. ³⁸ Nape no'o yoorao, Riosiche yorame tiameche enesoo, pu'kakamera pichikepuapua, puuukopua no'o ma'chitameo, te'ta no'oo aatanakoo.

³⁹ Nape isaeri pa'pamuratuamea, ki wa'a teeka pahtekapa puuua, eenechi pasipumo orapakapua Eesusio, nape Eesusia newikapua wa'ao.

⁴⁰ Wa'a o'iniaopua waikao, paonamina Oorani akichi e'enatiapua, Waani Paatori yaajatoriachi, ti'tijoe paatoka ooweru tiame. Wa'a mochitiapua waikao paikapi taawechi. ⁴¹ Wa'a mochinioio ki ookapi ti'tijoe ooweru tiame, no'o Paamira Eesusi machimia. Ihji wa'a e'enakamea, Eesusi masitia keepusaapua, ahpo chaachapakapua:

—Aa, wa'a teeso Waani Paatori nayewariaa i'ka tijoechi simiyameo, Waania kiisi yoorakaipua itapiti peenia ihsiwao, te'ta pichiwa cheeriamepua.

⁴² Wa'a erapakapua, muuwaeme Eesusichi paparakapua, Eesusi ihsiachi masiteka.

11

Rasaro mukuria nayewaniame

¹ Wa'a mochioiopua pehjo, wa'a asikapua aaata kooria Wetania mochiwachi o'inia eename. Puuua Eesusio chaanekapua Wetania mochiwachio, tísia kokorepariata aaata Rasaro tewaniame. Ihji Rasaroa, ooka pipiniemekapua, pi-iripia Maaria tewaniame, piirea Marata tewaniame. ² Ihji Maariaa, Eesusi tarachi sewajuya to'wepakamekapua, ahpo kupae pi'weka, wakipatekame. ³ Ihji ahpo pipiniemea, Eesusi

paaenurekapua, ahpo pa'chi Rasaroo kokori-
opa. Puua ahpo uhjurawao, chaanenureriapua
Eesusio:

—Paamira, aamo kaawe e'riaa, kokoriapua.

⁴Eesusia, wa'a tiame inamukapao, cheekapua:

—Ihji tijoe kokorewaa, kaawerumachi kajumi-
itepua. Ohso kaawe, Riosi ihsiwa tetewipuawi-
chio iikamepua, aatanakoo pu ahpo Tijoetuteriao,
pukachi yasitoamekopua Riosia, apoeo.

⁵Naatiopua, tisia nakiyame enerepua tiame,
Maariao, Maratao, Rasaropua tiame. ⁶Wa'a
tiiooi Eesusia, ooka taawe itipikapua pehjo,
ahpo kahtiachio. ⁷Neipa i'kaopua, ooka taawe
puuyesaopua, chaanekapua taamoo ahpo masit-
erao:

—Ajasika. Siimpapuapu Uurea weechi
eenechi.

⁸Waikao teeme Eesusi masitewaraa,
chaanekapua Eesusio:

—Nape isaeri ya'yawichio, iiweta aamo meri-
narioi wa'ao, ¿wa'a siminaremua eenechi?

⁹Nape Eesusia taamo nehjiakapua:

—Pe'yachi wa'a teeremapua noochio. Wa'atiori
neeea tekipanamerichepua. ¿Tepekumanapu
taawea? Neeea ti'tjoeri tukapachi ohjoameo,
Riosi kaaweruma tuuyewarie, tahjepameriche-
nia. Pu'ka tahjewarichi oiyamea, kihtae mo-
tochimapua. ¹⁰Nape ki apochi i'toamea
Riosi kaaweruma tuuyewari tahjerao, tukapachi
oiyamepua, pukaepa motochimapua.

¹¹Wa'a cheesapa Eesusia taamo chaanekapua:

—Taamo kaawe uuya tijoea, kohchiamepua, nape ehjepa wa'a ajasitioopua, pusatemanian pu'kao.

¹² Waikao teeme masiteraa, chaachapakapua Eesusio:

—Wa'a teesoo, kohchiameneesaa, apoe wa'api pusamiitopua.

¹³ Nape Eesusia Rasaroo, mukukameko tuuka cheeriapua, ki oowera kohchiamekopua resipuka. Nape teemea ki pahtiamekapao, oowera kohchiamemaakapua. ¹⁴ Waikao Eesusia, eenechi taamo chaanekao, ma'chiametaamo tuuyekapua:

—Rasaroo mukukame puua.
¹⁵ Kaawechupena ki wa'a yasarenia wa'a ikinioio, pu'ka wa'a no'o iintomeri tetewakao, epeche kaawe teeremerikopua aamowichioo, aamo no'o te'ta pichiwataopua, no'oo te'ta aatanakoo. Nahpe naaju, siimpaka ne'netaria Rasaro ikiriao.

¹⁶ Waikao Toomasia, taamo wahjachi masiterao, chaanekapua:

—Nahpesa naaju teemeai. Pe'yachi Eesusi ahjama ko'itaria teemeai.

Eesusi Rasaro tewaniame oijenatewa

¹⁷ Eesusi ahjama Wetania ajasitioopua, Eesusia tuuyetiapua, naao taawe i'toamekopua Rasaro mukukame katewetiachio. ¹⁸ Wetaniao, waapikopa Eerusarenio, piie keenako ku'itapi simiwachi, ¹⁹ muuwaeme e'enariapua wa'ao, Maratao, Maariaopua tiameo, kaawe erapatemia yuuwesiao, ahpo pa'chi mukuria yuuwesiwaopua. ²⁰ Marataa Eesusio, wahka

ihto tuuwame inamukapao, machenariapua natepamia. Maaria ahpo kariwachi itipiriapua pehjo. ²¹ Marataa natepasao, chaanekapua Eesusio:

—Paamira, i'wa aamo yasisoo, no'o pa'chia ki kiterepamiipua. ²² Nape wa'atioipua aamoo, nane'riamenia aamoo, ihtaoui itaka aamo Noono Riosi nayewasoo, aamo inamumerikopua, ahkasioi ki maaepuame tiameoi.

²³ Eesusi chaanekapua:

—Aamo pa'chia eenechio, ahjamitepua.

²⁴ Marata chaanekapua:

—Nane'renania ahjamioo, nape kiteremia-chioopua wa'asi taaweo, yooma wahjipakame ahjapuniachioopua.

²⁵ Eesusia chaanekapua waikao:

—Nee apoe puuua, eenechi ahjaniamie ikitiamea. Neeepua tiameo, ahjari aaata yahchiam-eraa; noochi paparakamea, mukukaio, eenechi ahjamapua. ²⁶ Noochi paparamea, ki mukuyai pehji no'o eenoi kiteremiachi wa'asi taaweo, ki mukimapua seenepioi. ¿Wa'a tiame pichiki-amemua Marata?

²⁷ Marata chaanekapua:

—Eje'e, wa'a tiame e'ramenia Paamira. Neeea aamoo, Riosie weratiameko e'riamenia aamoo, apoe Riosie Weratiame, apoe Riosi Taanarakopua tiame, ehkoriaami o'iniao, enameriko tuutiame.

Eesusia naarani, Rasaro mukukatewetiachi

²⁸ Wa'a cheesapa Marataa, pe'ku eenakapua ta'pechi, ahpo piini Maaria tuuyemia. Marataa, nakachi chukipakao chaaneriapua:

—Eenariapu Paamiraapa, aamo paayapu waami.

²⁹ I'ka inamukaopua, ikanati werisika eenariapu natepamia. ³⁰ Eesusia, ki pakiriai pehji mochiwachiopu. Ma'chi yasariai puuupu Marata natepariachi. ³¹ Ahjama mochika kaawe eratiamea, wa'ami akipakopa na'naritoriapu, mukukatewetiachi simiyame maaeka, naarachemia.

³² Maariaa, Eesusi kahtiachi asisaopua, chopokorieka weripakao chaanekapua:

—Paamira, i'wa aamo yasisoo, ki kiterepamii no'o pa'chia.

³³ Eesusia, Maaria naarame tetewapaopua, ahjama e'enakametiaméo, Marata tiame, tahpitika erapaka puai pu, yuuwesipaka. ³⁴ Waikao cheekapua:

—¿Akana kateweka eeme?

Aapoeo chaachapakapua:

—Nahpeo Paamira, ne'nepuapu.

³⁵ Ajasitioopua Eesusia, nanarakapua. ³⁶ Waikao nanarakame tetewakapao, chaachapakapua:

—¿Ki teesa nakiyai teeriai, puuuai!

³⁷ Wahjachia chaachaparepu:

—Ihji ki ma'chiriame sautekamea, ¿ki itapiti iintome teeriamarepu, ki mukimichio?

Rasaro eenechi ahjatewa

³⁸ Waikao Eesusia ajasitioopua Rasaro mukukatewetiachio, eenechi tahpitika erapakapua apochio. Rasaro tekiriatiachio, nu'uti teesotatiachikapua, tehte rahpename

chihturamee to'petiame. ³⁹ Eesusia waikao
aaata cheekapua:

—Ikichanaopua pu'ka tehte, se'wi weerao.

Waikao Marata kiterepakame piiniraa,
chaanekapua Eesusio:

—Nape Paamira, iyanakame ujuremapu pu-
uua, naao taawe i'toamekapa wa'asi, i'ka ikiri-
achiopua.

⁴⁰ Waikao Eesusia chaanekapua Maratao:

—¿Ki aamo chaanekosane, aamoo noochi ah-
jachi erasoo, Riosio ki nu'unti iintomerikopua,
itapiti aamo tetewimerio?

⁴¹ Waikao, ikicha werapatiapu tehte. Wa'a
ikitiopa Eesusia, te'pa tewekachi ne'nepakao
chaachakapua:

—Cheriwema No'noo, aamoo no'o inamuriawi-
chioo. ⁴² Nane'riameai neeea aamoo, senepi
aamo no'o nayewesoo no'o inamuamekoo. Nape
ehpeo neeea aamoo, yooma inamumichioo,
weeru nayewaka aamo chaaniamenia, pu'ka
aapoeopua tiameo, nane'remichiopua no'oo, te'ta
amoe no'o uhjuratiamekopua.

⁴³ Wa'a cheesapa weeru sisinakaopua, cheeka
te'ta Rasaro tekitiachi ne'nepakao:

—¡Rasaróoo, machenasa wa'áaa!

⁴⁴ Waikao mukuriamea machenakapua,
yooma weerewa wisasopurae wipirika
puritiame tarachisi o'inia na'pa toonorama,
na'pa seekarama ahkasi moochisi nanarima.
Eesusi chaanekapua waikao, wa'a ajakameo:

—¡Puhjeke wipipuriráo, oisimichioo!

*Achini teeka i'yaniname Eesusi chapipuame
(Maateo 26:1-5; Marako 14:1-2; Ruuka 22:1-2)*

⁴⁵ Muuwaame isaeri ti'tijoeri, Maaria ahjama e'enakamea, tetewakapua wa'a iintokopao, Eesusichi paparakapua. ⁴⁶ Nape ookapi puuu i'isaeria ki Eesusichi paparakamea, pariserochi e'enakao, yooma tuuyeriapua pu'kao, Eesusi iintoriao. ⁴⁷ Waikao neeserosi pa'pamiratuamea, yooma ahpo na'poasaopua parisero ahjamao, chaachapariapua:

—¿Achini yorata teeme i'ka tijoeo? Ki ookapi ihsina puuuapa, itapiti ki maaenari yoorakaopua, ⁴⁸ wa'atia taamo toisooopua, yooma ti'tijoeria ahjachi pichikemerapua. Wa'a ijikisoo, tamochi e'enaka kajuka pihtunamerapua rooma tijoea, taamo iyoriachioi tiopao, wehchi yachamerapua, pihtunaka.

⁴⁹ Nape piiripi wa'api puuua, Kaija tewaniamea pu'ka taawechemio, te'ta ne'neserosi paamiratuameraa, cheeriapua:

⁵⁰ —¿Kiisiki pahtena eemea? ¿Ki nane'renakosa eemea, ehpeche kaaweko, piiripi wa'api mukisaa yoomawichio, ki yooma mochiwari wahjipamichioopua?

⁵¹ Nape ki ahpo e'rachi wa'a cheekapua, Riosie eratetiapa wa'a cheekamepua, pu'ka paaumparichio te'ta neeserosi paamiratuao. Pukaepa wa'a tiame cheeriai Kaija. Riosia wa'a chaniteriapua Kaipao, taamoo pahtemichioopua, Eesusio, ti'tijoeri pejanaka mukimerikopua, pu'ka tatakoriria kokosapuamewichioo, ⁵² ki i'isaeriwichioche mukimerikopua, yooma wehjoarichiami mochikamewichioopua tiamé,

yooma Riosi tatanarachitia te'teriamo, pirenapi wa'api pirenaturichi, pirenatupuaichio. ⁵³ Nape ki wa'a tiame pahteriai puuu pa'pariseo napawikame wa'ao, pu'ka taawechi o'inia wa'ana, nanapawiriapua a'chi teeka ahpo merimiao, chaachapamia.

⁵⁴ Pukaepa Eesusia, ki te'ta ma'chiamie oiypua, isaeri mochikachiamiopua, mehka wa'a o'inia siimpasao Raaini mochiwachi e'enatiapua, waapi wakiwechiamio. Wa'a itipika Eesusia waikaopua, taamo ahjamaopua masiterao.

⁵⁵ Asiyachikapua isaeri pahkotaopua, Semejenato pahkoo, muuwaeme ti'tijoeri po'poanami mochikamea, e'enariamekaipua Eerusarenio, ke'chu pahkokoikopua, ahpo Riosichi piipatepuawichioopua, wa'a nokiwamechikopua wa'ao. ⁵⁶ Waikao pahkochi e'enakamea, ahkachiami tiopachiami aajatoka chaachapariapua ahpoo:

—Ihtana erakona eemea, zenameriare Eesusia i'wa pahkochio, ki enatarekosaoipua?

⁵⁷ Wa'a nooka ahpo chaachaparia ti'tijoeria, te'ta neeserosi pa'pamiratuamea, parisero pa'pamiratuame tiamea, nuurarioipa puuuapu, ahpo tuutiamichio aataeo Eesusio tetewisoo, chapimichioipua pu'kao.

12

Piiripi oowitiamea, Eesusi peeniajuwari to'weria

(Maateo 26:6-13; Marako 14:3-9)

¹ Puhsani taawechi toioio pahko asimioio, Eesusia Wetania eenakapua eenechi, Rasaro

ohjirachi, ahpoo, ahjateria ta'perachi.
² Wa'ao kooame neteketiapua, aari koi'wame Eesusi kaawe e'rewawichioo. Marataa, oiyapua ajawaka kooame, Rasaroa kahtiapua koaka Eesusi ahjama meesachi. ³ Maariaa Eesusio, naasipa kiiro tísia nateyame uusapa peeniajuroa, apoche narato sewajuyamee netetiame, tarachi to'wekaopua, ahpo kupae pi'wekapua wakipateka. Ihji peeniakame e'oniraa, yoomachi karichi mu'ikapua. ⁴ Nape Uurasi Ihkariótea, piiripi Eesusi wa'api masiteraa, noriwi iintomeria pu'kao, cheekapua:

⁵ —¿Achini iikai ki nehjiretupua ohso kaawe, paika sienta taawechi yowiwamechi, ahjae ku'ipuaichioo, kihta iinuwaeme ko'kometiwichio?

⁶ Uurasia, ki tesiwa te'tiame cheriwiai cheeriapuapu, ichikoapa cheeriapua toomi, ahpo neesetoapua, katewetenia. ⁷ Eesusia chiipua:

—Ka'te a'chi chaane pu'kao. Tooa pu'kao, enemapu no'o kiterepamichio, kateweriai i'ka peeniajuroa. ⁸ Tesiwa erakoamea, wa'api iintumerapua, nape no'oo, ki yooma taawechi amochi iinuemera eemea.

Rasaro meripua ahpo katewewa

⁹ Isaeri ti'tijoeri muuwaamea, nane'rekapao Eesusio, Rasaro ta'perachi kahtiameko, muuwaame e'enakapua wa'ao, nape ki Eesusiche ne'nemia, Rasaro ne'nemia tiame, Eesusio pu'kao, ahjateria eenechi. ¹⁰ Pu'ka ahjateretiawichio, neeserosi pa'pamiratuamea, i'yasikapua tiame a'chi teeka ahpo merimiaopua Rasaroo, ¹¹ Rasaro ikitiamewichioopua,

muuwaeme Eesusikamera na'naritokopa, ahpo neeserosi pa'pamuratuame masitiaopua, toaka.

Eesusi Eerusareni pakiniame

(Maateo 21:1-11; Marako 11:1-11; Ruuka 19:28-40)

¹² Pu'ka meereo, Eesusi Rasaro oijenateria chaachapaniamea, ahkasi Eerusareni yooma mochiwachi nane'reretiapua, mehtakao. Pukaepa muuwaeme Eerusareni pahkochi e'enakamea, Eesusi Eerusareni asiyame inamukapaopua, ¹³ tahku saawara tehpunasaopua, kuhsi saawaeme tiame, ma'chi muirachi puuyeriapua Eesusi natepamia. Eesusi natepasaapua, ahjama nokisikaopua, weeru siinakosiapua chaachapakao:

—¡Taamo Riosiii! ¡Taamo Riosiii! ¡Taamo newipatesaaa! ¡Taamo newipatesaaa!
¡Kaawechupena Riosichi o'inia eenamemua!
¡Kaawechupena yawichi enemerimua
i'isaerichio ti'tijoechi!

¹⁴ Eesusia uuru taamo i'yakeriachi yasitooa, Ehkoriaami Iyoterichi chiia ikiriapua, pichiwa wa'a tiame ikipua, machenariapua. Ehkoriaami Riosi Iyoteria, eee cheeriaipua:

¹⁵ Ka'te majawemua, Siioni Riosi mochiwaria.
Nee, wa'a ihtonapa aamo te'ta yawichia,
uuru taanarachi yasitoka.

¹⁶ I'ka wa'a tiame uuruchi ihtotiameo, pukeri simiyachio, ki pahteriai teemea, nape neipa taamo Paamira Eesusi no'rasoopua tewekachio, waikapa inatepatiapua, Ehkoriaami Iyoterio pu'ka naewaka cheerioopua.

17 Puuu muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, Eesusie Rasaro oijenatetiame tetewikamea, Eerusareni nonorasaapua, yooma tuuyeriaipua Eesusi iintoria ahpo tetewariapua, Rasaro oijenatekaopua. 18 Wa'a tiame inamukapaopua Eesusi iintoriao, pahteriapua waikao Eesusio te'ta weruma tiamekopapua pu'kao. Pukaepa muuwaeme natepamia puuyakamepua. 19 Pa'parisero pa'pamiratuamea, wa'a Wetania nonorakame inamukapaopua, Eesusi Rasaro oijenateriao, chaachapariapua ahpo:

—Nee, yoomahka ti'tijoea, ooweruapua tiameo, Eesusikamera pu'sereka tetewamepua. Kihta yorame te'teriami teemeapa, ti'tijoeri teewetepuameopua, i'ka Eesusichi paparaniameo.

Eesusi i'yaniname nayewemia, ri'rieko ti'tijoe

20 Eerusareni pahkochi e'enakamechio, ri'rieko ti'tijoeri tiame e'enariapua ookapi. 21 Ihjia, Eeripe piiripi Eesusi ajawaria naepariapua, We'saira ohjoeme Arirea weeechi. Puuu ri'riekoa chaanekapua Eeripeo:

—Paamira, machinariiai teemea, Eesusio.

22 Waikao Eeripea, Anteresi tuuyesaopua, pirena e'enaka tuuyekapua Eesusio. 23 Waikao Eesusia chaanekapua:

—Kaawepua, e'enanuremitiapua pu'kao, keep-umichiopua no'o ti'tijoeri nayewiao.

Waikao Eesusia yooma ti'tijoeri nayewekao, o'inekapua cheekao:

—Asikame neeepa, tetewipuawichioo no'o te'ta weruma iintomia. Pukaepa ehpeo neea

yooma aamoo, no'o ikimiachi simiyame nayewemania, yooma no'o ku'we ikimeria, no'o te'ta aatanakooko ma'chitameripua. ²⁴ Ihji no'o ikimia chiia, kiisi wehchi wichimeripua. Neeea no'o ikimias, piiripi tiiriko pahchiraka teeremeripua. Ki mukusaa puuu tiiriko pahchiraa, piiripi wa'api teereka itipimeripua, ki muuweka; nape echitia mukisaapua wehtereo, ki ookapi muuwemeripua, taakekao. ²⁵ Aaata i'ka weechi ahjari epeche te'ta nateyamechitia tetewamea, ki Riosikamera ahjari ahpo kianariachitiao, wekatemeripua pu'ka te'ta ahjari Riosie ahpo kianarewaopua. Nape ki epeche nateyame tetewamea i'ka wehjoari ahjario, ki pu'ka ahjarichitia ahpo kianareniao Riosie, ki apuamepua pu'ka te'ta ahjario Riosie ahpo kianarewaopua, pu'ka te'ta ahjari ki wahjiamesi ahjaniamelopua. ²⁶ Aaata piire no'o yorakeka yasinariamea, noochi enamitiapua; ahkaoui no'o kahtioi no'o yorakeka yasitoameo, no'o Noonoo, kaawe no'o ihsikiame tetewimapua pu'kao.

Eesusia ahpo mukimia chaanipua

²⁷ 'Ehpe neea i'ka no'o ikimiao, ki nu'uti tahpitika erapaninia. Nape ʒihtana chanitania i'kao no'o ikimiao: “No'o Noonoo, no'o apechunamitia i'ka no'o ikimiao”, cheetarenia naaju? Ka'inia pu'kao, pu'kawichio eenakamenia i'ka wehjoarichio, i'ka ti'tijoechio.

²⁸ —Ohso kaawe no'o Noonoo, aamo iintonariakamera iintopuapua no'oeo —wa'a tiame inatamenia.

Waikao tepoona o'inia cheechaniapua:

—Neeea no'o amoe iintonariao, o'inekame neeeapa amoe iintokao; iiweta simitiame neeea pehjo, amochi iintokao.

²⁹ Waikao ki ookapi wa'ami ajakame ti'tijoe ooweru tiamea, te'teoko tu'tuikapua. Wahjachia, Riosi ku'iwari Eesusi nayewerio chaachapua.

³⁰ Nape Eesusia chaanekapua wa'a chaachapameo:

—Aamo tewekachi inamuriaa, ki no'owichiokamera simiyamepua, aamowichiokamera simiyamepua, aamoo tetewimichiopua, Apoe no'o Noonoo, no'o ahjama nayewamekopua. ³¹ Tísia waapi teetoamepua naatia, puuu na'arari noonorao, newitopuachiopua. Puuu na'arari nokinarepuawichio pa'pasuame ti'tijoerio yomachi wehjoarichio, ma'chi ipapuameopua Riosi tetewachio.

³² Waikao yooma no'o Noonoo iintonareria iintosoopa noochio, no'o apechunatioopua no'o Noonoeo, yooma aaata te'ta pichiwa no'o ijinuwaa, yooma te'ta ahsieme natetetiamewa'asi, itipimeripua yooma ihta tatakoritiamewa.

³³ Pu'ka wa'a cheeka nayewaria Eesusia, ahpo a'chi teeka meripuame nayewaka cheerepua, ahpoo kurusichi chuchaka apechunaka meripuame. ³⁴ Waikao keepuameraa chaachapakapua Eesusio:

—Nee, ¿nape ki senepi wa'apitia ahjamerikaipua Riosie Weratiamea, Ehkoriaami Iyoteri chiiachitiao? ¿Achini wa'a chaanimua pu'kao, apechunaka meripuameko tuukao meripuaichio, pu'ka Tijoe Tijoetukameoopua?

¿Aatanakosapu puuu Tijoe Tijoetukamea, ki muuu enesaa?

³⁵ Eesusia chaanekapua:

—Nee Apoepua, nape i'wa no'o kahtioiopua pehjo aamo tahjewachitiao, ohso kaawe no'o chiiakamera pichikepuapua, ki aamo chapipuai-chiopua tukapariego. Puuu tukaparie chapitiamea, ki ma'chiriame puuu Riosi tahjewachi teerepuameo. ³⁶ Tahjewarikamera pichikeka mochtipuapua, iiweta amochi tiioipua pehji Riosi te'ta pichiware tahjewao. Wa'a tiame enepasaa eemea, Riosi tahjewarachi mochtioame enemapua.

I'ka cheesapa Eesusia, wa'ami akipakapua noriwi, pu'ka ti'tijoerio, toisa.

Aatia tiachipa ki Eesusichi paparakame ti'tjoeria

³⁷ Puuu ti'tjoeria Eesusio, ki ookapi ki mae-nari yoorakameoipua ahpo tetewachio, wa'atia itipikapua, ki ahjachi paparaka. ³⁸ Ihji wa'a ikitiamea ki Eesusichi paparakao, pu'ka cheeka cheeriai Isaiatarua, Ehkoriaami ahpo Iyoterichio: Paamira, ¿nape aatana pichikekamepua, amochi simiyame taamo nayewariao?

¿Aatana amochi eenakamepua, ahpo tatakoria cheriwepuawichio?

³⁹ Wa'a te'tiapapua, ki machika Eesusio aatanakoo, ki eenarepua pu'kao ahjachi paparaka. Ehkoriaami Isaiaa pu'kao, wa'achi cheeriamepua tiame ahpo iyoterichio, eee cheekao:

⁴⁰ Riosia ki apochi e'enanarekameopua ahpo tatakoria cheriwepuawichio,

wa'apitia toare Riosia,
 ahpo ki mamachiriamechitia
 peewaeme te'teriamietchiopia iikachio;
 i'ka iikarachiopia peewame enemichiopia.

Wa'a te'teriamiokapa puuua,
 kiisi e'wakapa puuua,
 Riosi apochi paaewao,
 kiisi machika tetewamepuua apochi kiisi
 ka'karuma te'teriaio,
 pukaepa ki noochi e'ename puuua,
 no'o cheriwekemichiopia ahpo tatakoriiriao.

⁴¹ Ehkoriaimi Isaiiaa, waika o'inia tetewikaopua
 Riosio ki nu'uti tisia peenia tiame iintomiaopua
 ahpo Taanachi Eesusiopua, ti'tijoeri tatakoriiria
 te'ta cho'wepuwachiopia, wa'a cheeka iyotere
 puuua ahpo Ehkoriaimi Iyoterichio.

⁴² Nape wa'a te'terierioi i'kao, wahjachia,
 muuwaeme pichikeriapua wa'ao, wa'api wa'ao
 i'isaeri pa'pamurakaipua tiameo. Nape ki
 chaachariapua, seewiapaopua pariseroo, ahpo
 ma'chipapumeopua napawikarichio; ⁴³ Wa'atia
 ahpo iintare puuuapu, ohso kaawe tjoekameraa
 ahpo kaawe e'rewa nakire puuuapu, ki Riosi.

Eesusia naawesaria ti'tijoeri wenejiwa

⁴⁴ Eesusia weeru nayewakao cheekapua:

—Noochi papamea, no'o uhjurakamechi pa-
 paramepua tiame, wa'apichi. ⁴⁵ No'o tetewamea,
 no'o Noono tetewamepuua wa'api, apoe te'ta no'o
 uhjurakamera. ⁴⁶ Tahjewarichitia eenakame
 neea weechio, noochi pichikekameo ki tatakori-
 rira tukapachi oimichiopia wa'asi. ⁴⁷ No'o
 keepukai ki yoorekameo, ka'chi yoromania

pu'kao; ki pu'kachi eenakame neeea, newipate-
 nia eenakamenia ohso kaawe. ⁴⁸ No'o ehpeo
 ki nakika tetewikamea, no'o chiiwai tiameo,
 pu'ka wahjipachi taawechi wa'asi, enemera no'o
 chiiwa aamo wenejiao, aamo te'tia kateweniachio.
⁴⁹ No'o nayewaa, ki nooe chiiwa puuua, apoe no'o
 Noonoo no'o uhjurakame, no'o ki'yaria puuua,
 no'oo aamo chaanemichioo. ⁵⁰ Nane'renania,
 pu'ka no'o Noonoo no'o ki'yaria aamo chaanemi-
 chioo, aamo ki wahjiame ahjariwawichiokopua
 pu'kao. Pukaepa wa'atiame naawesari aamoo,
 tuuyesina neeea, te'ta wa'achi chiiame, no'oo
 kiasinia, no'o Noonoo.

13

Eesusia ahpo ma'masitia tarachi papakona

¹ Ke'chu pahkokoi Semejenato pahkoo,
 nane'riame enere Eesusia, asiriamekopua ahpo
 Noonochi siimerikoopua, i'ka weee toakaopua.
 Eesusia taamo ahpo ajawariao, tísia taamo
 nakika yasitoamekaipua, ahkasi wa'a teereka
 mukukamepua.

² Ke'chu taamo koaka mochipanioio,
 Uurasi Ihkarióte Siimoni taanaraa, riaorósie
 usuwetiapa ahpo iikachio, noriwi nehjimo
 orapariapua Eesusio. ³ Eesusia, yooma
 nane'riamekapaopua, ahpo Noonoe yooma
 ihta ahpo iintomia kiatiamekoopua reesiseri,
 nane'riamekapua tiameo, ahpo Noonochi
 no'ramerikopaopua tiame, ahpo ma'masitia
 neesetorichi tooemo eraparepua, yooma
 ahpo Noonoe weechi tehkiwaopua. ⁴ Wa'a
 erapakapaopua Eesusia, werisika koi'rachio,

ahpo ampawakira pujisaopua, ⁵ neeroi neropetorichi toasaopua, wisasori ahjae wakipateniame kaichi chuchakapua. Wa'a ikisaopua yasipakaopua, taamo ahpo ajawaria ma'masitia tarachi taamo o'inekapua papakokao, yooma taamo pipiripio.

⁶ Nape Peerochi asitioiopua ahpo tarachi papakopuameo, chaanekapua Eesusio:

—¿Neeekosa tiame, no'o Paamira?

⁷ Eesusi nehjiakapua:

—Eje'e. Ehpeo ki pahtiame eemea i'ka aamo no'o papakoao, nape ehjepa neipatakirio pahtemer i eemea.

⁸ Peeroa ahpo wa'inekaipua chaaneka:

—Ka'i neeea no'o Paamira, Kiisi no'o toima neeea no'o Paamira.

Nape Eesusi chaanekapua:

—Ki no'o aamo papakosoo, kihta teeremapua noochio.

⁹ Waikao Siimoni Peeroa, chaanekapua:

—Aa, wa'a teresoo Paamira, yooma no'o uupepapua sekachiami tiame, nanarisichiami tiame.

¹⁰ Wa'a chiiopa Peeroo, Eesusia chaanekapua:

—Pukeri uupakameapa, tarachiche papakonia nahkipua. Piipakame eemeapa wa'asi, nape ki yoomahka.

¹¹ Eesusia nane'riapa wa'a cheekapua, aatanakoopua ahpo noriwi na'ara yorameroopua.

¹² Neipa yooma kajusaapua papakokao, eenechi chuchasapa ahpo ampawakirao, eenechi yasipakapua ahpo yasariachi. Wa'a ikisaopua chaanekapua taamoo ahpo ma'masiterao:

—¿Pahtena eemea ihtanakoopua i'ka no'o iintorioa? ¹³ Eemea no'oo, aamo Masitariwa teewamepua, aamo Paamirawa tiame. Pichiwa chaachapame eemea pu'kao, pichiwa puuu neeea aamowichioo. ¹⁴ Weh, neeea te'ta aamo Masitarikaipua te'ta aamo Paamirawa, neeea ki weruma no'o uukaopua aamo tarachi papakokame enesoopua, eemea noochitia, wa'achitia aamo ki weruma uuniame te'terepuapua. ¹⁵ Neeea aamo tarachi papakokamepua, aamoo no'oo ki weruma no'o uuya, aamo tetewimichiopua, aamoo wa'achi te'teretomichiopua, ki weruma aamo uuka. ¹⁶ Eemea inataka inamumitiapua i'kao: aaataai ki epeche weruma tiamepua ahpo teekochio; aaata uhjuratiameai, ki epeche weruma tiamepua ahpo uhjurakamechioi. ¹⁷ I'ka pahtekame enesaa eemea, tísia ta'iria mochtomeri eemea, aamoo ki aamo weruma uuka mochtioame enesoo.

¹⁸ 'Neeea aamoo, ki yoomahka te'ta pi-
ipakameko tuurioa, pichiwa wa'a tiamepua,
tetewamekapa neeea no'o ajawaria iikachio.
Nane'riamenia piiripi eeme no'o ajawarioa, kiisi
kaawe iintomerikopua noochio. Nape ihji wa'a
tiame iintomeria, wa'a tiame tetewitiapa ehko-
riami o'inia, wa'a tiame iintomeripua. Ehkori-
ami Riosi nayewaturao, wa'a tiame iintopuame
tetewika chaachapariopua, Ehkoriami Iyoteri-
chiopua, eee chaachapaka iyoteriaopua: "Pi-
iripi puuu no'o ahjama oiyamea, no'o pukamina
na'ara iintokamepua." ¹⁹ I'ka wa'a tiame aamo
chaanania, ke'chu wa'a tiame no'o ikiyoiopua,

aamo nane'remichiopua no'oo, yomatiame no'o ikimiao, tetewamekopua. Neeea Apoepua te'ta neeea, te'ta ihtaai tetewameopua ke'chu ikini-ameoipua pehji. ²⁰ Eemea i'ka pichiwari no'o cheemiao, inataka keepupuapua: No'o uhjurakame kaawe uuka tetewamea, no'o kaawe uuka tetewamepua tiame; no'o kaawe uuka tetewamea, no'o uhjurakame kaawe tetewamepua tiame.

Eesusia Uurasi ahpo noriwi ihsimio tuuna

(Maateo 26:20-25; Marako 14:17-21; Ruuka 22:21-23)

²¹ Wa'a cheesaopua Eesusia, iiyana erapaka apochiopua, taamo chaanekapua:

—Pichiwa simiyame ihjia, piiripi eemea, nanaaramechi no'o nehjimerapua noriwi.

²² Waikao teemea, tahpitika erakokao, nenekuti taamo ne'nepakapua: “¿Aatanakamera ohjoare teemea?”, taamo erakoka. ²³ Waikao no'oo, Eesusie epeche nakiwa eraniameo, chokichi kahtiamekopa pu'kao, ²⁴ Siimoni Peero tewaniamea, sekae no'o naewakapua, ihchi no'o iinatukenurakapua pu'kao, aatanakamerakopua.

²⁵ Waikaonia waapi chukipakao:

—¿Aatanakameraju no'o Paamira? —
chaaneka iinatukekania.

²⁶ Waikao Eesusia, ihchi no'o cheekapua:

—Ihji paani ichuka saampatesa no'oo ki'ya, puu enemapua.

Wa'a cheesapa, Uurasi ki'yakapua paani ichuka saampatesa, Siimoni Ihkarióte taanarakapua.

²⁷ Neipa pu'ka paani iintotioiopua, Uurasia apochi pakiteriapua

Satanasio, ahpo na'ara iintomichioopua. Wa'a iikopa Uurasio Eesusia chaanekapua:

—Uurasi, yaapi werisika siinka, iintomitiapua pu'ka aamo iintonareka kahtiao.

²⁸ Nape piiripiai wahjachi teemea, Eesusi ahjama koayamea, kiisi pahtekapua aatia tiiachipa Eesusio, wa'a chaaneriamekopua Uurasio. Neeche pahtekamepua pu'kao.

²⁹ Puuu wahjachia, poanachi tarimia siinkameko erakoapua, itapiti taripua pahkowichioo, aaata tesiwewa te'tiamewichioo, ihkokepuamekoiopua. Wa'a erakokamekapua Uurasio, puuu iintotoamekopapua, taamo toomi na'poasika kiasiriaopua. ³⁰ Waikao Uurasia,

ikanati ahpo paani chi'wanetiame ichuka ko'kosaapua, simikapua waikao wa'asi ahpo iintomia yoramiaopua. I'ka Uurasi simioiopua, tukaokapua wa'asio.

Weemera nuurari

³¹ Neipa Uurasi simisoopua Eesusia taamoo chaanekapua:

—Ehpe tetewipua neeea, te'ta peenia tiiame no'o iintomerio; te'ta peeniatime tetewipuameopua tiame, te'ta no'o Noono inatariaopua no'o iintomiaopua. ³² Neeea

no'o iintomiaeo, No'o Noono tísia peeniatime inataria tetewitesoo, Apoe no'o Noono tísia peeniatime inatariao, no'o iintoriae tetewitemapua pu'kao, ti'tijoe ooweru tiame tatakoriario, ahsieme natetetiame itipiniame tetewitekao. Ehpe wa'api tukawarichi iintopuamepua wa'asi. ³³ Eeme no'o kukuchiwa,

kihta itipina neeepa aamo ahjama yasimiaopa. No'o iyama eemea iyao, nape ki no'o teimapua. No'o simiyachio eemea, ka'chi iika siimpamete eemea, isaeri ya'yawichioi wa'achi chaanekamenia no'o iinatukekoopua. ³⁴ Ehpeo neeea, tisia aamo nakiyao, tisia kaawe aamo nakika mochitojeraninia. ³⁵ Wa'a te'teretoka aamo mochitosoo, yooma ti'tijoea ooweru tiamea, amochi tetewimeri eemea no'o masiteriao, no'o aamo kaawe nakika mochitoniaméo.

Eesusia ahpo ka'itapoti Peeroe

(Maateo 26:31-35; Marako 14:27-31; Ruuka 22:31-34)

³⁶ Siimoni Peero teewaemea, ka'chi iika ahjama siimpuame inatakaopua pehjo, chaaneka iinatukekapua Eesusio:

—¿Akana akipatamua Paamira, ka'chi aamo ahjama siimenia?

Eesusia chaaneka nehjiakapua:

—No'o simiyachio ehpeo, ka'chi iika no'o na'naritomerimua pehjo, nape piie taawechiope.

³⁷ Peeroa waikao utewa cheeka iinatukekapua eenechi:

—Nape Paamira, ¿aatia tiiachipa ki siimetenia? Nape Paamira, kiisi ka'chi e'ramenia ahkasi mukukainia, aamo nehpuwawachio.

³⁸ Peero wa'a chiiopa chaaneka Eesusia:

—Wa'a chiiamemua chiiiao, nape neeea aamo chaanenapua, ke'chu kusuyoi toteri oowirao pa'a piario, paisa simiyame no'o ka'itameri

muuua, kiisi no'o machiyo tuuka. ¿Pichiwa wa'a e'ramemua aamo chiia?

14

Eesusia Noonochi pooe

¹ Eesusia wa'a chaanesa Peeroo, yooma taamo ahpo ma'masiterao chaanekapua:

—Ka'te yuuwesi, no'o siimo tuuyoio, noochi ahjachi e'rakache mochipuapua ohso kaawe, Apoe no'o Noono Riosichi tiame. ² No'o Noono tewekachi kahtiachio, ki ookapi iintunapua ahka mochipuachio. Ki wa'a teeresoo, ki cheemiinia wa'a simika aamowichio katewemio tuuyao, yooma pipiripi ahka aamo mochimiachiopua. ³ Ehpe ki tehpe simisao, ahkasi aamowichio katewesapa enamania eenechi, wa'a aamo i'tomaniapua no'o ahjama, no'o ahjama mochimichiopua waikao, ahka no'o te'ta kahtiachi; ⁴ Nane'riame eemeapa, achini teeka asipuameo wa'ao.

⁵ Toomasia chaanekapua waikao:

—Nape Paamira, ¿achini nokaka asita teemea wa'ao, kiisi nane'renaoi teemea wa'a pooei, ahka aamo simiyachiopua?

⁶ Eesusia chaanekapua:

—Neeekamerapua puuu pooea, no'o yasimiachi asitemeria; neeechepua te'ta pichiwari aamo tuuyekamea; neeechepua tiameo, te'ta ahjari ki'yameraa, ahkasi ki wahjamesio. Aawataai ki asima no'o No'nochio, ki no'oeo. ⁷ No'oo te'ta machiyame enesaa eemea, no'o Noono tiame, te'ta machimii eemea.

Machikamekai eemeapa no'o Noonoo, noochi tetewaka ohjoamekai eemeapa no'o Noonoo.

⁸ Eeripea waikao chaanekapua:

—Nape Paamira, ahjama ohjoamekai teeresaa teeme, ¿achinikai ki tetewame teemea? Taamo tetewitesao naaju. Tetewisaa teemea pu'kao, tisiwa kaawe erakomii teemea waikao.

⁹ Eesusia waikao chaanekapua:

—¿Kiisikosa no'o machika tetewame muuua Eeripe, ki ehpesi no'o aamo ahjama oiyoii? ¿Aatia tiiachipa aamo tetewitejerata eemea no'o No'noo? Neeekamera puuua, Apoe no'o Noonoo; no'o tetewamea, apoe no'o Noonoo tetewamepua.

¹⁰ ¿Ki pichikiamekosa eemea no'o tiario no'o Noonochi tiamekopua, apoe no'o Noonoo tiario noochi tiamekoopua? No'o nayewao ki nooe chiamepua, weechi tijoechitiao, no'o Noonoo noochi tiamekapao, apoekaitepua noochi chiiao.

¹¹ Waikao Eesusia yooma taamoo, chaanekapua:

—No'o pichikepuapua no'o chiiao, no'oo no'o Noonochi kahtiamekopua, apoe no'o Noonoo, noochi kahtiamekopua wa'achitia. Ki no'o chiia pichikesaa, no'o ihsiaoi pichikepuapua, apoe no'o Noonoo noochi ihsia.

¹² Pichiwa chaaninia, aataai noochi paparamea, no'o Noonoo tehkiwa no'o inisia teetomeripua, apoepечи no'o Noonochi paparamichio ti'tijoe paajuteka, ooweru wa'achitia. Nape puuu apoepечia, epeche muuwaeme paajutemeri ki noochitia no'o Noonochio, no'oo no'o no'ramerikopa no'o Noonochio.

¹³ Eemea aata no'o Noonochi enatekamea

aaata tatakoria cheriwepuawichioo, ihtaai tatakoria no'o Noonoe cheriwepo tuuka masitemeripua, nape no'o ahpowichio no'o kurusichi mukuriae natetewachi itaka. No'o kurusichi mukuria ki ookapiwichio tatakoria natetekao, no'o Noonoe tisia peenia tiame inataria puua, yooma wehjoarichi mochikamewichio, tetewimichio. ¹⁴ Ihtaai ahpoo cheriwepuawichio noochi eenakameo, cheriwemachenia pu'kao, nape ahpowichio no'o iintoriae natetewachitia, noochi itasoopua.

Eesusia Riosi Riosiwari Te'ta Piipari uhjuramo tuuya

¹⁵ 'No'o nakiyame enesaa eemea, no'o e'weka mochitopuapua, no'o aamo nuuria. ¹⁶ Wa'a aamo te'tereka mochitopao, no'o Noonoe nayewemania aamo uhjoremichioopua ahpoo Riosiwarioopua, aamo ahjama teetomichioopua ki wahjiamesio, aamo ku'isimichioopua aamo teetowachio, yooma ihta aamo nakiyachisio, aamo oisa erapatesimichioopua tiamé. ¹⁷ Puu iintomeripua amochio, te'ta pichiwari tiamera pahtetekao. I'wache weechi nokiwame pu'seramea, ki kaawerumachiche mochitonariamea, ka'chi iika uumeripua pu'ka no'o Noonoe Riosiwari ku'iwarao, ki uuka tetewamekopa puua, no'o Noonoe ahpoo kiamiao. Eemekamera kiatiamepa pu'ka Riosiwario, puua epeche ku'iwa yasitomeripua yooma pipiripichi amochio, ki wahjiame aamo ku'isimeripua no'oo no'rasoopua. ¹⁸ Ka'chitia taawechi aamo piineri toayai neea neesetokao; eenechi enamerikaite neea, pu'ka wa'api

Riosiwariichi amochi yahchamechi, nooe amochi yasitomiaopua, ki wahjiamе amochi te'ta ku'isimia. ¹⁹ Ki mehka toiaitepua, i'ka weeechi mochikame ki ka'karumao, ki oosa no'o tetewimiachioipua i'ka weeechio, nape eemea noochi te'teretokamea, eenechi no'o tetewimiitepua no'oo oijenasocheo pehjo. Neeea wahjipaniame newitosaapua, kajuyachi taawechio, aamoo wahjipakamekoipua, eenechi aamo ahjatemaniana. ²⁰ Nape eenechi no'o ahjakame tetewapaopua ke'chu no'o no'roipua tewekachio, pahtemeri eemea waikao, pichiwa No'nochi eenamekopua, no'o Noonoo neeeopua tiameo, piiripi wa'apikai tiioipua. Waika waanamio, eemea no'o ahjamao piiripi wa'apika teeremeripua, no'oo amochi teetoamekopua no'o Riosiwario. ²¹ No'o nuuraria kaawe neesetoka i'toamea, pichiwa no'o nakiyame puua. Wa'a teeka no'o nakiyameo, no'o Noonoi tisia nakiyamepua pu'kao. Pu'ka wa'a te'teriamеchi, no'o Noonoa neea tiameo, pukachi taamo tetewitemapua, piiripichitia, Riosi Riosiwariichi.

²² Waikao Uurasia, nape ki Ihkarióte Uurasia, iinatukekapua:

—Paamira, ¿aatia taamoche taamo tetewiteta-mua, ki aamo paparameopua ka'i?

²³ Eesusia, nehjiakao chaanekapua:

—Aamoo noochi paparasoopua, no'o Noonoa neea tiameo, piiripichitia yasitomeripua amochio. ²⁴ Nape ki no'o nakiyamechiopua kihta yasitomeri teeme pukachio, ki no'o e'weka yasioamekopua pu'kao, no'oo, no'o Noonochе chiia nayewerioipua. Ihji no'o chiia aamo inamuaa,

apoe no'o Noonoo naawesa puuua, apoe wa'api i'ka weechi no'o uhjurakame, ahpo noochi nayewa inamupuawichiopua.

²⁵ 'Neeea iiweta aamo ahjama kahtiaapua pe-hjio, i'ka yooma aamo tuuyamepua. ²⁶ Nape no'o Noonochi no'rasoopua, no'o Riosiwariie ih-simania aamo ku'ikao, no'o Noonoo aamochi uhjuramia. No'o Riosiwariie ih-simania aamo tuuyekao, yooma itapiti aamo masitiachio, yooma no'o aamo masiteria, inatepatesika.

²⁷ 'Neeea te'ta kaawe erapari aamo ki'yamepua, ki weechi mochikame kaawe erapari ki'yamechitia. No'o aamo kaawe erapari ki'yaa, no'o wa'api kaawe erapari iinuemapua. Pukaepa no'o kaawe erapari iinuemea, kihta yuuwesipuapua no'o simiyawichioo, itapiti seewekaoipua a'chi teeremiaopua, no'o ikimiaopua ku'we. ²⁸ Eemea, no'o inamukame eemeapa no'o siimio tuuriamekoo, nape eenechi amochio yasimia enameriko tuuriao. Noochi paparamea, no'o te'ta nakiyame enesaa, kaawe erakomete puuua kihta yuuwesika no'owichioo, no'o Noonochi simiyaa, amochi enamiapa eenechi wa'a no'o simiyopa, nape Riosi Riosiwariie, yomachi amochi yasitome teereniamechi Riosiwariie. No'o Noonoo Riosiwariie yasipasaapa neea, ahkai teeremeri neea no'o Noonoo Riosiwariie yasitoaeo, ki weechi no'o weewae yasitoriachitia. ²⁹ Ke'chu ikiyoi i'ka, yooma aamoo chaanenania, i'ka wa'a tiame ikisoopua, pichiwa no'o cheerio erakomichiopua aamoo, wa'a erakoapa eemea, kihta seeweka

noochi paparaka mochtomichiopua i'ka weechio, noochiche ahjachi erakoka.

³⁰ 'Ki tehpe toina neeeapa ki no'o aamo nayeweka yasimiaopua wa'asi, waapi ihtona tukaparichi ye'kameapa, puuu te'ta no'o na'ara yorameria, apoe te'ta Satanasi tewaniamea, puua te'ta ki ka'karuma nokayakamera, noonora. Puua kiisi iinuekaitepua apochio, no'ochi newitomiaopua, ³¹ nape yooma ti'tijoeni nane'remichio no'oo, tisia nakiyamekopua no'o Noonoo, pu'ka iintomo e'raria iintomania ehpeo, no'o Noonoo tisia e'weka. Werisisa, nahpe.

15

Eesusi te'ta pichiwari panijuwari

¹ Wa'a o'inia puuyatioiopua, poeichi nokisinioio Eesusia, eee cheesika taamo masitesikapua, ahjama nokisinioio:

—Neeea, uuwa echitiamepua, no'o echakamea, apoe no'o Noonopua. ² Yooma no'o paanira ki taakiameo, tehpuchenapua pu'kao; nape kaawe taakiameo, katewekenapua pu'kao, charewa ki ka'karumao puhjeneka, epeche taakemichioopua. ³ Eemea, cheriwetiame eemeapa tatakorio, piipaka itipikame, amochi uukapa muua no'o cheeriao, pichikeka. ⁴ Wa'a aamo te'teresoopua noochio, wa'achi teerema neeeai amochio, amochi yasimania. Yooma uuwa paaniraa, ki ihchiame enesaa, kihta taakemapua. Wa'achi te'terena eemeai noochioi, ki noochi ihcheka te'terime enesaa, kihta muuwemii eemeai, aamo taakiamechitiaopua.

⁵ 'Neeepu uuwa echitiamea, eemea paanirapua. Noochi ihchiapa eemea, neeea amochi taakiamepua, nape ki no'oeo eemea, kihta muuwemiipua taakekao. ⁶ Ki noochi ihchiame yasinariamea, ki uuka tetewipuamepua, paanira ikicha ipatiamechitia, wakipasoopua kosopuai-chio.

⁷ 'Eemea noochi ihcheka te'teretonariamea, no'o chiiiao, iyorika uuka yasitonariamea, ih-taoi ahpo nakiya no'o itanemeri puuua, aamo muuwewari taakemichioopua. ⁸ Aamo nokisi-amechi ka'karuma taakesoo, no'o Noono amochi ihsiwarao, ahpo kaawerumari amochi teteiwa ihsimeripua. Pukachi naania teeremeri eemea, no'oe masitetiamekoopua. ⁹ Wa'achitia no'o Noono aamo nakika yasitoachitia, wa'achitia aamo nakika yasitoame neeeai. Wa'achitia mochitopuapua eemeai i'ka no'o aamo nakiyaopua, ka'te wa'atia wekate eemea. ¹⁰ Wa'api teetosaa eemea no'o masiteria teetokao, wa'api amochi tetewika uupuamepua, aamo no'o nakirao.

¹¹ 'Peenia erakosa naaju, ihji no'o aamo chaaniaa, pu'kawichioopua, ki teesa aamo peenia erakomichio, amochi yasitoniamekoo inataka. ¹² I'kache aamo nuurenania, aamo kaawe tetewaka mochipuame, ahpo nakika, no'o aamoo te'ta kaawe nakiriachitia. ¹³ Ki'te te'ta epeche nakiwamea, ki'te mukiwachisi nakiwamea aatao, ahpo kaawe e'rawichioopua. ¹⁴ E'wakame eemeapa, i'ka aamo no'o nuureriao, pukaepa aamo, aamokamera kaawe e'riame neeea. ¹⁵ Neeea aamoo, ki no'o tekipanatewa teewaninia wa'asi, tekipanamea ki yooma

nane'reteka yasitoame puuua ahpo teekochio, itaoi ahpo yoranareka kahtiaopua pu'kao. Nape neeea aamoo, no'o kaawe e'rewachitia tetewamenia aamoo, yooma no'o Noono e'ra aamo nane'retesiapa. ¹⁶ Ki eemekamera no'o uukamepua, aamo ahjama oimichioopua; neekamerapua aamo uukamea, no'o masitia masitesimichioopua ti'tijoeo ooweruopua tiame, noochi paparamichioopua pu'kao. Aaata aamo ku'yao noochi paparariame enesoo, no'o iintoria ahpowichio kurusichi inatakao, no'o Noonochi cheriwewa itasoo, cheriwemeri no'o Noono te'pa tewekachi kahtiamea, ihtaoi itapiti ahpo cheriwejera itakoiopua. ¹⁷ Nape ka'te ahpo newitome erakomitia eemea, Riosichi paparamichio e'enatewa nokayaioopua ti'tijoeo, ooweruopua tiame. Ohsotia aamo chaanenania wa'a aamo nokisiachi pu'ka yooraka: Kaawe aamo nakika mochtowa, masitepuapua, napati aamo wa'achitia uuka tetewika.

I'ka weechi nanaarame ti'tijoeeri Eesusi na'areniamе, ijinuwarama

¹⁸ Eesusia simitеka pehji taamo masitekao, eee cheekapu:

—Ki noochi paparameo aamo nekumesoo, nane'repuapua no'ooi wa'achi teeretiopua pahcha ki aamochitia, nekamuchekao. ¹⁹ Eemea, i'ka wehjoari ki ka'karuma yooraka nokisiame enesaa, kaawe e'raka tetewi puai eemea, ki ka'karuma yoorameeo. Nape eemea, no'o paajutekopa noochi e'enariopa, no'o ijinuwa iintapame neeea, ki wa'achi

nokaka mochtomichiopua, ki ka'karuma yooraka mochitoamechitiaio. Ehpeo aamoo noochi te'teriapakoopa, nekamucheniam eemea pukaao. ²⁰ Nane'repapuapua no'o cheeria: "Yoorewa naewakao, ki epeche yooreka tetewiniame tekipanameraa, ahpo teekorachitiaopua." Kaawe uuka tetewipuame enesaa no'o masiteriao, kaawe uuka tetewipuame aamo masitiaai, no'o nuurarikapa. No'o na'aretiame enesoo, na'arepuame eemeai. ²¹ Yooma aamo na'ara yoraniamea, noochi te'teriapa wa'a aamo yorapuamepua. Ki no'o Noonoo uhjurariachi ahjama te'teriapa, wa'a aamo yorameripua, nanaaramea.

²² 'Ki no'o eenakame enesoo kihta teeremii puuua ki no'o nakika mochikapa kokosapuameo, ki tetewikame enesaapua tisia peenia tiame no'o ihsiriao, ki aaata iintome tiaopua. Nape ehpeo no'o eenakoio ki no'o uuka tetewikamea ti'tijoe ooweru tiamea, no'o Noonoe kokosapuameterere mochtomeripua. ²³ Aaata ki no'o uuka tetewamea, no'o Noonoi ki uuka tetewamepua. ²⁴ No'oo, ki yooma tetewachi ki mae-nari yoorakame enesoo, itapiti ki aaata yorame tiameo, kihta a'chi teeremii puuua, ki no'o uuka tetewaiopua. Nape ehpeo yooma no'o ihsia tetewakao, na'pa taamo ki nakika tetewikamepua, no'ooi no'o Noonoi. ²⁵ Nape yooma ihji ikiniamea, ehkoriami Riosi nayewatura no'o ikimio chaachapatiamepua. Puuu ehkoriami nayewatuaa, ehpe taawechiami ki no'o nakiyo tuuwa, chaachapakame puuua iyotekao: "Kihta iintokai ki nakiniame neea."

26 'No'oo, no'o Noonochi no'rasoo eemea, kaaweruma nayewameri eemea no'o iintoriao, no'o Riosiwari aamo ku'imichio no'o uhjurariae. Puuu no'o Riosiwari yomatiamе ihta no'o iintoria aamo inatepatesikaopua, yooma no'o iintoriao, kaaweruma nayewesimichioopua ti'tijoerichio, pichiwa te'ta wa'a teeriopua no'oo. 27 Eemea no'o ajawariaa, pukerisi o'inia no'o ahjama ohjokamekapao, wa'a chaachapameripua.

16

1 'Yooma i'ka aamo chaanesika yasitokame neeea, aamoopua, ki no'o toaka mochtomichioopua, anachaka pu'ka ki teesa tiame aiwari enameriopua. 2 Ma'chi ihpapapuame eemea napawikarichio, ahkasi aamo me'yakameai, ahpo kaawe e'repuame maaemerapua Riosieo ahpo wa'a iintoriawichioopua. 3 Wa'a nokimera puuua, ki te'ta no'o Noonochi te'tereka mochtitapa, no'ochioi.

Riosi Riosiwarie taamo piipatewao

4 'Wa'a aamo chaanena neeea, nane'reka mochimichioopua i'ka wa'a tiame ikinioiopua, no'o aamo chaaneriao. Pukeri simiyachio, ki aamo chaanekania i'kao, aamo ahjama oiya-paopua pehjo, nape ehpe aamo chaaniame-nia, simiyapa wa'asi. 5 Nape eemea, aaataai ki no'o iinatuketiamepua akana no'o simiyao, ma'chiamе aamo no'o tuuyekamekopua, akana no'o simiyachio. 6 Oowera no'o simiyache, yuuwesina eemea. 7 Nape pichiwa chaani neeea, kaaweruma simiyamekopua aamowichioo no'o simiyaa. Ki no'o simisoopua, ka'chi

iika enameri amochio aamo Ku'itomeria, nape nooe simisaapania no'o Noonoo kahtiachio, nooe wa'api iintomania aamo Ku'itomeri uhjurekao, puuu aamo Ku'imeria, nooe wa'api Riosiwari enameri puuuu, amochi enameria. ⁸ Ihji no'o Riosiwari i'ka weeechi enasaapa, puuu iintomapua tetewitekao, yooma ti'tijoe ooweru tiameo ahpo iikachio, kiisi ka'karumakopua, tísia tatakorikamekapaopua. Nape puuu Riosiwaria tiameo, pu'ka ki ka'karuma nokaka mochikameo, tetewitemapua tiameo aachin nokaka ahpo ka'karumachi enepamiaopua tiame. No'o Riosiwaria ihsimapua tiameo, yooma noochi paparakameo nane'retekaopua, pu'ka na'arari noonora, no'o Noonoo kokosaritere teereniakopua wa'asi, pu'kao te'ta kokosapuawichioopua te'ta kajuyachioopua taawechio. ⁹ Ihji kiisi kaawe nokiwamea tatakorika mochitoame tewaniame puuuu, ki noochi paparaka mochitoamekopua pu'kao. ¹⁰ No'o Riosiwaria, apoe ihsimapua ki ookapi paajutekaopua aachin teeka kaawerumachi enepameriopu, no'o Noonochi e'enamichio paajutekao. I'wa weeechiche itipisaane, no'o chiia inamukameche e'enatemiinia no'o Noonochio. Nape simisaane no'o Noonochio, ahkai yomachi tiame enamania no'o yasitao, no'o Riosiwari tiarirao aatachioi, no'o Noonochi paajutenariaopua. ¹¹ Te'ta na'arari Noonora, no'o Noonoe kokosaripuache chanitiamekopaopua, no'o Noonoo ki ka'karuma katewemiao, te'ta pichiwa enamerichopua, kiisi wa'atia itipimeripua pu'kao.

¹² 'Ki ookapi iinuenia pehji aamo chaane-

miao, nape ehpeo eemea, ki pahtemapua pehjo. ¹³ Nape apoe Riosi Riosiwari te'ta pichiwariemea, amochi enasaapa, yooma aamo masitemapua, noochi simiyame pichiwarihiopua. Apoe Riosiwaria ki seenu Riosiwari e ihsimeripua masitekao, apoe no'o Noonoe ahpo chaanesiwa masitesimapua. Puuu no'o Riosiwaria tiameo, puuu teetosimeripua aamo masitekao, ahkasi wahka ihtoriachisiopua, itapiti ikipuamechi simiyameopua. ¹⁴ No'oo, puuu ihsimapua no'o kaawe chaniwa tetewipakaopua, akatiasi no'o soparamekoopua, no'o ihta aamo kiamiaopua ku'iwario, no'o iinuwachu uuyapapua aamo kiamiaopua. ¹⁵ Yooma no'o Noonoe iinuekao, no'o iinuwapua tiame. Pukaepa no'o iinuachi uumio tuuna neea, aamo kiamiawichioo.

Yuuwesiria kaawe erapari enepameripua

¹⁶ 'Ku'itapi toiyachio, kiteremania i'wao, nape eenechi ku'itapichio, no'o tetewimeri eemea.

¹⁷ Ookapi teeme Eesusi ajawariaa, taamo ahpo chaachapai teemea:

—¿Ihtana ku'itapi naewaka cheeriamare Eesusia, ki ahpo tetewipo tuukao, wa'a ikisao eenechi ku'itapi ahpo tetewipo tuuriao? ¿Ihtana chanika cheeriamarepua, neipao ahpo Noonochi simimio tuukaopua tiameo? ¹⁸ ¿Aatia wa'a cheeka nayewariare Eesusia, “ku'itapi”, cheekao?

¹⁹ Eesusia nane'riapa ahpo iinatukepuameo, chaanekapua:

—No'o ku'itapi ki tetewisaa, eenechi tetewipo tuuriao, ¿pu'ka nane'renariame eemea?

²⁰ Kaawe keepumitia naaju i'kao: Aamo

naarakoio yuuwesikao, ki nu'uti siimera kaawe erakoniamea, wahja tijoechiopua ki ka'karumachio. Nape neipa yuuwesisaapa, kaawe erakomeri eemea eenechio. ²¹ Aaata oowitiame saumeria, iiyana e'rame puuua ahpo saumiachi asiyoopua, kokosa aiwamiapa puuua, nape pu'ka sauniame aiwari u'matosoopa, yooma natekepamepua pu'kao, wa'a ikisaapa kaawe ejeramepua eenechio. ²² Eemea, wa'achi te'teremapua ehpeo, ehpeo yuuwesina eemea, nape eenechi no'o amochi tetewitemia machejenesoopua, eenechi peenia erakomeri eemea aamo iikachio, nape te'ta peenia erakorie ki aaata u'yeme tiameee.

²³ 'Pu'ka taawechiami no'o Noonochi simikoio, eemea kihta no'okamera itanemeripua waikao, ihtaoi aamo itayaopua Riosichi ta'iria mochi-topuaopua. Pu'ka aamo kiapua, Apoe te'ta Noonokamera itanemeripua eemea pu'kao, Apoe iintomeripua yooma aamo itaya ki'yakao, yooma ihta apochi ta'iria mochtioniameopua. Wa'a iintomeri puuua aamoo, no'o ijinuwarakopa. ²⁴ Ahkasi ehpeo, kihta wa'a tiame itayame eemea no'o Noonochio, no'o ijinuwako tuukao. Nape no'o Noonochi simisooopua, no'o Noono itanepuapua, yooma ihta aamo nakiyaopua, no'o Noonochi ta'iria mochtitopuaopua. Wa'a te'teretosaa eemea no'o Noonochio, tísia ta'iria tiame mochtitomeripua, tísia kaawe erapuame tiame.

*Riosie Weratiamea newitomeri i'ka
wehjoarichi na'arameo*

²⁵ 'Ahkasi ehpeo, itapiti wa'achitarichi aamo nayewekame neeea, nape asinapa no'oo, ki wa'achitarichi aamo nayewemiaopua, ma'chiame aamo ne'netemania waikao, no'o No'noo. ²⁶ No'oo no'o Noonochi no'rasoopa, aamoe wa'api itameripua no'o Noonoo, tewekachi kahtiameo. No'o Noonochi no'rasaapa, ki neee ihsimeripua, no'o Noonochi aamowichio itanekaopua. Wa'a te'terewa iinuemeru eemea no'o Noonochio, no'o ijinuwarakapa. ²⁷ Apoe no'o No'noa aamo inamumapua, tísia aamo nakiyamekapa. Wa'a tiame puua tísia aamo nakikao, aamoo tísia no'o nakika mochikamekopapua, aamoo no'o pichikeriopua tiameo, no'oo te'ta no'o Noonochi eenamekopa. ²⁸ Neeea no'o Noonoo tiarirachi machenakame neeéa, weeechi enamiaapa, pukaepa neeea ehpeo, i'ka weeechi mochikame toisaopua, no'o Noonochi no'rameripua, no'o Noonoo Riosi tiarichi yasimia.

²⁹ Waikao teemea Eesusi ajawariaa, chaachapakapua:

—¡Aa, ehpeo ma'chiame nayewakame muua, kihta itapitichi wa'achitarichi naewaka!

³⁰ Wa'atiaio, ehpeo nane'rekame teemea aamoo, yooma ihta yomatiamé machikamekopua, ke'chu ihta aamo iinatukioio, yooma nane'riamekopua.

³¹ Eesusia nehjiakapua:

—¿Ehpeope, pichiwa pichikiame eemea, no'oo aatanakotiao? ³² Nape wa'a erakoai eemea, ki tehpe simiyachi ujumamiite eemea, piineri toakaoopua no'oo —chaaneka Eesusia—. Nape aamo ujumakoi, ki piineri kahtiai teerema

neeea, no'o Noonoa no'o ahjama kahtiai teeremapua, Apoeo noochi yasitoamekapa Riosiwari-rao. ³³ Yooma i'ka aamo chaanekame neeea, kihta a'chi e'raka aamo mochtomichiopua. I'ka weeechi mochikaopua pehjio, itapiti a'chi tiame na'arari aiwameri eemea. Nape eeme noochi ahjachi erakoamea kaawe erakomitia-pua, no'oo newitoriopa i'ka wehjoarichi te'ta na'arari noonoraopua, i'ka weeechi ki ka'karuma yooraka mochiniameo ye'kaka yasitoameo.

17

Eesusia ahpo Noonoo, ahpo ajawariawichio itani neesetori

¹ Eesusia wa'a cheesika taamo masitekoioopua mochipatiapua ku'itapi. Eesusia waikao, te'pa ne'nepakao, eee cheeka nayewekapua ahpo Noonoo:

—No'o Noonoo, asikame neeeapa aamo yahchariachio, aamo te'ta inataria iintomiachio yomatiamie i'ka wehjoarichi mochikamewichioo. Kaawe no'o iintomia tetewijerania pu'kawichioo, neeeai aamoo tísia kaawe aamo te'ta inatatoriaopua kiisi ki ku'itapisi ehkoriami o'iniaopua, ehpe i'ka taawechi no'o iintomeriopua. ² Muuua No'no, reesiseri no'o ki'yakamemua, ki wahjiamie ahjari kiamichiopua, yooma aaata amochi paparaka e'enakameo, i'ka weeechi mochikameo. Yooma pu'kao amochi e'enakame ahpo tatakori cheriwepuawichioo, no'o ki'yakame muuua pu'ka piipatemichio. Wa'a iintokame muuua, amoe no'o uhjurakamekopamua

i'ka weeechio, no'oo, pu'ka tatakoriameo, pejana natetemichiopua tatakoriario, amoe wa'api kokosapuameo, te'ta weemera ahjari kiapuawichiopua ki wahjiamesi. ³ Neeea pu'kao, weemera ahjari ki'yamepua, noochi paparaka amochi paparaka tiame e'enakamekopapua pu'kao, aamoo te'ta pichiware Riosikamerakopua. Neeea wa'a iintokamepua pu'kao, pu'ka iintomichio amoe uutiamekapa, pu'ka iintomichio weeechi no'o naawatekamekopua.

⁴ I'ka weeechio neeea, aamo te'ta kaaweruma tiiao yomatiam weeechi aamo nayewakamenia; neeea tiameo, aamo no'o nuureria i'ka weeechi no'o iintomichioo, yooma iintokamenia wa'asio. ⁵ Ehpeo, noochi aamo tetewitepuapua, pu'ka amochio pu'ka ki nu'uti tisiware aamo tiiaopua, ke'chu i'ka weeechi naayachisiopua, taamo pirena te'tereniamkopua taamo tiarichio.

⁶ Neeea i'ka no'o ahjama ohjokameo, yooma aamo tiia ma'chitekame neeepa pu'kao, aachin tiamekopua aamoo. Ihjia aamo ijinuwakapao, no'o ijinuwapua tiame, amoeo wa'a tiame noochi tetewiniamkopua. I'ka aapoeo, no'o e'wekapao, aamo e'wekamekopapua tiameo. ⁷ Ehpeo ihjia, nane'reka mochitoamepua, yomatiam no'o tiia, amochi o'inia eenamekopua. ⁸ Wa'a tiame pahtekamepua, yooma no'o masiteriaopua no'o chuwaao, amoe inatarichi e'rario noochi eenamekopua nayewamichioo. Wa'a tiame pahtekamekapaopua, amochi paparamepua.

⁹ Pu'ka wa'a teeremichio aamo uuriaopua, aamo itaniamenia pu'kawichioo, kaawe

inateka neesetomichiopua pu'kao. Wahjachi ki aamo ijinuwaopua, kihta aamo itaniamenia pu'kawichioo, aamoche ijinuwawichio noochi iintapariawichio itaniamenia neesetojerakao. ¹⁰ Yooma no'o ijinuwaa, aamo ijinuwapua tiameo; yooma aamo ijinuwaai, no'o ijinuwapua tiame. Pu'ka wa'a teereniachi ijinuwakao, ma'chiame piiripi tiame teemea.

¹¹ 'Neeea ki itipimapua i'wao, nape aapoeo i'wa itipimerapua. Pukachipa muuua te'ta kaaweruma Noonoo, kaawe neesetopuapua pu'kao, aamo mochiwarikopua, pu'kao, apochi kaawe erakoka mochitomichiopua, taamoo pirena te'teriachitia. ¹² Nee i'ka weeechi kahtiaopua pehjio, kaawe inatekame neeea pu'kao, amochi eename inatewarie. Aamo no'o uukeria ajawariopua, yomarika noochi paparaka mochitoamepua, nape piiripia ka'i, Ehkoriaami Iyoterichio chiiachitia.

¹³ 'Ehpeo aamo kahtiachi no'ramerinia. Nape no'o ahjama ohjokameopua, weeka itapiti kaawe e'rari tuuyekamenia pu'kao, kaawe erakomichiopua noochitia. ¹⁴ Tuuyekame neeeapa pu'kao, yooma aamo iintomia inatarichi eenameopua. Puuu aamo inatarichi eename uukamekaapua, amochi ijinuwa eenepakame puuupa. Wa'a iikapa puuua, ki i'ka wehjoarichi ahpo ohjorewa iinuekaite puuupa, noochitia wa'achitia ki i'wa wehjoarichi ohjoekai tiamepua. Pu'ka i'wa ohjoeraamea, kiisi taamo nakika tetewamepua. ¹⁵ Neeea no'o ahjario, ki aamo puuyanamichio itaninia i'ka wehjoarichio, ohso kaawe aamo inatejeraninia,

i'ka weeechi ki ka'karuma noonoraopua, ka'chi yoramichiopua pu'kao. ¹⁶ Neeea ki i'wa weeechi ohjoerewaemekapao, wa'achi te'tiame no'o ajawariai. Pukaepa aamo neesetojeraninia pu'kao, ki apochi panisumichiopua Satanasio, apochi erapatekao. ¹⁷ Ku'imitia pu'kao, ahpo piipakameche mochitonaretekapua pu'kao, aamo te'ta kaaweruma e'rarie iikachi naawesika, amochiche paparaka ohjoremichiopua pu'kao, kiisi sewina erapaka. ¹⁸ Neeea aamoo, te'ta no'o uhjuraretiachitia weeechi ti'tijoeri nayewemichioo, wa'achitia uhjurakame neeeai pu'kao, yomachi mochiwachiami nayewemichioopua, amochi eename tuuyewario. ¹⁹ Neeea, yomatiamé no'o ihsiwachio, aamoche kaaweruma tuuyewari ti'tijoeri tuuyeka ihsikamenia, pu'ka ti'tijoerio te'ta aamo ijinuwara enemichiopua, aamo pichiwariwachi te'ta pararakamekopa.

²⁰ 'Ki i'kache ajawariawichioche aamo itanenania, yoomawichiopua tiameo, wahjachi amochi paparameriopua pehjíi. Puuupechi nokisimeripua amochi paparatekao, aamo tuuyewari nayeweka tuuyesikao. ²¹ Neeea aamo itanenapua tiame ku'imichioo, yooma amochi paparaka mochikameo, te'ta kaawe ahpo nakika mochitomichiopua, te'ta pirena te'tereka, te'ta taamoo, pirena te'teriachitia. Pu'kaonia te'ta tamochitia pirena te'tereka mochitojeraninia, pu'ka aaata ki taamochi te'teriameopua, pichiwako erapamichiopua no'oo, amoe no'o Noono uhjuratiamekoopua. ²² Neeea yooma noochi pararakameo, piiripi

wa'api pirenaturi iintapakamenia, piiripi wa'api pirenaturi teereka ohjoremichiopua, no'oo aamo no'o Noonochiopua tiameo, piiripichitia pirena te'teriachitia. ²³ Neeea pu'ka noochi paparamechio, yasitoamenia no'o Riosiwario; muuu no'o Noonoa, noochio yasitoamemua tiameo, piiripi wa'api Riosiwarikapa teemea taamo te'terewachio. Wa'a teereka piiripi Riosiwarichi teemea, yooma aaata pipiripi tamochi paparamechi, yasitoame teemea piiripi teeka taamo Riosiwariwao. Wa'a teekao, aaata ki tamochi paparamea, tamochi paparameo ka'kaweruma itapiti yoorame tetewapaopua, kaawe ahpo nakika mochitoameopua tiameo, nane'rema puua pu'ka tamochi paparame iikachio, itapiti tisia kaaweruma iinuemekoopua. Waikaopu ki tamochi paparamea, noochi paparapa ka'karuma yoorameko erapamapua, itapiti kaaweruma iinuemekoopua iikachio. Wa'a erapakaopua, pichiwa no'o tewekachi amochi o'inia eenameko erapamapua, ki oowera tijoeko maaeka. Aapoeoipua waikao, nane'remapua tiameo, wa'achitia ahpo nakiwamekopua amoeo, muuu no'o No'noo, no'no nakiyamechitia.

²⁴ 'No'noo, yooma tamochi paparakameopua, no'o ahjama mochitejeraninia pu'kao, pu'ka aamo no'o ki'yariaopua newipatemichio. Neeea tetewijeraninia no'o kahtiachi mochikaapa, tetewimichiopua neea muuukopua, ki ehpesioi wa'apitia ahjaka yasitoame, piiripi tiarichi wa'api, ke'chu i'ka weee naayachikoipua pehjo.

²⁵ Muuu no'o Noonoa, Te'ta Kaawerumara

muuuu, nape i'ka weeechi ki amochi inataka mochitoamea, te'ta kiisi aamo machiyamepua, aamoo te'ta kaawerumarakoipua. Nape neeea, te'ta aamo machiyamerapua, ahkasi aamo te'ta tiiarirachi, aamo wa'api tiiarichi machenakamekapa. Yooma noochi paparakamea, nane'riamepua no'oo, amochi o'inia eenakamekopua. ²⁶ Pu'kao neeea aamo tiiao, ma'chiamе tuuyekamenia, wa'api teetomeri neeea amochi simiyame masitekao, aamo kahtiachi no'rakaio. Wa'a yasaka ku'isimania no'o Riosiwarioe, kaawe ahpo pirena mochitomichiopua pu'kao, kaawe ahpo nakika wa'achitia, taamo ahpo nakiyachitia.

18

Chapinia Eesusi

(Maateo 26:47-56; Marako 14:43-50; Ruuka 22:47-53)

¹ Waikao Eesusi teewesoopua ahpo Noono ahjama nayewakao, ajasika uumatotiapua Seeroni kohjochioopua, paonamina. Paoo ajasisaapua waikao, itapiti taakiamе echitiachi yeepo muiiápuu. ² Uurasia Eesusi noriwi na'arekamea, machiyamekapua tiame wa'asi wa'ao, weesa eenakamekapapua wa'ao, taamo Eesusi ahjamao. ³ Ihji Uurasia, ne'neserosi pa'pamiratuameo pa'parisero pa'pamiratuameopua tiameo, ahjama ahpo kateweriai puuuu, muuwaeme soontaro ahpo kiapuaichioopua Eesusi chapipuumewichio. Ehjepamio Uurasia, muuwaeme soontaro yeeka wa'atikia ihtoame tetewetiapua Eesusi

chapisa i'tomia wa'asi. Puuu soontaroa, yoomahka tahjetoka nokisiamekapua, ahpo merimacheta makotoka tiame. ⁴ Waikao Eesusia nane'riamekapua ahpo ikimiao, pahcha weripaka pejanao, iinatukekapua, wa'a e'nakameo:

—¿Aatana i'yame eemea?

⁵ Aapoeo chaachapakapua:

—Eesusi, Nasare tijoe.

Eesusia waikao chaanekapua ahpo i'yasiameo:

—Neeēju puua.

Puuu Uurasi Eesusi noriwi nehjamea, wa'achi weeriapua tiame, Eesusi i'yasiame ahjama.

⁶ Puuu Eesusi i'tomia e'enakamea: “Neeepua”, cheekopa Eesusio, ukana ruhjikapua majaka.

⁷ Waikao Eesusia eenechi iinatukekapua:

—¿Aatana?

Aapoeo eenechi nehjiakapua:

—Eesusi, Nasare ohjoeme.

⁸ Eenechi chaaneka Eesusia:

—Neesakotine. No'o i'yame enesaa, toipua-pua no'o ahjama nokisiao, nonoramichioopua.

⁹ Wa'a tiame ikitiamea wa'ao, Eesusi eee cheeria enerepua ahpo Noono ahjama nayewaio:

“Aamoe no'o kiatiao, piiripioi ki wekatekame-nia.” ¹⁰ Waikao Siimoni Peeroa, ahpo meri-

machetaeka ma'chipaka, nakachi meteka teh-punekapua ahjamina, pu'ka Marakoo tewani-ameopua, te'ta ne'neserosi weripateriaopua.

¹¹ Nape Eesusia chaanekapua Peeroo:

—Yaapi katewesamua pu'kao. ¿Ki iijimerikosa neeea pu'ka tísia chihpuame iijipasochi, no'o iijimichio no'o Noonoe kiatime, no'o Noonoe

e'rariaeopua? ¿Ki kajuka simitemerine pu'ka, no'o Noonoopua yorajera?

Eesusi iinatukeretiapua Aanasi

(Maateo 26:57-58; Marako 14:53-54; Ruuka 22:54)

¹² Waikao isaeri ya'yawichi soontarowaraa kapitaiwaraa tiame, chapisa purakapua Eesusio. ¹³ Pahchao Aanasi i'yetotiapua, Kaija si'yarao, puuua te'ta ne'neseriosikopua pu'ka taawechemio. ¹⁴ Puuu Kaijakapua, piie taawechio cheekamekaa: “Epeche kaawe enema piiripi wa'api mukisaa, yoomawichioopua, ki muuwaeme wahjipamichioopua.”

Peeroa ki machiyoti Eesusio

(Maateo 26:69-70; Marako 14:66-68; Ruuka 22:55-57)

¹⁵ Siimoni Peeroa, nee Waania tiame, mekapi ajatoka na'naritokapua Eesusi i'toniachio. Neeea, machiwamekapapua pu'ka te'ta neeseriosi paamiraeopua, neeea yooremina pakikapua Eesusi i'toniachio, te'ta neeseriosi kaarira ta'perachioopua. ¹⁶ Nape Peeroo, ma'chi itipikapua muiwachio. Ehjepamio neeea, eenechi machenakaonia, wa'a muirachi inatiame oowitiame nayewekania, Peero reessemichioopua pakimichioopua ta'pechio. ¹⁷ Waikaopu puuu oowitiame iinatukekapua Peeroo:

—¿Ki muuupu tiame, i'wa upatiame masitewara?

—Ka'i —nehjiakapua.

¹⁸ Tuuroikopao wa'a nu'nurewaa, ihsawi choatiame kosoriapua. Wa'a ikisaopua wa'a ajakapua tatapaka, Peeroai wa'achi kahtiapua waikao na'isue, tatapaka.

Te'ta tiopa neesetoamea, utewaeme iinatukewa Eesusi

(Maateo 26:59-66; Marako 14:55-64; Ruuka 22:66-71)

¹⁹ Te'ta neeserosia, iinatukiapua Eesusio ihtana masitia, masiterachi simiyameopua tiameo.

²⁰ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Yooma tetewachi masitekame neeea ti'tijoo ooweruopua tiameo. Ki seenepiche simiyame masitekame neeea napawikarichiamiopua, i'isaeri ti'tiopachiamiopua tiame, yooma i'isaeri nanapawiriachiamiopua. Kihta masitekame neeea noriwio. ²¹ ¿Achinikai no'o iinatukenamua? Aapoe iinatukepuapua ohso kaawe, no'o masiteria. Puuu nane'renapua no'o cheeriao.

²² Wa'a chiiopa Eesusio, chokichi weeriameraa, wewekapua chaaneka:

—¿Wa'a cheeka nehjianimua te'ta neeserosi paamiratuameo?

²³ Waikao Eesusia chaanekapua:

—Ki kaawe no'o cheekame enesoo no'o chaanepapua ihtanachi ki kaawe no'o cheerio, nape kaawe no'o cheekame enesoo, ¿kihtanawichio no'o wewemetemua?

²⁴ Aanasia waikao purinurasaopua, Kaija i'yetonurakapua, piirechi te'ta paamiratuame neeserosi.

Peeroa eenechi ka'itani Eesusi
(Maateo 26:71-75; Marako 14:69-72; Ruuka 22:58-62)

²⁵ Kaija ta'perachio Peeroo tatapoiopua wah-jachi ahjamao, aaataa iinatukekapua pu'kao:

—¿Ki muuupu tiame puuu tijoe chapitiame masiterawa?

Peeroa ahpo noriwitakao, cheekapua:

—Ka'iii.

²⁶ Waikao piirechi tiame Kaija seekaerachi kahtiamea, Peero tehpuneria nahkara tejimaraa, chaanekapua tiame:

—¿Ki pa'a aamo tetewikane pu'ka chapitiame ahjama, teewi itapiti taakeri echichi?

²⁷ Peeroa, eenchi ka'itakapua ahpoo. I'ka ahpo ka'itaiopua, pu'ka wa'apichi kusuchacha totori oowiraai.

Eesusi Piiratochi iinatukewa
(Maateo 27:1-2, 11-14; Marako 15:1-5; Ruuka 23:1-5)

²⁸ Kaija petechi o'iniaio, Rooma yawichi ta'perachi i'totiapua waikao, wa'ao peereitani-achi. Wa'a mochioio, ma'chirepapua wa'asi. Nape wenejiameraa i'isaeri ki muikapua wa'ao, ki na'arame teerenariapapua ahpo piipariwachio. Wa'a pakisaapua, ki ko'kome teeremerikapua Semejenato pahko koi'niameo. ²⁹ I'isaerio ki muikopao, Piiratoa machenaka chaanekapua pu'ka Eesusi u'pakameo:

—Ti'tijoeeee, ¿ihtana wenejina eeme i'ka tijoeo?

³⁰ Aapoeo chaachakapua:

—Kihta iintokame enesoo, ¿aamo u'yepatariamare teeme?

³¹ Piiratoa nehjiakapua:

—Aamoe i'topapua pu'kao, aamo yooreka mochikae katewepuapua pu'kao.

I'isaeri pa'pamiratuamea chaachapakapua waikao:

—Merinare teemea pu'kao, nape Rooma yoorewaa, ki taamo toayamepua merimichioo.

³² Wa'a chaachapariachio, ma'chiamе naania tiamekapua achini yooraka meripuameopua Eesusio, kurusichi chuhchaka. ³³ Piiratoa eenechi pakika peereiniachio, Eesusio paaesa iinatukeriapua:

—¿Isaeri ti'tjoeri yawichijuarekosa muuuu?

³⁴ Eesusia nehjiariapua:

—¿No'o yawichiko e'ranimua amoe, oowerakoi wa'a chaanikosamua, inamukapa?

³⁵ Piiratoa nehjiariapua:

—¿Isaeri tjoekosane nane'remetiao? Ki nane'riame neeea nane'riao, nape aamo tetejimari wa'api, i'wa no'o aamo u'yepakamepua. ¿Ihtana iintokamemu naaju wa'a yorapua?

³⁶ Eesusia cheerepua waikao:

—No'o yawichitumiaa, ki i'ka weeechi enemeri puuuu. I'ka weeechi yawichi enesaane ye'kario, iinuemiinia no'o wa'inamerio, ki no'o chapisa kiapuaichioopua i'isaeri ti'tjoerichio; nape no'o yawichiwamiachio, ki i'wa weechipua.

³⁷ Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—Wa'a teesoo, ¿pichiwa yawichimua?

Waikao Eesusi nehjiakapua:

—Eje'e wa'atepua, aamo chiiachitia. Pu'kawichio naawakamenia i'ka weeechi eenakao, yooma ti'tjoerio, te'ta pichiwarichi

simiyameo, machitemia. Yooma puuu te'ta pichiwarichi te'terenariamea, no'o te'ta pichiwari chiia, e'wiamerapua.

³⁸ Piiratoa cheeriapua:

—¿Ihtanajuarepu pichiwaria?

Eesusi peerierae merinurawa

(Maateo 27:15-31; Marako 15:6-20; Ruuka 23:13-25)

Wa'a cheesaapua machenakapua eenechi, isaeri ti'tijoeri nayewemia. Chaanekapua pu'kao:

—Kihta ki kaaweruma iintokame ihji tijoea, kihta tewakekamenia pukachio ihta ki kaaweruma iintorioa. ³⁹ Nape eemea senepi Semejenato pahkoio, piiripi peereso maamachipamekopaopua, ¿ki i'kakamera puhjesa toijerani eemea, i'isaeri Yawichikamera Eesusi tewaniame?

⁴⁰ Waikao aapoeo weeru chaachapakaopua eenechio:

—¡Ka'ii! ¡Pu'kao ka'iii! ¡Warawasikamera puhjepuapuaaa! —chaachapakapua.

Nape puuu Warawasia, ichikoamekapua.

19

¹ Waikao Piiratoa nuurakapua, Eesusi wepipuaichio wepirae. ² Eesusi wepisapa soontarora, yawichi mo'kori netesaopua wehcha apoche, mosokiratekapua na'araka. Wa'a yorasaopua, yawichi wisasori chuhchekapua. Puuu wisasoria, sehtanamekapua teesa.

³ Waikao soontarora Eesusi naaepakao, chaaniapua:

—¡Née, ne'neopu, isaeri yawichia! —
chaachapaka wepayapua sekae.

⁴ Wa'a noonowiretioopua Piiratoa, eenechi mächenakaopua Eesusi i'tokao, chaanekapua muuwari napawikameo:

—Née, ma'chipakania pu'kao tetewimichio, kihta tewakapa pu'kachio, a'chi tiame iintoriaopua ki kaawerumao.

⁵ Eesusia wa'a weeriapa waikao, yawichi mo'kori apoche wehcha netetiamee mo'koritetiame. Puuu Eesusia, yawichi wakirata wakiratetiamekapua tiame, tepekuma wakira sehtamurame. Waikao Piiratoa chaanekapua wa'a muuwaeme napawikameopua, ti'tijoeo ooweru tiame:

—Wa'a weeriamepu tijoea. ¿Ihtana iintotaria pu'kao?

⁶ Waikao puuu te'ta ne'neseriosi pa'pamiratuamea, wahjachi tiameopua yoorewa inatiameapua, Eesusi ne'neka siinakokapua chaachapaka:

—¡Kurusichi me'yaaa! ¡Kurusichi me'yaaa!

Piiratoa chaanekapua waikao:

—Ka'i neeea, ki merinariamenia pu'kao. Te'ta merinaresaa, aamoe wa'api i'toka meripua-pua, kurusichi chuhchakao. Neeea utewaeme iinatukeka i'yekai ki kaawe iintorio, kihta tewakamenia pukachio.

⁷ Waikao i'isaeri pa'pamiratuamea chaachapakapua:

—Ihji tijoe meripuamechepua, wa'a chiiame taamo nuurari yoorewewa mochikaa. Wa'a yorapuamepua, ahpoo Riosichi eenameko tuuyopa, oowera tamochitia tijoekai.

⁸ Piiratoa waikao, wa'a tiame inamukapao, tísia seewepakapua pu'kao. ⁹ Eenechi yooremina pakikaopua, eenechi iinatukeriapu Eesusio:

—¿Akana eename muuua naaju? ¿Ihtana tijoe muuua naaju?

Nape Eesusia ki nehjiariapua pu'kao.

¹⁰ Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—¿Kiisi no'o nehjiamemua? ¿Ki nane'renamua no'oo, aamo merime tiariemeko kurusichi chuhchakao, no'ooio aamo toime tiiameko?

¹¹ Eesusia chaanekapua:

—Kihta iintomii muuua, ki wa'a tiame teeketiamé enesaapua no'o Noonoeo, tepoona o'iniaopua. Nape pukachipa, puuu no'o amochi u'pakameraa, epeche na'ara noonoikamepua.

¹² Wa'a tiame inamukapa Piiratoa, achini teeka toipuaichio i'yakao, Eesusi pejanao ta'omamo o'raipua ti'tijoerio. Nape i'isaeri ti'tijoeria, simitekapua sisinakao, chaachapakapua:

—Pu'ka tijoe toisaamua, ki kaawe teeka itipimamua aamo te'ta yawichichiopua Seresa. Aaataai yawichi enepakamea, Seresa seepurawarapua.

¹³ Wa'a chaachapopa pu'kao, Piiratoa ma'chipanurakapua Eesusio. Waikao peerei kateweniachi yasirachi yasipakapua, nuurari yasirachi tewaniamechi, Euroe naewaniachio, Kawata, Tehtewetiame Pooe, cheeka chaniwame.

14 I'ka nokioio, oowetaweapapua wa'asi, pu'ka meere enemiachikapua Semejenato pahkoo, yooma kateweniachikapua wa'asi, pahkowichioo. Piiratoa chaanekapua i'isaerio:

—Née, wa'a weeri aamo yawichiwaa, tesiwa yoratiame.

15 Nape aapoeo sisinakokapua:

—¡Kurusichi me'yáaa! ¡Kurusichi me'yáaa!

Piirato chaanekapua:

—¿Kursi chuhchaka meritarene aamo yawichi wa'api?

Nape i'isaeri ne'neseriosiai chaachapakapua:

—Ki'tiame piirechi taamo yawichiwaa, apoe Seresa yawichichepua.

16 Waikao Piiratoa, ki'yakapua pu'kao, kurusichi chuhchaka meripuaichioopua, i'toka.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Marako 15:21-32; Ruuka 23:26-43)

17 Waikaopua i'totia Eesusia. Waikao wa'a o'inia machenasaopua Eesusia kurusi mah-tokao, ahkasi Mukukame Mo'ora Wakiyame tewaniachisi mahtotokapua, Euroo nayewaniachioo, Ókota tewaniachi.

18 Waikao wa'a ajasitioopua, kurusichi chuchatiapua Eesusia, ooka kurusichi chuchatiame naasipa chuchatia Eesusia.

19 Wa'a ikitioopua Piiratoa, itapitichi iyotenurakapua Eesusi kurusiwachi chuhchepuame, pukachio chiiamekapua: “Eesusi Nasare tijoe, uurio ti'tijoeri yawichira.” 20 Muuwaeme wa'a enapaka iyonapua pu'ka wa'a iyotetiameo, waapi muuwarichikopua wa'ao mochiwachio. Pu'ka Eesusi kurusichi chuchatiameo naati, riekoo

naewachi iyotetiamekapua, raatini nayewani-
 achi, euroo nayewaniachi tiame. ²¹ Pukaepa
 isaeri ne'neseriosi pa'pamuratuamea, chaacha-
 pakapua Piirato:

—Ka'te iyotemitiamua wa'a kurusichio: “Uurio
 ti'tijoeri yawichi ihjia” —cheekao. Ohso kaawe
 iyotemitia muua kurusichio, eee cheeka: “Uu-
 rio ti'tijoeri yawichiko tuukame ihjia.”

²² Nape Piiratoa nehjiakapua:

—No'o iyoteriaa, wa'a chiame iyotetiame pu-
 uuapa.

²³ Kurusichi chuchasaopa Eesusio soontaroa,
 ahpo naachutekapua wisasorirao, naaochi ahpo.
 Nape ampawakira tepekumao, yomatiamē
 ihchiamekopa soontaroa, ki si'pananariapao,
²⁴ pu'ka ampawakirao, ka'chi iika naachutame
 tiamekopa pu'kao, ahpo newitowa te'eriapua
 pu'kawichioo. Puuu wa'a noonoitamea,
 ehkoriami o'inia wa'a teeremio tuutiamekapua,
 Ehkoriami Riosi Iyoterichio.

Puuu Ehkoriami Iyoteria eee chiamepua:
 “No'o wisasoriwao ahpo naachutekapua, pu'ka
 wisasori newitowawichioo, apochi newitowa
 te'eka.”

²⁵ Eesusi kurusichi waapio, wa'a ajakamea
 naatikapua: Eesusi yeeyera, Eesusi ye'chira,
 Eesusi yeeyera ko'chira tiame, Maaria Kereojá
 tewaniame uupira, wa'a ikisa Maaria Maarena
 tewaniame tiame. ²⁶ Eesusia no'oo, ahpo yeeye
 ahjama weeriame tetewapao, chaanekapua ahpo
 yeeyeo:

—Ye'yee, aamo chokichi weeriamea, aamo
 taanapua ehpeo.

²⁷ Waikao no'oo, te'ta ahpo nakiya weerariao, no'o chaanekapua:

—Nee, ehpe waanamio no'o yeeyea, aamo yeeye enemapua.

Waika o'inia Eesusi yeeyerao, no'o petechi ohjoetekania.

Eesusi kurusichi mukuria

(Maateo 27:45-56; Marako 15:33-41; Ruuka 23:44-49)

²⁸ Wa'a cheesapa Eesusia, nane'riapa ahpo na'ara yorapua, wa'a tiame ikimio tuuyo Ehkoriaami Iyoterichi chiiiao, ahsieme ikimichiopua wa'a chiiameo, cheekapua:

—Paramunane.

²⁹ Wa'aoi kurusitereo wa'a weratiamekapua, itapiti cho'koame to'wame. Waikao wa'a isapatesa itapiti a'potiameo, iisopo kuhsira kuachi chuchasa ki'yakapua wa'apote, Eesusi pi'pika rupitumichiopua. ³⁰ Eesusia pu'ka pi'pisaopua nerojika, chaachakapua:

—Kuuwepakamenia wa'asi.

Waikao Eesusia, koomorasipakao ahpo iikao, ahpo Noonochi no'rapukapua.

Aaata soontaroa Eesusio, nasijicherae wachikachi checheria

³¹ Waikao isaeri pa'pamiratuamea, pu'ka meere o'ichachikopua, ahpo te'ta iyoriwa taawechiopua pahkoo, Piirato itariaipua Eesusi chapakara kahsinepuaichioo, ikanati mukimichiopua erawisuka. Wa'a tiame itariai Piiratoa, ki tehpe chuchumichiopua wa'ao, amori asiyamekopa resipuniname taawechio, pu'ka kurusichi chuchukuameo ikanati tekipusa

katewepuawichiopua waikao, wahjipakame toaniachiopua. ³² Waikao soontarora, wa'a e'naka kahsinakapua chapakarao, na'pa Eesusi chokichi kurusichi chuchatiameo, piiripio pahcha, piireo neipa. ³³ Nape Eesusi chapakara kahponemiaio, mukuriopa pu'kaopa, wa'atia toitiapua waikao, ki kahponesa chapakarao.

³⁴ Nape piiripi soontarora, nasijicherae checheka yeewatakapua Eesusi wachikachio, wa'a yooratiapao, eera wi'sukapua neerompakame. ³⁵ Nee Waani te'ta i'ka wa'a tiame tetewikamea, te'ta pichiwa chiiame neee. Te'ta pichikepuapua i'kao. ³⁶ Ihji wa'a tiame ikitiamea, Ehkoriaami Iyoterichi chiiapua, puua eee chanitiame: “Piiripioi o'wara ki kahsinetiapua.” ³⁷ Pirenachi Ehkoriaami Iyoterichioi, eee chiiamepua tiame: “Puua tetewipuamepua, chokichi ajakamea, checheka otowinakapua.”

Eesusi mukukatewewa
(Maateo 27:57-61; Marako 15:42-47; Ruuka 23:50-56)

³⁸ Neipa Eesusi mukusoopua, Oose Arimatéa mochiwachi o'inia eenakamea, Piiratochi eenaka itarepua reesiseri, Eesusi weerewara tekipumio tuuka, wa'a ikisaopua katewenario tuuka wahjipakame toaniachi. Piiratoa waikao, reesiserepua pu'kao. Puuu Oosea, Eesusichi paparame eneriaipua tiame, nape noriwi teereka, seewiapa puua isaeri ya'yawichio. Waikao Oosea, tekipusapua Eesusi weerewarao, i'tokapua wahjipame toaniachi. ³⁹ Nikoremo tiame, Eesusi

ahjama naewakame piie tukao, wa'achi eenakapua tiame, piire weerewa aampa oosa mariki pehtiamе u'matoame petejitiame i'toka, sewajuya mirira tewaniame, ároe teewaeme sewajuya ahjama na'petiame. ⁴⁰ Waikao Oosea Nikoremo tiamea, riino wisasori peeniajurichi isapatesaopua, ahjae ikapisapa ahpo yoyorachitia isaeri titijoerio, katewemia i'tokapua wahjipame toaniachi. ⁴¹ Eesusi kurusichi mukukachio, waapikapua wa'ao itapiti taakewa echitiachi. Wa'ao, weemera yeewatatiachikapua, mukukame tekipuachi, ki aaata tekiwachiopua pehjo. ⁴² Wa'a katewetiapua Eesusia, waapikopa wa'ao ahpo mukiriachio, resipuniame taawechioi asiyachikopua wa'asi, Semejenato pahkowichioo, yooma kateweniachikapua wa'asi.

20

Enechi ahjaniamе Eesusi

(Maateo 28:1-10; Marako 16:1-8; Ruuka 24:1-12)

¹ Maaria Maarenaa, píiari tukapoi eenariaipua wa'a Eesusi katewetiachio, nape wahjonatiame tewakapa wa'ao, yeetera tehteo ikicha iintapatiamе, ² u'masiriapua waikao taamoo tuyemiao, Peeroopua no'oopua tiame. Puuuu tamochi eenakao chaanekapua:

—Ma'chipaka i'toretia taamo Paamiraa wahjipame toaniachio, wahka i'toretiare puuuu, ki nane'rena teemea i'totiachio.

³ Wa'a chiiopa Maaria Maarenao, ujumasika teemea, nee Peero tiameo, wa'a wahjipakame

toaniachio pua ne'nemia. ⁴ Pirena ujumasikai teemea, pahcha asikania wahjipame toaniachio, epeche uwatiame u'masikapa. ⁵ Nape pahcha asikainia, ki pakikania. Pakirachi chukipaka yooremina no'o ne'nioipua, wisasorirache wa'a maaniapua sa'runatiame. ⁶ Peeroa no'o pukamina asika yooremina pakisao, pu'kachi tetewikapua tiame, riino wisasoriche ahjae ikapitiame wa'a maaniame. ⁷ Moochi ikapitiamea wisasori, poanachi yachatiamе, kaawe ikapitiame. ⁸ Waikao neea tiame wa'a pakisaopua wahjipame toaniachio, kaawe ne'nesaopua yooreminao, pichiwa oijenario erapakania waikao. ⁹ Ki inatepai teemea wa'a tiame ikimioipua, ki pahteriapa teemea pu'ka Iyoteri Ehkoriaami chiaopua, oijenamio tuuyoioipua pu'kao. ¹⁰ Wa'a tiame tetewisaapua wa'a yooreminao, Peeroa nee tiameo, nonoraka teemea taamo petechio.

Eesusia Maaria Maarena machejenena
(Marako 16:9-11)

¹¹ Maaria Maarenaa wa'a itipikapua pehji, wahjipame toaniachi ma'chio, naaraka. Maaria Maarenaa wa'a itipikaio eenechi taamo petechi enasaopua, eee tiame taamo tuuyekapua:

—Neea ma'chi itipisaa naarakao, yooreminapo no'o ne'nioioipua chukipakao, ¹² wa'a mochikame tetewakane ooka Riosi ku'iwari, tisia totosaname wakiraeme; piiripia Eesusi poiriachi moota kahtiapua, piirea tarachitu. ¹³ Puuua no'o iinatukekapua: “¿Achinikai naaranimua?” Waikao nehjiakania pu'kao: “Neea no'o Paamira ki tewakapa

naaramenia, ki nane'riapa ahka i'totiachio.”
¹⁴ Wa'a cheesania ku'rika no'o ne'nepasoo, waapi weerame tetewakania aaata, pu'kao Eesusikoi kiisi machiriania. ¹⁵ Puua no'o, iinatukekapua: “¿Achinikai naarani muua? ¿Aatana i'yani muua?” Waikaonia, tisia o'kewaekapaopua ki ma'chiametewepaopua Eesusikoio, wa'a echitiametewepaopua iinatukekania: “No'o Paamira wekatekapa naaramenia, ki nane'riapa aaata i'toriametewepaopua. Muu i'tokametewepaopua enesaa, no'o tuuyepuapua ahka aamo teekariachio, no'o wa'a siimichiopua i'noramiao.” ¹⁶ Waikao no'o chaanekapua: “Maaria.” Wa'a cheesochetewepaopua machika inamukania pu'kao. Waikaonia, tisia kaawe erapakao, ku'rika ne'nepakao chaanekania: “¿Naakona muukaitepua, Masitari!”, euro naewakao, Raawoni chaniwamepua. ¹⁷ Waikaonia chapakachi koorepakainia, iyoriwa iyoreka Eesusio, nape apoeo no'o chaanekapua: “No'o tooamua pehjo, no'oo ki moonamekopua pehjo, no'o Noonochiopua. Nape muua no'o ma'masiterao chaanemitiamua, no'oo, no'o Noono kahtiachi moenamio tuuyo, pu'kao yooma aamo Noonorachi tiame; puua apoe no'o Noonoa, no'o Riosiwapua, yooma aamo Riosywa tiame.”

¹⁸ Wa'asa tiame taamo tuuyekapu Maaria Maarenaa, taamo petechi no'rasapua taamo tuuyemiao.

*Eesusi ahpo ajawaria machejeneria
 (Maateo 28:16-20; Marako 16:14-18; Ruuka
 24:36-49)*

¹⁹ Pu'ka wa'api taawechio amori tukapasipoio, taamo isaeri ya'yawichi majayapao, taamo kariwa yeetesa yooremina mochikai teemea. Nape wa'a te'terenioio yeetaekao, senawato wa'a weerame tetewika teemea Eesusio. Wa'a werikao taamo teepotekapua cheeka:

—¡Kúira, kaawe erakoka mochiwíii! ¡Ka'te majakóo!

²⁰ Wa'a cheesapa puuua, taamo ne'netekapua ahpo sekachi, ahpoopua wachikachi checheti-achi tiame. Waikao tísia kaawe erakoa teemea, taamo Paamirao eenechi tetewapa. ²¹ Waikao eenechi taamo chaanekapua:

—¡Kúira, iika yachapasa eemeapa amochío!

Wa'a cheesaopua taamo chaanekapua:

—Neeea no'o Noonno no'o uhjurariachitia, wa'achitia aamo uhjurame neeeai, eemepechi sitemichiopua no'o i'wa weeechi o'ineria no'o Noonno tehkiwao.

²² Pu'kawichioo, neeeea aamo kiamapua ku'iwario, no'o Noonno utewarira utewarieme Riosiwari.

Wa'a cheesapao, tamochi pupuchekapua cheeka:

—Ía, amochi u'wi eemea, Riosi utewario.

²³ I'ka Riosi kaaweruma tuuyewari aamo teetoachio, no'o Noonno utewarie aamo nayewat-uachio, yooma aaata uuka tetewikame aamo nayewatua, cheriwetiame itipimeripua ahpo tatakoriario, Apoe te'ta no'o Noonnoeo. Nape ki apochi uuka tetewikamea pu'ka aamo nayewatua, wa'atia itipimeripua ahpo tatakoriario, kiisi cheriwetiame no'o Noonnoeo.

Toomasia, Eesusi oijenakame tetewani

²⁴ Toomasia, piiripi puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaa, puuu tiameo Okasauti teewataniamea, ki'tiaipua taamo ahjamao, Eesusi pukeri pahcha taamo mochikachi machejenoipua. ²⁵ Nape teemea neipamio, tuuyekapua chaachapaka:

—¡Tetewakasai teemea taamo Paamirao!

Nape Toomasia, ohsotia chiiapua:

—Oowera wa'a chaachapani eemea, kiisi pichiwakoi. Nooe tetewisaape, pichikemia pu'kao. Ahkasi nooe sutue tahchinesaape raositeretetiachio, ahkasi nooe sekae ne'nesaape wachikachi yeewatatiachipua tiameo, pichikemia.

²⁶ Nape osanao taawechi neipao, eenechi taamo napawikoio wa'api ta'pechio, wa'achi kahtiapua waikao Toomasiai, taamo yooremina yeetaeka mochikoio. Wa'a te'terioi taamoo, senawato wa'a weeriame tetewika teemea Eesusio, wa'a yooreminaopua taamo chokichi. Waikao Eesusia, taamo teepotekapua cheeka:

—Kúíraa, kaawe erakósa.

²⁷ Waikao Eesusia Toomasi wa'a tetewapao, chaanekapua:

—Ehsoko naaju. Yaapi no'o ne'nesa naaju. No'o sekachi raositeka yeewatatiachio. Yaapi no'o ne'nesao naaju, no'o wachikachi yeewatatiachipua naaju. ¿Ki neekosapu naaju Eesusia? Ka'te oosa aampa ki maaemitiamua naaju, pichikemitiachemua.

²⁸ Waikao Toomasia chaachakapua:

—¡Nee, pichiwa no'o te'ta Paamírakamera muua, Apoe no'o Riosiwa!

29 Eesusia chaanekapua:

—¿No'o tetewapa pichikenapua ehpeo? Ki no'o tetewai pichikiamea, te'ta kaawe erakowa kiapuamepua no'o Noonoeo.

Aatia tiiachipua ihji iyotapea

30 Eesusia muuwaeme itapiti ki maaeniame yoorakapua pehji, nape puuua ki yooma iyotetiamepua i'ka no'o iyotiachio. 31 Nape ihji no'o iyoteriaa, pukachi aamo pichikemichio puuua, Riosi tiarie naawakamechi pichikemichiopua, Eesusi Riosie Weratiamechi; yooma aaata pukachi paparakameo, weemera ahjari kiapuamepua pukaeo, ahkasi ki wahjiamesi ahjari.

21

Eesusia oowisani ahpo ajawariachi machejenena

1 Neipa i'kao, eenechi tetewitiapua Eesusia, Tiiweria Pa'wechi suuwerachi. Eee teerekapua wa'ao: 2 Wa'a mochimioi Siimoni Peeroa, Toomasi (Okasauti teewataniame tiame), Natanaéri (Kaana ohjoeme Arirea weechi), Sewereo tatanara tiameo, wahjachi ooka no'o ahjama Eesusi masitewara tiame. 3 Waikao Siimoni Peeroa, taamo chaanekapua:

—So'chi chapimia siimania, no'o sochichaira i'toka.

Waikao teemea, chaanekapua tiame:

—Siimpama teemeai aamo ahjama.

Wa'a chaachapasao siimpakapua teemeai, so'chi chapimiaopua pawekakerachi. Nape pu'ka tukawarichio, yooma tukao nokakai,

kihta chapika teemea. ⁴ Piari taaa cherayoio, pukeri asitoo teemea suuwerachio, wa'a weeriame tetewaka teemea aaatao. Ki machikai teemea pukerio, nape Eesusikai teereriapua, puuu aaataa. ⁵ Puuuu wa'a werikao, taamo sisinamukapua cheeka:

—Tehtémariiii, ¿weeka chapitú so'chíii?

—¡Ka'íiii, kihtáaa! —chaachapakaa teemea.

⁶ Waikao Eesusia taamo chaanekapua:

—¡Aamo ahjamina pawekakerachi ipasesa pu'ka aamo sochichairáo, wa'aope chapima eeméaaa! Waikao wa'a ipasao teemea, ki-isi chechewa teemea sochichairao, ki ookapi chuchatopa so'chio.

⁷ Waikao nee Waania, Eesusi ne'nepaka machikapao, chaanekania Peeroo:

—¡Nee naakona! ¿Ki Eesusikaitepu puuu, puuu aaataa taamoo sisinamukamea? Apoe taamo Paamirakaite puuuu.

Waikao Peeroa, nane'resache Eesusikoopua, yaapiti u'masikapua ahpo wisasoriwa chuchamia, pujakamekapa puuuu neerochi tekipanamiapa. Waikao chuchasache wisasorio, ikanati asinariapa Eesusi weeriachi, ikanati neerochi niipaka ka'keka akipakapua. ⁸ Teeme pawekakerachi itipikamea, tesiwatia panisutoka pawekakerachi sochichairao, suuwerachisi e'enaka teemea; so'chi chapitiachi o'iniaio, kiiya piie sienta matokahka eneriapua suuwerachisio.

⁹ Wakiyachi puuyasaapa, na'itiame tewitiapua wa'ao, wa'a ihsawichio piiripi so'chi wahseniame po'yapua, paani tiame. ¹⁰ Waikao Eesusia, taamo chaanekapua:

—I'norame ookapi so'chi, pu'ka weemera aamo chapiria.

¹¹ Waikao Siimoni Peeroa, pawekakerachi mooenaka na'sonasaopua sochichairao, suuwerachisi u'pakapua setechi. Póóchikame chuchatome eneriapua, so'chi apoche weeweruma, piire sientoo ooka weerewa aampa oosa mariki ahka, so'chi eneriapua. Ki ookapikoi so'chi, kiisi tehpuria sochichairaa. ¹² Eesusia taamo chaanekapua waikao:

—E'enasa wa'ana ko'komia.

Aaataai teemea ki iinatukeme erakoapua aatanakoo, machikapa teemea wa'asi Eesusikoo. ¹³ Eesusia pu'ka paanio, chi'wanasa taamo naachutekapua. Wa'achi iintokapua so'chioi chi'wanasa.

¹⁴ Ihji Eesusia paisa simiyachikapua, senawato taamo machejeniachiopua.

Eesusia Siimoni Peero ahjama nayewanipua

¹⁵ Neipa ko'kosepatioopa, Eesusia chaanekapua Siimoni Peeroo:

—Siimoni Waani taanara, ¿epeche nahkimua no'oo ki i'ka no'o aamo ajawaria wahjachitia?

Peeroa nehjiakapua Eesusio:

—Eje'e Paamira, nane'riamemua no'oo aamoo, nakiyamekoo.

¹⁶ Oosa simiyachio, chaanekapua Peeroo:

—Siimoni Waani taanara, ¿pichiwa no'o nakiyamemua?

Peeroa nehiakapua eenechio:

—Eje'e, pichiwa aamo nakiyamenia.

Waikao Eesusia chaanekapua:

—Kaawe neesetomitia muuua naaju, no'o ijinuwaopua po'wa.

¹⁷ Eesusia Peeroo, paisa simiyachi iinatukekao chaanekapua:

—Siimoni Waani taanara, ¿tiiiisiwá no'o nakiyamemua?

Peeroa, paisa simiyachi ahpo iinatukioio Eesusio, tísia yuuwesipakao, chaanekapua:

—Yomatiamé nane'riamemua no'oo; nane'riame muuua no'oo, káaatisia aamo nakiyamekoo.

Eesusia waikao chaanekapua pu'kao:

—Kaawe neesetomitia naaju, no'o ijinuwaopua po'wa, noochi paparakameo. ¹⁸ Pichiwa aamo chaanania, temarikaio muuua, amoe apechuka seekara wakiratariaipua, waikamio ahkai aamo siminariachi siisimiriainua; nape aamo oochetupasoopua, aata aamo seekara apechuneka wakiratemapua, ki aamo siminariachi i'toka.

¹⁹ I'ka Eesusi wa'a cheeriaa, Peero mukimia naewaka cheeripua, a'chi teeka mukimia pu'kao, Eesusichi simiyame nayewaturiamekapua. Neipa i'ka cheesao Eesusia, chaanekapua Peeroo:

—Nahpesa naaju. No'o na'naritomitiamua.

Eesusi ahpo weeraria te'ta nakiya

²⁰ Waikao nee Waania, wahjachi Eesusi ajawaria ahjama ihtoania, Eesusi pukamina nokisiwachi. Neeekapu Eesusi chokichi kahtiaméa, pu'ka Eesusio aari koi'wame koayoio, aatakamera iinatukekamea Eesusio, aatanakoopua ahpo noriwi nehjimerio. ²¹ Waikao Peeroa, no'o Eesusi

pukamina ihtoame ne'nepakao, iinatukekapua Eesusio cheeka:

—Paamira, ¿ihjipe? ¿Ihtana ikimera puuua?

²² Eesusia chaanekapua pu'kao:

—I'kao no'o tewekachi o'inia eenachisi no'o ah-jatenariao, ¿ihtanawichio nane'renariamemua pu'kao? Muuua oowera no'o na'naritopuapua.

²³ Wa'a chaaneriopa Eesusio Peeroo no'o nae-waka, yooma Riosichi paparakamechio, no'oo ki no'o mukimeriko erakowa, mehtariapua. Nape ki no'o ki mukimio wa'a cheeka nae-wariaopua Eesusia. Pu'kao Eesusia oowera chiiapua: “No'o pu'kao, ahkasi tewekachi o'inia no'o eenachisi ahjatenaresoopua seenekachio, ¿ihtana tiamepua aamowichio?”

²⁴ Nee Waania, yooma i'ka no'o iyoterichi chiia, pichiwa chiame puuua, nooe wa'api Eesusi ahjama oika tetewamekapua. Yooma ehpi-ami mochitoamea, te'ta pichiwa no'o chiiameko i'ka no'o iyotiao.

²⁵ Eesusia ki ookapi itapiti yoorariopua pe-hjio, ki yooma iyotetiamepua i'ka iyotaperichio. Yomatiam Eesusi cheeriaa iintotiam tiameo, yomatiam iyotetiame enesaa, pochikame yasi-pamiipua yomatiam i'ka wehjoarichio, yomatiam i'ka iyotaperi iyotetiamea, kiisi ojowika.

Ehpeonia i'wasioi iyotesa kaawe e'raka itipiamenia, yooma Eesusi inisiria no'o tetewaria iyoteriapua. Wa'asi kajunania no'o iyotiao. Ehpeo cheriwemapua yomatiam i'ka wehjoarichi no'o iyoteria inamukameo. Wa'asipua wa'asi.

**Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa
Kaaweruma Tuuyewari
Huarijío: Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa
Kaaweruma Tuuyewari New Testament**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Huarijio

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c8002ff9-eafc-5d29-b2c7-a847cdca6c74